

Møteinnkalling

Kommunestyret

Av hensyn til innkalling av varamedlemmer bes eventuelt gyldig forfall meldt snarest til tlf. 64 87 85 11

Møtested: Kommunestyresalen

Møtedato: 22.06.2011

Møtetid: Kl. 10.00

MINNER OM SOMMERAVSLUTNING I FOAJEEN CA. KL. 17.00

TIL BEHANDLING:

KST-54/11
KOMMUNEPLAN 2011-2022

KST-55/11
1. TERTIALMELDING 2011

KST-56/11
ÅRSMELDING MED ÅRSBERETNING 2010

KST-57/11
ÅRSREGNSKAP 2010

KST-58/11
RAMMER FOR UTARBEIDELSE AV BUDSJETT OG HANDLINGSPLAN 2012-2015

KST-59/11
FORSLAG TIL REGULERINGSPLAN FOR ET OMRÅDE VED FINSTADTUNET, SKI
TETTSTED

KST-60/11
FORSLAG TIL NY RENOVASJONSFORSKRIFT FOR SKI KOMMUNE

KST-61/11
SAMARBEID GRUNNSKOLE - LIVSSYNSORGANISASJONER
KOMMUNALT FASTSATTE REGNINGSLINJER FOR SKOLEVERKET I SKI

KST-62/11
SKOLESKYSS I SKI KOMMUNE

KST-63/11
KUNSTGRESSBANE I SIGGERUD IDRETTSPARK

KST-64/11
VIDEREFØRING AV FRISKLIVSSENTRALEN I SKI KOMMUNE

KST-65/11
VEVELSTAD GÅRD FRITIDSSENTER (LAVESI) - RIVING AV "LÅVEN"

KST-66/11
VEDTAKSOPPFØLGNING

Ski, 16.06.11

Georg Stub
ordfører

Saksbehandler: Grethe Salvesvold

Arknr.: 140

Arkivsak: 09/619-222

BEHANDLING:

Kommuneplanutvalget
Kommunestyret

SAKNR

8/11
54/11

DATO

15.06.2011
22.06.2011

KOMMUNEPLAN 2011-2022

Forslag til vedtak:

1. Ski kommuneplan 2011-2022, forslag datert 06.06.11, godkjennes.
2. Kommuneplanen legges til grunn for utarbeidelse av handlingsprogram, økonomiplan, budsjetter og virksomhetsplaner.

Ingress/hovedbudskap:

Kommuneplanen er Ski kommunes langsiktige plan og overordnede styringsdokument. Planen skal legges til grunn for lokal samfunnsutvikling, utvikling av kommunal virksomhet og samhandling med andre myndigheter og aktører i lokalsamfunnet. Arealdelen med planbestemmelser legger premisser for fysisk planlegging og er juridisk bindende.

Rådmannen legger med dette fram forslag til ny kommuneplan for Ski kommune for perioden 2011-2022. Rådmannen anbefaler at planen vedtas.

Saksfremlegget har følgende oppbygging:

1. Saksopplysninger
  - 1.1 Bakgrunn
  - 1.2 Hjemmelsgrunnlag/regelanveldelse
  - 1.3 Planrosessen
  - 1.4 Virkninger og oppfølging av planen
  - 1.5 Noen hovedtrekk i planen (sammendrag)
2. Offentlig høring av kommuneplanen
  - 2.1 Høringsperioden
  - 2.2 Høringsinnspill
3. Endringer i kommuneplanen etter offentlig høring
  - 3.1. Endringer i samfunnsdelen
  - 3.2 Endringer i arealplankartet
  - 3.3 Endringer i kommuneplanbestemmelsene
4. Rådmannens vurdering

1. Saksopplysninger:

1.1 Bakgrunn

Kommunen skal ha en samlet kommuneplan som ivaretar kommunale, regionale og nasjonale mål, interesser og oppgaver. Kommuneplanen skal ha en samfunnsdel og en arealdel. Planen legges til grunn for lokal samfunnsutvikling, utvikling av kommunal virksomhet og samhandling med andre myndigheter og lokalsamfunnet. Arealdelen med planbestemmelser legger premisser for fysisk planlegging og er juridisk bindende.

1.2 Hjemmelsgrunnlag/regelanvendelse

Kommuneplanleggingen er hjemlet i Kommuneloven (§5) og Plan og bygningsloven (§ 11-1). Kommuneplanen vedtas av kommunestyret.

1.3 Planprosessen

Ved oppstarten av arbeidet høsten 2009 ble det sendt på høring et planprogram som viste utfordringer i planperioden og beskrev planprosessen. Det kom inn drøyt 40 innspill til planarbeidet, inkl. forslag til endret arealbruk. Planprogrammet ble bearbeidet etter høringen, og vedtatt av kommuneplanutvalget 24.03.10. Videre utover i 2010 ble det gjennomført div. utredninger som grunnlag for kommuneplanen, og alle arealforslag ble konsekvensutredet, både private innspill og kommunens egne forslag til arealbruksendringer. Deretter ble høringsforslag til kommuneplan utarbeidet og fremmet til politisk behandling. I møte 02.03.11 fattet kommuneplanutvalget følgende vedtak:

Høringsforslag til kommuneplan 2011-2022, inkludert alle innkomne forslag til arealplanen, legges ut til offentlig ettersyn i minimum 6 uker.

Vedtatte endringer i arealdelen med kart:

- 1. Alle områder i fremlagte kartskisse som er konsekvensutredet eller ligger innenfor områder med krav om områderegulering ta inn i høringsutkast til KP.*
- 2. Øvrige områder i fremlagte kartskisse utredes ved neste KP-rullering.*

Tilleggsarealene som vedtatt lagt ut på høring (jfr. vedtakspunkt 1 og 2) omfattet:

Vedtaket 1. avsnitt:

Ski øst, Ski tettsted
Søndre Halfstad vest, Ski tettsted
Område ved Tussetjern, gnr 123 brn 78, Langhus
Område ved Stenfelt, gnr 123, bnr 2, Langhus
Del av Sigtun, gnr 6, bnr 1, Kråkstad
Del av gnr 55, bnr 1 og 10, Skotbu

Vedtaket 2. avsnitt:

Ellingsrud Industriområde
Ustvedt
Område ved Ski næringspark
Nordre del av Ski sentrum
Område ved Steinsleppen
Vestre del av Langhus sentrumsområde

1.4 Virkninger og oppfølging av planen

Kommuneplanen er det langsiktige og overordnede plan- og styringsdokumentet for Ski kommune. Den inneholder mål, strategier og føringer for utvikling av lokalsamfunnet og kommunale tjenester. Planen legger rammer for hvor sterk befolkningsvekst kommunen bør ha, og hvordan denne veksten skal fordeles. Enkelte temaer er trukket spesielt frem som viktige politikkområder. Disse har fått egne kapitler i samfunnsdelen. Arealdelen med planbestemmelser følger opp mål og strategier fra samfunnsdelen. Arealdelen bestemmer hvor det kan bygges og fortettes, og hvilke områder det er viktig å bevare som landbruks-, natur- og friluftsområder.

Planen er førende for utvikling av kommunens budsjetter, handlingsprogram og virksomhetsplaner, og vil bli fulgt opp gjennom den årlige økonomiplanleggingen. Kommuneplanen vil også bli fulgt opp gjennom videre arealplanlegging, bl.a. ved ved områderegulering av sentrumsområdene i Ski og Langhus. De politiske vedtatte planprogrammene for disse to sentrumsområdene (kommuneplanutvalget 24.03.10) vil være et viktig utgangspunkt for områdereguleringene.

En annen viktig form for oppfølging, er å etablere samarbeid med andre offentlige og private aktører, spesielt om utviklingen av Ski sentrum.

Kommunale krav, vedtekter og retningslinjer er samlet i planbestemmelsene for å bidra til forutsigbarhet i arealforvaltning, byggesaksbehandling og delingsaker. Gjeldende vedtekter til plan og bygningsloven erstattes nå av kommuneplanbestemmelser.

Krav knyttet til utbyggingsavtaler, lekeplasser, parkering, universell utforming, støy, uteområder samt retningslinjer for videre arbeid med område- og detaljreguleringsplan mv er nå samlet i ett dokument. Det vil gjøre det lettere å finne fram til gjeldende bestemmelser for utbygging og planlegging i Ski kommune.

1.5 Noen hovedtrekk i planen (sammendrag)

Planen viderefører til dels temaer fra kommuneplan 2007-2019, men er mer spisset mot mulighetene Ski har som regionsenter og kollektivknutepunkt. En viktig hensikt med denne kommuneplanen er å forberede en forsterket bymessig utvikling av Ski tettsted. Planen fokuserer både på den fysiske utviklingen av Ski som regionsenter og kollektivknutepunkt, og på arbeidsformer og organisering for gjennomføring av ønsket byutvikling. Det er også lagt tydeligere vekt på sammenhengen mellom samfunnsdel og arealdel, og på koordinering med økonomiplanleggingen etter Kommuneloven.

Ski kommune ønsker at kommuneplanen skal:

- fungere som overordnet politisk og administrativt styringsverktøy både på lang og kort sikt.
- legge til rette for utvikling av Ski som et klimavennlig lokalsamfunn der det er attraktivt å bo, jobbe og drive næring
- bygge på regionale mål og strategier for en konkurransedyktig og bærekraftig hovedstadsregion
- bidra til økt forutsigbarhet, konsistens og tydelighet i dialogen med omverdenen, både lokalt og regionalt.

Ny visjon

Det er foreslått ny visjon for Ski kommune: "Ski kommune – på sporet til fremtiden". Visjonen refererer både til Skis muligheter som regionalt kollektivknutepunkt for jernbane, og til utfordringer og ambisjoner knyttet til utvikling av kommunen som tjenesteyter og organisasjon.

Regionale og lokale utfordringer

Planforslaget tar utgangspunkt i regionale utfordringer knyttet til befolkningsvekst, konkurransekraft og miljø, og lokale utfordringer knyttet til kommuneøkonomi, teknisk/sosial infrastruktur og behov for nyskaping.

Befolkningsvekst og boligbygging

Som del av kommuneplanarbeidet er det utarbeidet befolkningsprognoser. Her tas det høyde for en befolkningsvekst på 25% og bygging av over 5.000 nye boliger i planperioden. I boligprogrammet er disse boligene fordelt på kommunens 9 plansoner (skolekretser), bl.a. for å kunne analysere hvilken virkning befolkningsveksten gir på skolekapasitet og etterspørsel etter barnehageplasser og andre kommunale tjenester. Det er knyttet stor usikkerhet til denne type prognoser. Hovedhensikten er å få en grov indikasjon på konsekvenser av ulike vekstalternativer. Kommunens behov for å styre boligbyggingen ivaretas i rekkefølgebestemmelser til kommuneplanens arealdel om at teknisk og sosial infrastruktur må være på plass før boligbygging kan igangsettes. Kommuneplanen anbefaler også at det i starten av kommuneplanperioden utarbeides et langsiktig kommunalt investeringsprogram der målet er en optimal infrastruktur for kommunale tjenester.

Kommuneplanlegging i et regionalt perspektiv

Planen er tydelig på at Ski kommune ønsker å fylle rollen som regionsenter og kollektivknutepunkt og følge opp hovedlinjene i regionale strategier for areal, transport og næringsutvikling, både i egen planlegging og i samhandling med andre regionale aktører og nabokommuner.

Utbyggingsmønster og arealforvaltning

Planen anbefaler forsterkning av et knutepunktbasert utbyggingsmønster, der hovedtyngden av veksten i innbyggere og arbeidsplasser kanaliseres til kollektivknutepunktene Ski og Langhus. Arealeffektiv vekst i tettstedene gir grunnlag for mer miljøvennlige transportløsninger. Forutsatt at tettstedsveksten skjer med tilstrekkelig kvalitet, gir den også gode rammer for innbyggernes liv og for fremvekst av mer kunnskapsbasert næring. Bymessig utvikling av Ski tettsted har hovedfokus i planen. Her understrekes bl.a. viktigheten av å utvikle nye samarbeidsmodeller for realisering av ønsket byutvikling.

Samferdsel

Planen legger til grunn at det skal bygges opp under høyfrekvente kollektivlinjer, først og fremst jernbanen, men også buss. Nye samferdselsinvesteringer må rettes inn mot styrking av kollektivtilbudet og tilrettelegging for gående og syklende. Næringslivets transport lokalt må søkes minimalisert gjennom riktig lokalisering, og hovedtyngden av boligveksten må komme nær høyfrekvente kollektivtilbud, dvs. Ski og Langhus. I tråd med nasjonal politikk skal trafiksikkerhet vektlegges. Kapitlet inneholder også mål og strategier for utvikling av Ski kollektivknutepunkt og for utvikling av veg- og gatenettet i Ski. Det anbefales videre at det gjennomføres en trafikkanalyse for Langhus tettsted. Parkering vil bli et viktig tema når det som oppfølging av kommuneplanen skal utarbeides områdereguleringsplaner for Ski og Langhus sentrumsområder. Ved områderegulering av Ski sentrum vil det bli satt maksimumskrav til bilparkering. Kommuneplanen setter også minimumskrav til sykkelparkering ved all nybygging i kommunen.

Boligpolitikk

Kapitlet omhandler både den generelle boligforsyningen og boligtilbud til innbyggere med særskilte behov. Sentrale mål er variasjon og bredde i boligtyper, -størrelse og pris, og boligområder med kvalitet knyttet til arkitektur, nærmiljø, universell utforming og miljøriktige løsninger. Kommuneplanens arealdel gir rom for både volum og bredde i boligforsyningen.

Som nevnt foran, vil kommunens behov for å styre boligbyggingen bli ivaretatt ved rekkefølgebestemmelse om at teknisk og sosial infrastruktur må være på plass før boligbygging kan igangsettes. Utbyggingstakt og –volum kan også styres gjennom salgs- og utbyggingsavtaler.

Verdiskaping og arbeidsplasser

Kapitlet om næringsutvikling beskriver kjennetegn, styrker og svakheter ved dagens næringsliv i Ski og Follo. Prinsipper for næringslokalisering tydeliggjøres (rett virksomhet på riktig sted i lys av transportbehov og arbeidsplass- og/eller kundeintensitet), og strategier for næringsutvikling i Ski sentrum fokuseres spesielt. Store deler av arealene i kort gangavstand fra Ski stasjon bør forbeholdes arbeidsplasser med mange ansatte og/eller besøkende. Etter høring er viktigheten av regionalt samarbeid i næringspolitikken tydeliggjort i dette kapitlet.

Klima, miljø og energi

Kommuneplanen følger opp anbefalingene i Ski kommunes Klima- og energiplan 2009-13 om at kommunens arealplanlegging skal redusere transportbehovet gjennom et konsentrert og arealeffektivt utbyggingsmønster kombinert med regionale strategier for næringslokalisering og samferdsel. Utfordringer knyttet til naturmangfold og vannkvaliteten i vann og vassdrag, jfr. EUs vanndirektiv og de pågående samarbeidsprosjektene om Morsa (Vannsjø/Hobølvassdraget) og PURA (Bunnefjorden m/Årungen og Gjersjøvassdraget) er også sentralt i dette kapitlet.

Folkehelse, universell utforming og samfunnssikkerhet er definert som premiss i kommuneplanarbeidet, og forutsettes lagt til grunn for planens øvrige satsingsområder. Planens mål og strategier for tettstedsutvikling og transport har stort fokus på attraktive og trygge forhold for fotgjengere og syklister. De positive folkehelseeffektene av dette fremheves.

Tjeneste- og organisasjonsutvikling

Kap. 5 i planen inneholder mål og strategier for utvikling av sentrale tjenesteområder, samt for kommuneøkonomi og kommunen som organisasjon. Inndelingen i kapitlet samsvarer med kommunens målekart for balansert målstyring, slik at det skal være enkelt å kople det årlige handlingsprogrammet (økonomiplanen) til mål og strategier i kommuneplanen. Veksten i antall eldre er en hovedutfordring i planperioden. Tjenester med tilstrekkelig kapasitet og kvalitet er viktige stikkord i tillegg til forebygging og nyskaping/omstilling. Fortsatt full barnehagedekning og undervisning av høy kvalitet er også sentrale mål. Det samme er fornying og utbygging av teknisk infrastruktur og målrettet forvaltning av kommunal eiendomsmasse.

Arealdel med kommuneplankart og bestemmelser

Alle private arealinnspill og kommunens egne forslag til arealbruksendringer er konsekvensutredet etter plan- og bygningslovens bestemmelser. I planens arealdel er 6 private forslag til endret arealbruk tatt til følge, enkelte i bearbeidet form. Ytterligere 5 forslag følges opp ved områdereguleringer.

I høringsforslag til plan var det illustrert en foreløpig, rådgivende byggegrense for langsiktig arealutvikling i Ski tettsted. Etter høring er denne grensen tatt ut, begrunnet med at temaet må utredes nærmere. Slik langsiktig byggegrense utredes ved neste kommuneplanrullering. Enkelte arealinnspill som ikke tas inn nå kan ligge innenfor en slik grense. Dette er bl.a. aktuelt for Ski øst, som forutsettes utviklet som en ny bydel på lengre sikt.

Ved igangsetting av arbeidet med kommuneplanen antok kommunen at Miljøverndepartementets forskriftarbeid kunne være fullført før sluttbehandling av planen. I høringsutkastet ble markagrensen derfor vist i samsvar med kommunens innspill til justert markagrense. Siden forskriftsarbeidet ikke er sluttført ved sluttbehandling av kommuneplanen, vises markagrensen slik Miljøverndepartementet fastsatte den.

Områderegulering er en ny planform i plan- og bygningsloven fra 2009. Områderegulering kan brukes der det er behov for å legge helhetlige rammer for et større område. Det er kommunen som har ansvaret for rammer, innhold og framdrift i planprosessen ved områderegulering, men kommunen kan overlate til private å stå for hele eller deler av det planfaglige arbeidet. Kommuneplanen foreslår områderegulering i følgende områder:

- Ski sentrum
- Nordre Finstad
- Skorhaugåsen
- Langhus sentrumsområde
- Jonsrudåsen – Bråten – Slora

Arealdelen inneholder detaljert beskrivelse av arealbruksendringer i Ski og Langhus tettsteder, inkl. oversikt over boligområder, næringsområder og grøntstruktur. Det foreslås ingen arealbruksendringer i de mindre tettstedene, med unntak av et begrenset areal ved Mørk gård i Skotbu (boligformål). Dette gir i sum en svært moderat omdisponering av dyrket og dyrkbar mark.

Arealdelen beskriver også områder for tjenesteyting (skoler, barnehager og gravlund på Langhus).

Hensynssoner er et nytt plangrep i ny plan- og bygningslov (2009), og skal vise viktige hensyn som skal ivaretas ved planlegging og byggesaksbehandling. De er ikke et arealbruksformål, og kan overlape ulike arealformål og hverandre. På arealplankartet vises hensynssoner knyttet til temaer som naturmangfold, friluftsliv, kulturminner, samfunnssikkerhet og støy.

2. Offentlig høring av kommuneplanen

2.1 Høringsperioden

Kommuneplanen har vært på høring i perioden 8. mars – 27. april 2011. Høringsforslaget ble kunngjort i avis og sendt statlige og fylkeskommunale instanser, nabokommuner, grunneiere i kommunen, lokale organisasjoner, lag og foreninger. Det ble også gjort tilgjengelig i rådhusets resepsjon, i kommunens biblioteker og på kommunens hjemmesider. I høringsperioden lå forslag til arealplan inne i "Follokart" på kommunens hjemmeside. Dette gjorde detaljene i arealplanforslaget lett tilgjengelig.

I høringsperioden ble det arrangert åpent møte 24.03.11. Lag, foreninger og andre som ga innspill til planprogrammet for kommuneplanen ble spesielt invitert. Mange av disse aktørene uttrykte interesse for å være med i videre planarbeid, spesielt i utvikling av Ski og Langhus tettsteder. Ønsket om aktiv deltakelse i videre planprosesser er også understreket i mange av høringsinnspillene. Det vil bli arrangert ett eller flere åpne idemøter over sommeren for å drøfte denne problemstillingen nærmere.

Kommunen har imøtekommet alle ønsker om presentasjon av planutkastet i medlemsmøter og lignende i lag, foreninger og andre virksomheter i høringsperioden. 26.04.11 ble det på initiativ fra beboerne i Skorhaugåsen arrangert et stort åpent møte om kommuneplanens rammer for fortetting i dette området. Et planlagt opplegg for medvirkning for barn og unge måtte skrinlegges pga ledighet i nøkkelstillinger i administrasjonen, men planen har vært presentert for ungdomsrådet i høringsperioden.

2.2 Høringsinnspill

Det kom inn over 100 uttalelser til høringsforslag til kommuneplan. Høringsuttalelsene kom fra

- offentlige myndigheter/instanser (10 stk),
- organisasjoner og foreninger (17 stk),
- næringsliv (10 stk)
- private (ca. 70 stk)

Flere av høringsinstansene roser Ski kommune for å ha laget en kommuneplan med en oversiktlig og regionalt orientert samfunnsdel, og en arealdel som bygger opp under mål og strategier i samfunnsdelen. Samtidig påpekes det at sammenhengen mellom samfunnsdel og arealdel svekkes av tilleggsforslagene som ble vedtatt lagt ut på høring ved kommuneplanutvalgets behandling 02.03.11. Det er fremmet innsigelser fra Fylkesmannen i Oslo og Akershus og fra Fylkesutvalget i Akershus fylkeskommune til tilleggsforslagene.

Innsigelser fra Fylkesmannen i Oslo og Akershus:

Både miljøvernavdelingen og landbruksavdelingen varsler innsigelse dersom tilleggsområdene vedtatt i KPU 02.03.11 legges inn i planen. Pga mangelfull utredning tar FMOA ikke stilling til forslagene slik de foreligger.

Miljøvernavdelingen fremmer innsigelse til området Furumo.

Miljøvernavdelingen fremmer innsigelse til forslag om kun å sette minimumskrav for parkeringsbestemmelser. Landbruksavdelingen har innsigelse til området Bråten.

Innsigelser fra Akershus fylkeskommune, fylkesutvalget:

Søndre Halfstad vest, Ski tettsted

Del av Sigtun, gnr 6, bnr 1, Kråkstad

Del av gnr 55, bnr 1 og 10, Skotbu

Nordre del av Ski sentrum

I tillegg til innsigelsene har overordnede myndigheter kommet med en rekke frarådinge som i hovedsak knytter seg til prinsippene for samordnet areal- og transportutvikling, god stedsutvikling og miljø- og vernehensyn. De samme temaene står også sentralt i uttalelser fra lokale miljøorganisasjoner.

De mange innspillene fra privatpersoner knytter seg i stor grad til kommuneplanens arealdel, og også til nivået på det kommunale tjenestetilbudet. Skorhaugåsen (fortettingsområde), Steinsleppen (utbygging) og Skotbu (barnehagekapasitet) har utløst samordnede innspill fra flere aktører.

Næringsliv og grunneiere har for en stor del gitt presiserende innspill til rammene for videre arealplanlegging (områderegulering).

Både lokalt næringsliv, lag og foreninger og grupper av beboere uttrykker stor vilje til deltakelse i videre planprosesser.

Alle innkomne innspill kan leses på Ski kommunes hjemmeside. I underlagsdokumentet "Oversikt over innkomne høringsuttalelser m/rådmannens kommentarer" (vedlegg b) er alle høringsinnspillene sammenfattet og rådmannens vurdering av det enkelte innspill er presentert.

3. Endringer i kommuneplanen etter offentlig ettersyn

Alle tekstlige endringer er markert med gult (grått i sort/hvit utskrift) i selve plandokumentet.

3.1 Endringer i samfunnsdelen

- Visjon for Ski tatt inn: Ski kommune – på sporet til fremtiden
- 4.2.4: ny strategi ang. utvikling av Waldemarhøy – Kapelldammen
- 4.3: presisering av at samferdselstiltak for gående og syklende skal prioriteres i tid og sikres gjennom rekkefølgebestemmelser og utbyggingsavtaler
- 4.3: supplering i strategi ang. styrking av eksisterende Østfoldbane
- 4.4.4: estetikk tatt med i opplisting av områder der kommunen kan stille krav ved planlegging og utbyggingsavtaler
- 4.5: viktigheten av regionalt samarbeid om næringsutvikling er presisert
- 4.6.2: presiserende strategier om oppfølging av naturmangfoldloven og vannforvaltningsplan
- 4.7: supplerende mål om bolignære områder for aktivitet og rekreasjon
- 5.7: ny strategi om styrket innsats for lokal overvannshåndtering ved fortetting

3.2 Endringer i arealplankartet:

- Alle tilleggsforslag ved kommuneplanutvalgets behandling 02.03.11 er tatt ut som følge av innsigelse og sterke frarådinge fra fylkesmann og fylkeskommune. Det samme gjelder Furumo, som opprinnelig var med i rådmannens forslag til høringsutkast til kommuneplan.
- Hensynssone: Det er opprettet ny hensynssone: Fareområde ved høyspentlinjer¹.
- Markagrensen vises slik den tidligere er fastsatt av Miljøverndepartementet. Justeringer av grensen forventes til Miljøverndepartementet har gjennomført den forskriftsprosess som er igangsatt.
- Skorhaugåsen som mulig fortettingsområde foreslås videreført som områderegulering.

Arealinnspill hvor det på bakgrunn av høringsuttalelser er gitt endrete føringer for videre planarbeider:

- Bråten: Endrete forutsetninger for videre planlegging, ved at omdisponering av dyrket mark kun er aktuelt hvis området skal brukes til gravlund².
- Furumo: Utvidelsen utgår, kan vurderes på nytt ved senere rullering av kommuneplanen.
- Linås: Presisering vedr. avkjørsler, byggegrensene og støyforhold.
- Langhus gård: Presiseringer vedr. avkjørsler, byggegrensene og støy
- Langhus hagesenter: presisering av at annen handelsvirksomhet enn hagesenter ikke tillates

¹ De fleste hensynssonene er ikke vist i hovedkartet da dette ville medføre at kartet ikke blir lesbart. Alle hensynssonene er lagt inn i kommunens digitale kart/planbase slik at brukeren kan foreta en valgfri kobling mellom plankartet og aktuelle hensynssoner.

² Området er opprettholdt i planforslaget på tross av innsigelse fra fylkesmannen, jfr. nærmere omtale side 10.

3.3 Endringer i kommuneplanbestemmelsene

- Begrensningen om at private reguleringsforslag for fortetting ikke kan fremmes før dette er fastlagt i kommuneplanen, skal bare gjelde områder som er regulert for frittliggende småhusbebyggelse. I andre områder kan slike planer fremmes, men kommunen står som planmyndighet fritt til å avvise private planforslag, selv om de ikke er i strid med kommuneplanen.
- Retningslinjer for arbeid med områderegulering Skorhaugåsen er tatt inn.
- Ved Skorhaugåsen innføres ingen begrensning mht. nye byggetiltak i påvente av ny regulering.
- Utvidet byggegrense langs enkelte sterkt trafikkerte og viktige fylkesveger.
- Byggegrense mot innsjøer som er fredet som naturreservat eller er viktige for allment friluftsliv er utvidet fra 20 til 100m. For øvrig er byggegrense mot vassdrag utvidet til 50m.

For øvrig er det gjort en rekke mindre endringer og utfyllinger i bestemmelsene, endringer som primært er retningslinjer for planlegging og byggesaksbehandling. Disse endringene er mer detaljert presentert i vedlegg b: "Oversikt over innkomne høringsuttalelser m/rådmannens kommentarer".

4. Rådmannens vurdering:

Innsigelsene til tilleggsforslagene vedtatt i kommuneplanutvalget 02.03.11 byr på særskilte utfordringer ved politisk sluttbehandling. Rådmannen har valgt å fremme et planforslag der innsigelsesprosesser etter politisk vedtak i størst mulig grad unngås. Det er flere grunner til dette:

- Prosessene knyttet til meklings om innsigelsessakene er tid- og ressurskrevende, og tar oppmerksomhet og arbeidskraft bort fra prioritert utviklingsarbeid i kommunen. Siden flere av innsigelsessakene er knyttet til utvikling av Ski tettsted, vil de virke distraherende på det viktige utviklingsarbeidet frem mot 2018, da Follobanen står ferdig.
- det igangsatte regionale plansamarbeidet mellom Oslo og Akershus kan gi nyttige avklaringer knyttet til avveining mellom vernehensyn og utbygging i store kollektivknutepunkter som Ski, og til dels Langhus. Planarbeidet er planlagt avsluttet i 2013, og vil dermed kunne legges til grunn for neste kommuneplanrullering i Ski. Gjennom aktiv påvirkning og deltakelse i dette regionale arbeidet må Ski kommune kunne forutsette at spesielt fylkesmannen får mer avklarte rammer for forvaltning av sin innsigelsesrett gjennom dette arbeidet³.
- Det fremlagte kommuneplanforslaget forutsetter at en langsiktig byggegrense for Ski og Langhus tettsteder utredes som del av neste kommuneplanrullering, og at viktige utviklingsområder som Ski øst vil ligge innenfor en slik langsiktig utbyggingsgrense. Denne forutsetningen gir troverdighet til videre dialog med forslagsstillerne om rammene for utvikling av dette området. Det samme gjelder i mindre målestokk for fremtidig utvidelse av utbyggingsområder på Furumo, som også er tatt ut av planforslaget i denne omgang.

---

³ Jfr. egen sak i KPU 15.06.11 ang. høringsuttalelse til planstrategi og planprogram for plansamarbeidet mellom Oslo og Akershus.

- En innsigelsesprosess der kommunen ikke får medhold ved sluttbehandling i Miljøverndepartementet kan også svekke kommunens muligheter ved for å utrede tilsvarende arealutvikling ved senere rullinger av kommuneplanen. Jfr. innsigelsesprosessen etter kommuneplanvedtak i 2007 ang. mindre utvidelse av Ski næringspark, der kommunen ikke fikk medhold.

Nærmere om Ski øst

Dette området krever særlig oppmerksomhet pga. området størrelse og betydning for tettstedsutviklingen i Ski sett under ett. Selv om området ikke innarbeides ved denne rulling, ser rådmannen positivt på muligheten for en utvikling av tettstedet i denne retning. Områdets strategiske betydning for Ski gjør det imidlertid naturlig å se avgrensningen i sammenheng med fastsetting av langsiktig utbyggingsgrense.

Det er et svært godt utgangspunkt for videre prosess at eierinteressene i området er så godt organisert. Det er ønskelig med tett samarbeid mellom dem og kommunen både i prosessen med fastsetting av langsiktig utbyggingsgrense, kommende kommuneplaners rammer for området og planform for gjennomføring (for eksempel gjennom områderegulering).

Nærmere om Furumo

Kommunens eget forslag om utvidet byggesone ved Furumo er tatt ut av kommuneplanen i denne omgang, med samme begrunnelse som Ski øst. Rammene for utbyggingsområdet på Furumo bør legges når den langsiktige byggegrensen for Ski tettsted avklares. I høringsutkastet til kommuneplan ble det også presisert at utbygging av Furumo bør skje sent i planperioden. Uavhengig av utbyggingsvolum bør utbyggingstakt vurderes opp mot framdrift i transformasjon og fortetting i mer sentrumsnære områder.

Nærmere om Bråten, Langhus

Ved Bråten på Langhus opprettholdes planforslaget, på tross av innsigelse fra fylkesmannen.

Del av området kan bli påvirket dersom hoved- eller biatkomst til Jonsrudåsen skal anlegges via Sloraveien. Sydlig avgrensning av allerede kommuneplanlagt boligområde på åsen er også unaturlig vurdert ut fra topografiske forhold. Den er kun vurdert ut fra eksisterende eiendomsgrense fordi Ski kommune har hatt som målsetting at all utbygging her skulle skje på egen grunn. Justering av grensen for området bør uansett kunne vurderes.

Det bør imidlertid tas forbehold om at den del av området som omfatter dyrket og dyrkbar mark tilbakeføres som landbruksområde dersom videre utredning og planlegging tilsier at området ikke er aktuelt for gravlund med tilknyttede bygninger. Jordvern bør ikke vike for andre hensyn. Dersom fylkesmannen trekker innsigelsen og gir kommunen handlingsrom for videre utredning, bør kommunen om påkrevd kunne akseptere at fylkesmannen opprettholder muligheten til å fremme innsigelse ved områderegulering (normalt er det ikke adgang til gjentatt innsigelse, men dette kan fravikes når dette framgår ved behandling av overordnet plan.)

Fortettingsområde Skorhaugåsen

Under høringen har det kommet mange kristiske innspill fra beboere i Skorhaugåsen.

De savner informasjon og muligheten for større deltakelse ved utarbeiding av kommuneplanen, og er bekymret for at videre prosess kan gi krevende samspill, både grunneiere imellom, og i samspillet mellom grunneiere og eiendomsutviklere. Det påpekes også at det kan bli krevende å ivareta helhetlige krav til kvalitet slik sonene var tegnet opp og planprosessen foreslått i høringsforslaget. Videre var det motstand mot planforslagets rammer for fortetting (utnytningsgrad/byggehøyder) og forslaget om begrensninger i mulighet til å bygge nye eneboliger på eksisterende ubebygde tomter frem til ny reguleringsplan evt. blir vedtatt.

Rådmannen fastholder at denne og kommende kommuneplaner bør tilrettelegge for trinnvis omforming til høyere utnyttning av sentrumsnære boligområder, men tar til følge grunneiere og beboeres krav til en prosess hvor de gis anledning til mer aktiv medvirkning. Fortetningsplanen foreslås derfor endret ved at det utarbeides en områderegulering (kommunal plan) for hele fortetningsområdet før det kan fremmes private reguleringsplaner for del av området. Ved områderegulering skal det tilrettelegges for bred medvirkning fra grunneiere og beboere. Kommuneplanen gir nå ingen føringer for tetthet eller byggehøyder i fortetningsområdet. Dette skal avklares ved områderegulering. Det gis ingen båndlegging av arealer i tiden frem til evt. nytt planvedtak. Fram til ny reguleringsplan er vedtatt, kan tiltak gjennomføres i samsvar med gjeldende reguleringsplan, også oppføring av nye boliger der gjeldende plan gir mulighet for det.

Oppsummering av rådmannens vurdering

Med de foreslåtte endringene mener rådmannen at det fremlagte forslaget til kommuneplan gir offensive og relevante rammer for utvikling av Ski, både som lokalsamfunn og organisasjon. Den gode sammenhengen mellom samfunnsdel og arealdel er understreket av flere av høringsinstansene, og gir klare rammer for oppfølging både gjennom økonomiplanlegging og fysisk planlegging på lavere nivå. Planens restriktive holdning til å legge inn nye arealer er i tråd med både kommuneplanens og overordnede myndigheters føringer om å bygge tettstedene "innenfra og ut". Planens forutsetning om at det ved neste rullering skal fastsettes langsiktig utbyggingsgrense for Ski og Langhus, peker fremover mot rammer for betydelig vekst, spesielt i Ski tettsted. Planen har også klare mål og strategier knyttet til kommunens pådriverrolle i ønsket tettstedsutvikling, og ikke minst for samspill med overordnede myndigheter og private interesser i en trinnvis by- og tettstedsutvikling. Planen gir fleksible rammer for boligvekst. Rammene for næringsutvikling legger føringer for viktige arealavveininger ved lokalisering av arealkrevende virksomheter, og underbygger ønsket byutvikling i Ski.

Fra og med økonomiplanperioden 2012-15 vil det bli lagt vekt på å prioritere ressurser og aktivitet i tråd med kommuneplanens mål og strategier. I løpet av 2011 vil rådmannen bl.a. igangsette arbeidet et kommunalt investeringsprogram for kommuneplanperioden. Det vil bli lagt stor vekt på å få på plass arbeidsformer og ressursfordeling som sikrer oppfølging av prioriterte arealplaner, jfr. bl.a. kommuneplanens mange forslag om områdereguleringer. Kommuneplanen gir også viktige rammer for kommunens samhandling med regionale myndigheter, jfr. prosesser som det pågående utviklingsarbeidet knyttet til Ski kollektivknutepunkt og og det nylig påbegynte arbeidet med en veg- og gateplan for Ski tettsted.

Ski, 6. juni 2011

Audun Fiskvik
rådmann

Grethe Salvesvold
Plan- og næringsssjef

Vedlegg som følger saken:

- a) Forslag til kommuneplan for Ski kommune 2011-2022 med plankart og bestemmelser, datert 06.06.11
- b) Sammendrag av høringsuttalelser med rådmannens kommentarer, datert 06.06.11
- c) Konsekvensutredning av arealplanen, del I, mars 2011

Vedlegg som ligger i saksmappen (tilgjengelig på Ski kommunes hjemmeside):

1. Temakart – hensynssoner
2. Konsekvensutredning av arealplanen, del II, ROS-analyse, mai 2011
3. Høringsinnspill

Kommuneplanutvalgets behandling 15.06.2011:

Notat fra rådmannen ble delt ut i møtet.

Amund Kjernli (AP) fremmet følgende endringsforslag:

"Ellingsrud Utvikling AS' innspill "Ski Bydel Øst" tas inn i kommuneplanen.

Når Ski sentrum skal videreutvikles som regionscenteret i Follo må utviklingen i sentrumsområdet sees i sammenheng med utviklingen av resten av Ski tettsted. Utbyggingstakten av arealene som omfattes av innspillet reguleres av rekkefølgebestemmelser, og det skal gjennomføres en områderegulering av arealene. Etableringen av ny, planfri atkomst til Ellingsrud Industriområde, tilgangen på flere næringsarealer utenfor sentrumsområdet samt tilrettelegging for et boligområde med en variert boligsammensetning skal prioriteres i denne planperioden. Ved regulering av området skal det vektlegges at Ski Øst skal være et supplement til Ski sentrum, både med hensyn til næring og boliger.

Innsigelsen fra riksantikvaren datert 06.06.2011 er hensyntatt i forslagsstillers innspill ved at man har foreslått friområder rundt de kjente kulturminnene innenfor planforslaget. Dersom en ved forberedelse til regulering påviser kulturminner som er automatisk fredet, må hensynet til kulturminnene ivaretas selv om området i kommuneplanen er disponert som byggeområde.

En utvikling av Ski Øst vil utvilsomt by på trafikale utfordringer. Disse kan løses ved at det stimuleres til økt kollektivbruk ved at Drømtorp holdeplass oppgraderes og at det legges til rette for innfartsparkering i tilknytning til denne. Det må også legges opp til et bedre busstilbud som kan betjene området. Arbeidet med å planlegge et ringveisystem rundt Ski for å begrense bilbrukes gjennom Ski sentrum startes opp i denne planperioden."

Anne Kristine Eikebråten (H) fremmet følgende endringsforslag:

"Ski øst forutsettes lagt innenfor langsiktig utbyggingsgrense for Ski tettsted. Slik byggegrense utredes ved neste rullering av kommuneplanen i samarbeid med regionale myndigheter og grunneierinteresser. Rammer for utvikling av Ski øst tillegges særlig vekt i utredningsarbeidet, med bakgrunn i Ellingsrud Utvikling AS' innspill "Ski Bydel Øst".

Når Ski sentrum skal videreutvikles som regionscenteret i Follo må utviklingen i sentrumsområdet sees i sammenheng med utviklingen av resten av Ski tettsted. Utbyggingstakten av arealene som omfattes av innspillet reguleres av rekkefølgebestemmelser, og det skal gjennomføres en områderegulering av arealene. Etableringen av ny, planfri atkomst til Ellingsrud Industriområde, tilgangen på flere næringsarealer utenfor sentrumsområdet samt tilrettelegging for et boligområde med en variert boligsammensetning skal prioriteres i denne planperioden. Ved regulering av området skal det vektlegges at Ski Øst skal være et supplement til Ski sentrum, både med hensyn til næring og boliger.

Et godt kollektivtilbud og et kapasitetsterkt vegsystem for området forutsettes ivaretatt i arbeidet med Veg-og gateplan for Ski tettsted. Innfartsparkering og ringvegløsning for området utredes."

Innstilling:

1. Kjernlis endringsforslag innstilles med 5 stemmer (3AP, 2FRP).
2. Forslag til vedtak pkt. 1 innstilles enstemmig.
3. Forslag til vedtak pkt. 2 innstilles enstemmig.
4. Eikebråtens endringsforslag innstilles med 3 stemmer (3H).

Saksbehandler: Marianne Teigen

Arknr.: 200

Arkivsak: 11/1250-1

BEHANDLING:

Partssammensatt utvalg
Formannskapet
Kommunestyret

SAKNR

7/11
43/11
55/11

DATO

08.06.2011
15.06.2011
22.06.2011

---

1. TERTIALMELDING 2011

Forslag til vedtak:

1. Framlagt 1. tertialmelding 2011 tas til orientering
2. Det foretas omdisponeringer innenfor investeringsbudsjettet slik det framgår av saken
3. Budsjettet endres i tråd med vedlagte budsjettendringsskjemaer

Ingress/hovedbudskap:

Virksomhetene melder om merutgifter på til sammen 10,4 mill. kroner på årsbasis, som det ikke er funnet dekning for. Samtidig meldes det om lavere finansutgifter som følge av lavere låneopptak. Årets skatteanslag er ambisiøst, og det er usikkert om vi får inn skatteinntekter som forutsatt.

Det totale sykefraværet i Ski kommune per 31. mars 2011 var på 10,5 %.

Saksopplysninger:

I saken redegjøres det for status i Ski kommune per 1. tertial vedrørende økonomi (*årsprognose* når det gjelder driftsbudsjettet og investeringsbudsjettet), brukere (dialogprosess og avviksrapportering) medarbeidere (sykefravær) og miljø.

Rapportering på likviditet og gjeld iht. finansreglementet punkt 3, er vedlagt saken.

Det redegjøres for administrativt utførte budsjettendringer per 1. tertial, ref. økonomireglementet punkt 4.2. Budsjettendringer som må vedtas av kommunestyret følger saken som vedlegg. Formålet med endringen er omtalt i selve skjemaet.

Rapportering på målkart 2011 fra virksomhetene følger saken som vedlegg.

SAMMENDRAG:

Økonomi - driftsregnskapet:

Virksomhetene melder om merutgifter på årsbasis på til sammen 10,4 mill. kroner som det ikke er funnet dekning for. Merutgiften er særlig knyttet til økt energikostnad, kulde/snøfall, bemanningsøkning på botjenester og økonomisk sosialhjelp.

Utviklingen i lånerenten er usikker og per 1. tertial er det ikke bestemt når låneopptak for 2011 vil finne sted, men det kan forventes en besparelse på finansutgifter. Rådmannen vil derfor komme tilbake med en mer presis prognose for netto renteutgifter i 2. tertialmelding.

Finansrapporten viser at gjennomsnittrenten på plasseringer/innskudd i perioden har vært 2,29 % og på lån har gjennomsnittlig vektet rente vært 3,6 %.

Økonomi - investeringsregnskapet:

Rådmannen anbefaler flytting av prosjektmidler fra Finstad skole, totalt 9,661 mill. kroner, til Finstad skole gymsal med tilhørende garderober 5 mill. kroner, Langhus barnehage støyvoll 1,5 mill. kroner, E-demokrati 1,2 mill. kroner, Langhus skole 1 mill. kroner, tilbygg Ski nye kirke for kirkeverge kr 600 000 og Kråkstad skole kr 361 400.

Brukere:

Virksomhetene har avholdt mellom 1 og 3 brukerrådsmøter/dialogmøter i løpet av årets fire første måneder.

Ved evaluering av helhetlig styring ble det vedtatt å avvikle dialogseminaret.

Medarbeidere:

Det totale sykefraværet i Ski kommune per 31. mars 2011 var på 10,5 % mot 9,9 % for samme periode i 2010.

Det er enighet om at det ikke skal gjennomføres medarbeiderundersøkelse for 2011, bl.a. på grunn av evaluering av omorganiseringen.

Miljø:

Virksomhetene blir i 2011 målt på utvalgte mål fra klimaplanen. Dette rapporteres i Grønt regnskap og i årsmeldingen.

VURDERING:

Økonomi - Driftsbudsjettet:

Virksomhetslederne i Ski kommune følger opp de vedtatte budsjetttrammene for 2011. Innsparingstiltak er igangsatt og det meldes i stor grad om at budsjetttrammene for 2011 vil bli overholdt. Likevel er det enkelte virksomheter som melder om konkrete forhold som vil gi merutgifter på årsbasis.

Nedenfor redegjøres det for den økonomiske situasjonen i virksomheter som allerede nå anslår avvik på årsbasis, samt status for virksomhetsovergrepene driftskonti. Anslåtte budsjettavvik (netto mer- og mindreutgifter) som det ikke er funnet dekning for i virksomhetene er markert med understreking.

Økonomi og personal/Administrasjon og IKT

I henhold til budsjett- og handlingsplan 2012-2014 er det på rådmannskontoret lagt inn en besparelse på 2 mill. kroner som gjelder alle virksomhetene i Ski kommune. Virksomheter som har vakanser i perioder i 2011 vil få en budsjettmessig reduksjon knyttet til dette. Budsjettene til virksomhetene er ikke endret per 1. tertial, men besparelsene forventes gjennomført ved behandlingen av 2. tertialmelding.

Barnehageseksjonen

Per i dag viser regnskapet et mindreforbruk, som skyldes at det er avsatt 2 millioner som en buffer i forbindelse med overgangen til ny finansieringsordning av barnehagene. I budsjettbehandlingen for 2011 ble det ikke budsjettert med merutgifter til barn bosatt i Ski, som går i private barnehager i andre kommuner. Per i dag har barnehageseksjonen ikke fullstendig oversikt over hvor store utgifter dette vil medføre. Dette vil vi ikke få fullstendig oversikt over før alle kommuner som har barn fra Ski i sine private barnehager sender krav til Ski. Follo kommunene har laget en avtale om at det skal sendes krav mellom kommunene to ganger i året. De to millionene som er satt av til buffer kan brukes til å dekke deler av disse utgiftene.

Rådmannen vil rapportere om hvor mange barn dette gjelder, og hva dette kan beløpe seg til i 2. tertialmelding.

Botjenester

Her beregnes det et merforbruk på kr 400 000.

Fra 11.02.11 fikk de en ny beboer med 1:1 bemanning ved Follo omsorgsboliger. Denne plassen er det ikke budsjettdekning for. Dessuten har et av boligteamene doblet bemanningen på en beboer som opprinnelig hadde 1:1 bemanning. Vi har ikke sett full effekt av disse to tiltakene enda, da begge startet februar/mars 2011. For sistnevnte jobbes det med tiltak med tanke på å redusere bemanningen til det opprinnelige.

NAV

Det beregnes et merforbruk på 2 mill. kroner.

Utgiftene til økonomisk sosialhjelp ligger 1,5 mill. kroner over periodisert budsjett pr 1. tertial. Dette skyldes i hovedsak noen flere stønadsmottakere enn budsjettet, høye utbetalinger til strøm og dekning av flere store husleierestanser i perioden. Det er stort fokus på tiltak som skal bidra til å snu denne utviklingen og tendensen går mot en reduksjon i stønadsperiodens lengde som vil føre til lavere utbetalinger.

Eiendom

Eiendom anslår en merutgift på årsbasis på 6 mill. kroner.

Det ventes merutgifter på nettleie og økt energipris på til sammen 6 mill. kroner, for øvrig i tråd med årsmelding for 2010 og konsekvensjustering for HP 2012-2015.

Kommunalteknikk (VIP)

Det beregnes et merforbruk på 1,975 mill. kroner.

Merforbruket skyldes i hovedsak mye snø med brøyting og snørydding.

Kommunalteknikk (VARFS)

Det beregnes et merforbruk på 4,5 mill. kroner.

Prisøkningen på kjøp av vann vil utgjøre ca 1 mill. kroner, og totalt merforbruk på kjøp av vann inklusive avregning blir på årsbasis ca 1,9 mill. kroner.

Årsprognosen tilsier en mindreinntekt på vanngebyr på drøye 3,4 mill. kroner. Imidlertid gjør tilknytningsgebyr det vanskelig å si hvordan det endelige tallet blir. Per april har tilknytningsgebyr positivt avvik på kr 912 250. Avviket på vanngebyr skyldes i hovedsak at det ble budsjettet med en volumøkning (nye abonnenter og befolkningsøkning) på ca 2 mill. kroner, noe som ikke har vist seg å treffe. En annen faktor er avregningen, som viser at vannforbruket går ned. Dette medfører økt avvik i inntekter og utgifter, da prisen for vann stiger.

På årsbasis vil mindreinntekten på avløpsgebyr bli ca 5 mill. kroner. Imidlertid har vi her samme usikkerheten rundt tilknytningsgebyr, som per april har et positivt avvik på kr 872 500. Også når det gjelder avløpsgebyret er det budsjettet med en volumøkning som uteble. På årsbasis vil merinntekten på renovasjonsgebyr bli ca 4 mill. kroner.

Oppsummering driftsbudsjettet - virksomhetene

Nedenfor vises prognostisert budsjettavvik for 2011 i virksomhetene:

Bevilgningssted	Virksomhet	Prognose årsavvik
412	Botjenester	400
442	NAV Ski kommune	2 000
603	Eiendom	6 000
605	Kommunalteknikk VIP	1 975
Årsprognose merutgifter		10 375

Merutgifter med positivt fortegn

Rådmannen vil sammen med kommunalsjefene og virksomhetslederne jobbe med tiltak for å redusere budsjettavvikene i virksomhetene.

Mer-/mindreforbruk virksomhetene 2010

Økonomireglement 2010 hjemler at virksomheter som har besparelser i 2010, får overført 25 % av besparelsen, begrenset oppad til kr 250 000. Virksomheter, som har merforbruk i 2010, må dekke 25 % av dette, begrenset oppad til kr 250 000 i 2011-budsjettet.

Til sammen 24 virksomheter har besparelser som kan videreføres. Totalt utgjør dette 2,3 mill. kroner. Midlene er avsatt til fond besparelser og tilbakeføres til de aktuelle virksomheter for bruk i 2011.

Rådmannen mener at det alt vesentligste av overskridelsene skyldes uforutsette kostnadsøkninger, som lovpålagte oppgaver eller oppfølging av politiske vedtak.

Rådmannen anbefaler derfor at virksomhetenes rammer for 2011 ikke reduseres. Avviket, som kunne vært inndratt, utgjør 1,5 mill. kroner.

Skatt og rammetilskudd

Skatteinntektene viser en merinntekt i forhold til budsjett på 6,9 mill. kroner per 1. tertial.

Det er svært vanskelig å anslå skatteinntekten for året, utover det man har gjort i opprinnelig budsjett. Når skatteinntekten for 1. halvår foreligger kan man gi et mer korrekt anslag. Dette fordi mai måned er en stor og "toneangivende" inntektsmåned, så man avventer de signaler den kan gi. Forskuddsbetaling av restskatt 2010 med frist 31.05.11 kan spille en rolle med henblikk på periodiseringen av skatteinntekter.

Rådmannen følger skatteinntekten fra måned til måned, og han ser muligheter for at den kan gi en liten merinntekt som kan bidra til delvis dekning av merforbruket i 1. tertial, om nødvendig.

Rammetilskuddet per 1. tertial, på 201,4 mill. kroner, endte kr 818 000 lavere enn budsjettet. Avviket utgjør 0,4 %.

Det er for tidlig å si noe sikkert hva beløpet på årsbasis vil ende på.

Finansutgifter og -inntekter

Budsjettet bruk av lånemidler for hele 2011 (inklusive Boligkontoret og startlån) ligger på 229,3 mill. kroner.

Hittil i år er det ikke tatt opp nye ordinære lån, kun et startlån på 70 mill. kroner, som ikke er mottatt fra Husbanken ennå. Per 1. tertial er det ikke bestemt når låneopptak for 2011 vil finne sted. Rådmannen vil derfor komme tilbake med en mer presis prognose for netto rente- og avdragsutgifter i 2. tertialmelding.

Gjelden i Ski kommune er høy, og vil fortsette å stige i økonomiplanperioden. Det er usikkerhet knyttet til renteutviklingen. Rådmannen anbefaler derfor at evt. mindretgift knyttet til avdrag ses opp mot konti for renteutgifter/-inntekter. Dersom budsjett for renter ved årsslutt viser seg å være tilstrekkelig, anbefaler rådmannen at hele avdragsbudsjettet benyttes til avdragsbetaling dersom det er rom i kommunebudsjettet for dette.

Som følge av utlånte startlånsmidler, som har et rentepåslag på 0,25 prosentenheter, ventes en merinntekt på konto for renter formidlingslån på anslagsvis 1 mill. kroner.

Lønnsoppgjør

Tarifforhandlingene om regulering 2. avtaleår, mellomoppgjøret, ble sluttført den 30. april 2011. KS sitt siste tilbud ventes vedtatt av KS Hovedstyre i møte den 25. mai 2011, og inneholder to økonomiske hovedelementer for stillinger som omfattes av Hovedtariffavtalens (HTA) kapittel 4; et generelt lønnstillegg tilsvarende 1,72 % av den enkeltes grunnlønn per 30. april 2011 (minimum kr 7 000,- i 100 % stilling) samt justering av minstelønnsatsene i HTA kap. 4.

Oppsummering driftsbudsjettet 2011:

- Virksomhetene melder om merforbruk på årsbasis på til sammen 10,4 mill. kroner.
- Det er per mai usikkerhet knyttet til renteutgifter i forhold til hvilke lån som evt blir tatt opp og når i 2011.

Rådmannen vil følge utviklingen nøye og gi mer sikre prognoser for året i 2. tertialmelding. Det foreslås ingen justering av budsjettene knyttet til de varslede budsjettavvikene, men han vil komme tilbake til innsparinger og eventuelle budsjettendringer senere.

Økonomi - Investeringsbudsjettet:

Flytting av prosjektmidler fra prosjekt 77218 - Finstad skole:

Prosjektet har blitt gjennomført uten tillegg eller bruk av uforutsette midler. Derfor er det 17 mill. kroner som ikke skal videreføres til 2012.

Rådmannen anbefaler at kr 9 661 400 av disse midlene brukes i 2011 til:

Finstad skole, gymsal med tilhørende garderober:

Fløyen som utgjør gymsal og garderober, som ikke var med i prosjekt 77218 - Finstad Skole, bør rehabiliteres utvendig og innvendig i nær fremtid. Det bør bevilges 5 mill. kroner til dette.

Støyvoll Langhus barnehage

Det ble bevilget 30 mill. kroner til hver av barnehagene på Siggerud, Langhus og Ski tettsted. Tomten på Langhus krever at det blir bygget en støyvoll for å ivareta utemiljøet til barna og de ansatte. Denne kostnaden klarer ikke prosjektet å dekke. Rådmannen anbefaler at det bevilges 1,5 mill. kroner til støyvoll.

E-demokrati:

Det er vedtatt at det skal innføres E-demokrati fra høsten (etter valget). For å gjøre det mulig med servere, maskinvarer, pc-er m.m. anbefaler rådmannen at det finansieres ved å flytte 1,2 mill. kroner fra Finstad skole, slik at investeringen kan gjennomføres rett over sommeren.

Langhus skole:

Det er problemer med parkering og levering ved Langhus skole. Det er laget en skisse som vil gjøre levering/henting lettere, som er grovt kostnadsberegnet til 1 mill. kroner. Antall p-plasser øker fra 46 til 100, der ca 30 er reservert for barnehagen. Dvs. at det blir 24 flere p-plasser for skolen. Rådmannen anbefaler derfor at det bør bevilges 1 mill. kroner til dette formålet.

Kirkekontoret, Ski nye kirke:

Tilbygget til Ski nye kirke for kirkeverge m.fl. er blitt 650 000 dyrere enn rammen. Tilbudet var godt innenfor rammen, men det har kommet på uforutsette utgifter til brannsikring, grunnarbeider og sammenbygging med selve kirken. Kirkeverge har gått igjennom alle sine investeringsposter og kan bare anbefale at det trekkes kr 50 000 fra prosjekt 78205 - Bårehus Kråkstad og Ski.

Rådmannen anbefaler derfor at det bevilges kr 600 000, og at de finansieres ved å bruke overskuddet fra Finstad skole.

Kråkstad skole:

Pga feilføring i 2009 ble kr 2 424 185 feilaktig belastet prosjekt 77226 Kråkstad skole i stedet for 77218 Finstad skole. Dette ble korrigert i 2010 og kr 2 424 185 ble inntektsført på prosjekt 77226 Kråkstad skole og belastet prosjekt 77218 Finstad skole.

Rådmannen anbefaler at gjenstående merforbruk på Kråkstad skole kr 361 400 dekkes inn av midler fra Finstad skoles mindreforbruk.

Generelt:

Totalt kr 7 338 600 anbefales ikke videreført til 2012 av prosjektmidlene fra Finstad skole.

Tømmerhenger

Det er påkrevd å kjøpe ny tømmerhenger for å opprettholde den daglige driften i Ski kommuneskoger. Rådmannen foreslår derfor å overføre kr 150 000 fra Generelt fond investeringsmidler til prosjekt 77809 Tømmerhenger kommuneskoger.

Det vises til vedlagte budsjettendringsskjema for investeringsprosjektene.

Formidlingslån

Bokført utlån per 1. tertial er 21,9 mill. kroner. Det er i tillegg gitt tilsagn for 19,2 mill. kroner. Bevilgningen i 2011, inkludert videreførte midler fra 2010, er på 80 mill. kroner. Bokført utlån og gitte tilsagn er på samme nivå som 2010. Det forventes at behovet i 2011 vil ligge på ca. 80 mill. kroner. Dette avhenger av aktuelle boliger til salgs og antall lån som samfinansieres med private banker.

Finansrapport

Gjennomsnittrenten på plasseringer/innskudd har i perioden vært 2,29 % og på lån 3,6 %. Det vises til vedlagte finansrapport.

Administrative budsjettendringer

Det er ikke foretatt administrative budsjettendringer per 1. tertial. Oversikt over kommende budsjettendringer oppsummeres i 2. tertialrapport.

Brukere - dialogprosess

Virksomhetene skal avholde minimum ett brukerrådsmøte og ett dialogmøte i løpet av første tertial 2011. Tema som tas opp på disse møtene er bl.a. resultatvurdering fra forutgående år (orientering om årsmelding), forberedelse dialogprosess, prioriteringer i virksomheten, samt innspill til utvikling og drift av virksomhetene. Virksomhetene har avholdt mellom 1 og 3 møter i løpet av årets fire første måneder.

Ved evaluering av helhetlig styring ble det vedtatt å avvikle dialogseminaret. Referatene fra dialogmøtene vedlegges sak om økonomiske rammer for kommende år.

Brukere - avviksrapportering

Virksomhetene rapporterer avvik på fag og HMS ved hver tertial. Hovedtyngden av meldte avvik per 1. tertial er innenfor legemiddelhåndtering og fristbrudd. Disse blir drøftet i kvalitetsutvalget og fulgt opp av virksomhetene.

Medarbeidere - sykefravær

Det totale sykefraværet i Ski kommune per 31. mars 2011 var på 10,5 %. Sammenlignet med sykefraværet på samme tid i 2010 er det en økning på 0,6 prosentenheter. Det er særlig korttidsfraværet som har økt. Når det gjelder langtidsfraværet har dette gått noe ned samt at det er skjedd en endring i mønsteret ved at fravær over 56 dager er betydelig redusert, samtidig med at det er en tilsvarende økning i fravær mellom 17 – 56 dager.

Det er et sterkt fokus på å redusere sykefraværet i Ski kommune. I forbindelse med «Prosjekt Nærvær» ble det i 2010 implementert nye rutiner for sykefraværsoppfølging samt iverksatt forebyggende tiltak overfor enkelte arbeidstakergrupper. Det ble videre kjørt en prosess med lederveiledning i samarbeid med NAV Arbeidslivssenter. Prosjektets ambisjonsmål har vært å redusere sykefraværet til under 8,32 % innen 2014.

I januar 2011 ble det tegnet en ny IA-avtale med større fokus på partssamarbeid. I kjølvannet av dette har Ski kommune opprettet en arbeidsgruppe som jobber med å revidere «Handlingsplan for arbeidsmiljøet» samt utarbeide lokale delmål for IA-arbeidet. Det er også planlagt et IA-forum i 2011 som skal jobbe med sykefraværsproblematikk på systemnivå.

Sykefraværsarbeidet har forankring i ledelsen, arbeidsmiljøutvalget og de ansattes organisasjoner.

	1. kv. 2009	Hele 2009	1. kv. 2010	Hele 2010	1. kv 2011
Egenmeldt fravær dagsverk	1,7 %	1,3 %	1,4 %	1,2 %	1,6 %
Sykemeldt fravær 1-3 dagsverk	0,2 %	14,0 %	0,2 %	0,3 %	0,5 %
Sykemeldt fravær 4-16 dagsverk	1,2 %	1,1 %	0,8 %	1,3 %	2,1 %
Sykemeldt fravær 17-56 dagsverk	1,3 %	1,5 %	1,5 %	2,5 %	5,4 %
Sykemeldt fravær > 56 dagsverk	4,5 %	5,5 %	6,0 %	3,7 %	0,9 %
Totalt fravær	9,8 %	9,6 %	9,9 %	8,9 %	10,5 %

Rådmannen mener at noen av årsakene til det høye sykefraværet er pga influensaepidemi og Noroviruset.

Det vises til vedlagte oversikt som viser sykefravær per virksomhet i Ski kommune per 1. kvartal 2011.

Medarbeidere - samhandling

Virksomhetene skal avholde minimum to lokale samhandlingsmøter (LSU) og to lokale arbeidsmiljøutvalgsmøter (L-AMU) i løpet av første tertial 2011.

Tema som tas opp på disse møtene er bl.a budsjett innværende år og årsmelding forutgående år. Rapporteringen viser at de fleste virksomhetene avholder disse møtene som forutsatt.

SSU besluttet i møte 25. januar 2011 at det ikke skal gjennomføres en trivselsmåling/medarbeiderundersøkelse for 2011 bl.a. på grunn av evaluering av omorganiseringen.

Neste trivselsmåling vil bli gjennomført våren 2012.

Miljø

Virksomhetene blir i 2011 målt på om de er miljøsertifisert eller ikke, i samsvar med vedtak i Klima- og energiplanen om at 2/3 av alle kommunale virksomheter skal miljøsertifiseres innen 2013. Andelen miljøsertifiserte virksomheter pr i dag er 19 %, men ingen nye virksomheter har blitt sertifisert i 1. tertial 2011.

Det ble gjennomført inspirasjonsmøte for skolene i mars og informasjon på virksomhetsledermøte i april. Skolene vil bli fulgt opp spesielt i 2011.

I tillegg til dette målet blir energiforbruk i kommunale bygg målt i virksomhet Eiendom (fra det overordnede målkartet). Disse blir rapportert først ved årsslutt og omtales i Grønt regnskap og i kommunens årsmelding.

Økonomiske konsekvenser:

Se redegjørelse ovenfor

Konsekvenser for bærekraftig utvikling:

Ingen merknader

Konklusjon:

Se forslag til vedtak

Ski, 25.05.2011

Audun Fiskvik
rådmann

Per Erik Andersen
økonomi- og personalsjef

Vedlegg som følger saken:

- a) Målkart fra virksomhetene
- b) Statusrapport for investeringer
- c) Budsjettendringsskjemaer
- d) Sykefravær per virksomhet
- e) Finansrapport

Vedlegg som ligger i saksmappen:

Økonomirapport fra virksomhetene i Ski kommune vedrørende driftsbudsjettet

Partssammensatt utvalgs behandling 08.06.2011:

Vedlegg utdelt i møte:

Møtereferat fra Sentralt samhandlingsutvalg og sentralt arbeidsmiljøutvalg 31. mai

Møtereferat fra Sentralt samhandlingsutvalg 7. juni.

Votering:

Pkt. 1. Tas til orientering. Enstemmig

Pkt. 2 og 3 uttales ikke. Enstemmig

Partssammensatts utvalgs uttalelse:

1. Framlagt 1. tertialmelding 2011 tas til orientering.

Formannskapetets behandling 15.06.2011:

Innstilling:

Forslag til vedtak innstilles enstemmig.

Saksbehandler: Marianne Teigen

Arknr.: 240

Arkivsak: 11/1016-1

BEHANDLING:

Utvalg for samfunn og miljø
Utvalg for tjenesteutvikling
Partssammensatt utvalg
Formannskapet
Kommunestyret

SAKNR

17/11
16/11
5/11
34/11
56/11

DATO

25.05.2011
25.05.2011
08.06.2011
08.06.2011
22.06.2011

ÅRSMELDING MED ÅRSBERETNING 2010

Forslag til vedtak:

Årsmelding med årsberetning 2010 for Ski kommune tas til orientering.

Saksopplysninger:

Årsmeldingen sees i sammenheng med regnskapet for 2010 som fremmes som særskilt sak i utvalg for samfunn og miljø, utvalg for tjenesteutvikling, formannskap og kommunestyre. Sak om årsmelding og årsregnskap fremmes parallelt.

Årsmeldingen består av to deler, der første del er kommunens årsberetning for 2010 i henhold til krav i kommunelovens § 48 nr 5. I del to gis en omtale av kommunens virksomhetsovergrepene samt en presentasjon av utvalgte KOSTRA nøkkeltall for 2010. Som vedlegg til kommunens årsmelding finnes et samlet dokument som inneholder årsmelding fra virksomhetene. Her presenteres virksomhetenes resultater sammenlignet med ambisjonsnivå satt i målkart for 2010 innenfor fokusområdene brukere, medarbeidere, samfunn/miljø og økonomi.

Vurdering:

Formålet med årsmeldingen er å beskrive kommunens resultater og aktiviteter sett i forhold til budsjett- og handlingsplanens målsettinger. Videre skal årsmeldingen gi informasjon om kommunens økonomiske utvikling og gi en vurdering av den økonomiske handlefriheten ved inngangen til 2011.

Økonomiske konsekvenser:

Ingen merknader

Konsekvenser for bærekraftig utvikling:

Ingen merknader

Konklusjon:

Ingen merknader

Ski, 29.04.2011

Audun Fiskvik
rådmann

Vedlegg som følger saken:

- a. Årsmelding 2010 med årsberetning

Vedlegg som ligger i saksmappen:

- b. Årsmelding 2010, virksomhetene i Ski kommune

Utvalg for samfunn og miljøes behandling 25.05.2011:

Votering:

Forslag til vedtak tiltres enstemmig.

Utvalg for samfunn og miljøes uttalelse til formannskapet:

Årsmelding med årsberetning 2010 for Ski kommune tas til orientering.

Utvalg for tjenesteutviklings behandling 25.05.2011:

Votering:

Forslag til vedtak tiltres enstemmig.

Utvalg for tjenesteutviklings uttalelse til formannskapet:

Årsmelding med årsberetning 2010 for Ski kommune tas til orientering.

Partssammensatt utvalgs behandling 08.06.2011:

Vedlegg utdelt i møte:

Notat fra de tillitsvalgte til PSU sak Årsmelding 2010.

Møtereferat fra Sentralt samhandlingsutvalg og sentralt arbeidsmiljøutvalg 31. mai

Møtereferat fra Sentralt samhandlingsutvalg 7. juni.

Votering:

Enstemmig vedtatt.

Partssammensatts utvalgs uttalelse er:

Årsmelding med årsberetning 2010 for Ski kommune tas til orientering.

Formannskapets behandling 08.06.2011:

Enstemmig innstilling:

Forslag til vedtak tiltres

Saksbehandler: Randi Noreng/Marianne Teigen

Arknr.: 210

Arkivsak: 11/1015-1

BEHANDLING:

Utvalg for samfunn og miljø
Utvalg for tjenesteutvikling
Partssammensatt utvalg
Formannskapet
Kommunestyret

SAKNR

18/11
15/11
4/11
35/11
57/11

DATO

25.05.2011
25.05.2011
08.06.2011
08.06.2011
22.06.2011

ÅRSREGNSKAP 2010

Forslag til vedtak:

1. Regnskapsmessig mindreforbruk på kr 19 938 195 disponeres slik det framgår av saken.
2. Mer-/mindreforbruk i virksomhetene for 2010 videreføres til 2011, med enkelte unntak slik det fremgår av saken.
3. Foretatte meravsetninger og merforbruk i forhold til budsjett 2010 av frie driftsmidler (disposisjonsfond) vedtas.
4. Foretatte meravsetninger og mer-/mindreforbruk av bundne driftsfond i forhold til budsjett 2010 vedtas.
5. Merforbruk knyttet til investeringsprosjekter i 2010 finansieres slik det framgår av saken.
6. Det framlagte regnskapet for Ski kommune for 2010 vedtas.

Ingress/hovedbudskap:

Regnskapet for 2010 ble avsluttet med et regnskapsmessig mindreforbruk på kr 19 938 195 etter at nødvendige avsetninger er foretatt.

Saksopplysninger:

Iht. Ski kommunes økonomireglement skal årsregnskap, revisjonsberetning og innstilling fra kontrollutvalget fremmes i utvalg for samfunn og miljø, utvalg for tjenesteutvikling, formannskapet og kommunestyret, dessuten være vedtatt av kommunestyret senest 30. juni året etter regnskapsårets slutt.

Vurdering:

Driftsregnskapet:

Driftsregnskapet viser et regnskapsmessig mindreforbruk på kr 19 938 195 etter at nødvendige avsetninger er foretatt. Årsaken til mindreforbruket er i hovedsak for mye avsatt til pensjonspremie i forhold til hva som har blitt fakturert av pensjonsselskapene. I tillegg skyldes mindreforbruket høyere skatteinntekter enn forutsatt. Salget av Q4 tomten gjorde også at kommunen ikke brukte nye lånemidler til investeringsprosjekter, derav også lavere finansutgifter. Driftsutgiftene i etatene har vært høyere enn budsjettet, og dette har delvis blitt finansiert av driftsinntekter i etatene og av overskudd på etatsovergrepene. Det vises til kapitlet om "Regnskap og økonomisk analyse", side 15-33 i Årsmeldingen, for nærmere informasjon om regnskapsresultatet i 2010.

Jf. vedtakspunkt 1: Disponering av regnskapsmessig mindreforbruk.

Rådmannen foreslår at regnskapsmessig mindreforbruk, kr 19 938 195 disponeres slik:

- Avsetning til fond for fremtidig pensjonskostnad kr 16 384 251
- Avsetning til økonomiplanfond kr 3 553 944

Avsetning til fond for fremtidig pensjonskostnad:

Ski kommune hadde i 2010 et mindreforbruk på 19,9 mill. kroner hvor 16,4 mill. kroner (inkl. arbeidsgiveravgift) utgjør for mye avsatt til pensjonspremie. Dette skyldes at de aktuariemessige langsiktige pensjonsforutsetningene som ble fastsatt av KRD (Kommunal- og regional departementet) ga betydelig lavere pensjonskostnad enn den pensjonspremien som ble fakturert av selskapene. Dette er inntekter som er vanskelig å forutse i budsjettet, og regnskapsmessig føres dette opp i balansen som en fordring. Dette er altså en inntekt som ikke medfører en innbetaling. Regnskapsreglene pålegger kommunene å budsjettere/regnskapsføre den såkalte pensjonskostnaden, i stedet for premieinnbetalingene.

Siden dette premieavviket kan svinge betydelig fra år til år, er det fornuftig å ha avsatt en buffer til dette. Ski kommune har pr i dag et akkumulert premieavvik på kr 60,1 mill. kroner (inkl. arbeidsgiveravgift).

Avsetning til økonomiplanfond:

Resterende, kr 3,5 mill. kroner avsettes til økonomiplanfond. Fondet kan disponeres i fremtidige handlingsplaner.

Jf. vedtakspunkt 2: Mer-/mindreforbruk i virksomhetene for 2010 videreføres til 2011.

Økonomireglement 2010 hjemler at virksomheter som har besparelser i 2010 får overført 25 % av besparelsen, begrenset oppad til kr 250 000, og at virksomheter som har merforbruk i 2010 må dekke dette i 2011-budsjettet.

Til sammen 24 virksomheter har besparelser som kan videreføres. Totalt utgjør dette 2,3 mill. kroner. Midlene er avsatt til fond besparelser og tilbakeføres til de aktuelle virksomheter for bruk i 2011.

13 virksomheter har et merforbruk som eventuelt skal dekkes inn av 2011 budsjettet. Dette beløper seg til 1,5 mill. kroner. Hvert enkelt tilfelle vil bli vurdert av rådmann, ved 1. tertial, om hvorvidt virksomheten skal trekkes for merforbruket. Som eksempel på virksomheter som ikke bør trekkes for merforbruket kan vi nevne Hjemmetjenesten, som har fått betydelig flere brukere i løpet av året.

Jf. vedtakspunkt 3: Frie driftsmidler (disposisjonsfond).

Det er bokført avsetninger til disposisjonsfond på 8,8 mill. kroner mer enn budsjettet og dessuten brukt 1,2 mill. kroner mer enn budsjettet. Mer- og mindreavsetningene gjelder følgende forhold:

	Budsjett	Regnskap	Avvik	Merknad
Avsetning disposisjonsfond	874 000	4 374 715	-3 500 715	Gjelder avsetning til Boligforvaltningen med 1,2 mill. kr. og avsetninger til virksomhetene med 2,3 mill. kroner.
Avsetning økonomiplanfond	0	5 261 000	-5 261 000	Gjelder i sin helhet avsetning til virksomhetene med 5,3 mill. kroner.

Avsetning skog- og kulturavgiftsfond	0	39 464	-39 464	Det blir trukket 4 % av alle tømmeroppgjørene gjennom året, og dette blir avsatt på konto tilhørende Ski kommuneskoger, og skal benyttes til kulturarbeider i skogen.
Nto. meravsetn. ift. budsj. 2010			-8 801 179	
Bruk av disposisjonsfond	-19 108 327	-19 626 962	518 635	Brukt til NAV administrasjon.
Bruk av fond NAV-kontor	0	-650 000	650 000	Bruk av øremerkede midler til husleie.
Bruk av skog- og kulturavgiftsfond	0	-16 800	16 800	Brukt til skogkultur.
Nto. merforbr. ift. budsj. 2010			1 185 435	

Jf. vedtakspunkt 4: Bundne driftsmidler (bundne driftsfond).

Det er foretatt pliktige avsetninger av ubrukte midler som er finansiert av andre enn kommunen selv, i hovedsak øremerkede tilskudd fra staten. Meravsetningene er på 5,5 mill. kroner. Samtidig er det brukt 1,4 mill. kroner mer enn budsjett fra bundne fond.

Innenfor de selvfinansierende virksomhetene vann, avløp, renovasjon og feiing er det avsatt 8,4 mill. kroner mer enn budsjettet og brukt 5,7 mill. kroner mindre av fond enn budsjettet. Avsetninger til og bruk av bundne fond innenfor disse tjenestene er foretatt som en følge av selvkostberegninger. Rådmannen viser til egen oppstilling over selvkostregnskap for disse tjenestene i vedlegg til årsmeldingen for 2010.

Øvrige meravsetninger til bundne fond gaver gjelder mottatte midler til tiltak innenfor Frivillighetssentralen, grunnskolen Bøleråsen, administrasjonene på Langhus bo- og servicesenter, Solborg, Finstadtunet, Kråkstadtunet og Hjemmetjenesten, dessuten kjøkkenet på dagsenteret.

Investeringsregnskapet:

Jf. vedtakspunkt 5: Investeringsprosjekter med merforbruk.

Nedenfor vises en oversikt over investeringsprosjekter som har hatt et merforbruk i forhold til budsjettet utgiftsramme for 2010 og hvordan merutgiftene er foreslått inndeckt ved:

- å redusere utgiftsrammen for de aktuelle prosjektene i 2011
- å redusere utgiftsrammen til prosjekter der det forventes besparelser
- bruk av mottatte inntekter knyttet til prosjektet

Prosjekt	Merforbruk (kr)	Finansiering
76000 – Fornøyelse biler og maskiner	230 000	Salg av driftsmidler i 2010 og bruk av lånemidler med tilsvarende reduksjon i rammen for 2011.
76201 – Delområde Siggerud-Langen	269 116	Bruk av lånemidler med tilsvarende reduksjon i rammen for 2011.
76300 – Rehabilitering komm. veier	179 186	Bruk av lånemidler. Tilsvarende reduksjon i rammen for 2011.
76301 – Trafikksikring	439 347	Bruk av lånemidler. Tilsvarende reduksjon i rammen for 2011.
76506 – Vei, vann, avløp Ellos	28 419	Dekkes av fond videreførte investeringsmidler.
77226 – Kråkstad skole, rehabilitering og ombygging	2 785 576	Dekkes ved mindreforbruk Finstad skole. Se 1. Tertialmelding, investeringer.
77321 – Ny Siggerud barnehage	20 842	Dekkes av ledige midler prosjekt Siggerud fellesbygg.

77009 – Oppgradering uteområder skoler og barnehager	249 852	Bruk av lånemidler. Tilsvarende reduksjon i rammen for 2011.
77007 – Oppgradering kommunale bygg	715 681	Bruk av lånemidler. Tilsvarende reduksjon i rammen for 2011.
77700 – Boliger utviklingshemmede	22 268	Merforbruk dekkes av ledige midler prosjekt Etterarbeider, med tilsvarende reduksjon i rammen for 2011.
77801 – Arenadrift, teknisk oppgradering	39 095	Dekkes av salg brukt utstyr.

For ytterligere kommentarer til de enkelte investeringsprosjektene vises det til årsberetningen s. 35-45 der investeringsprosjektene er omtalt.

Økonomiske konsekvenser:

Rådmannen viser til det som er anført ovenfor.

Konsekvenser for bærekraftig utvikling:

Ingen merknader.

Ski, 29.04.2011

Audun Fiskvik
rådmann

Per Erik Andersen
økonomi- og personalsjef

Vedlegg som følger saken:

- a) Ski kommunes regnskap 2010
- b) Kontrollutvalgets særutskrift med revisjonsberetning

Utvalg for samfunn og miljøes behandling 25.05.2011:

Lise Vistnes (KRF) fremmet følgende forslag til vedtak:
"Utvalg for samfunn og miljø tar årsregnskap 2010 til orientering.

Votering:

Lise Vistnes forslag til vedtak tiltres enstemmig.

Utvalg for samfunn og miljøes uttalelse til formannskapet er:

Utvalg for samfunn og miljø tar årsregnskap 2010 til orientering.

Utvalg for tjenesteutviklings behandling 25.05.2011:

Utvalg for tjenesteutvikling fremmet følgende fellesforslag:
"Saken tas til orientering."

Votering:

Fellesforslaget tiltres enstemmig.

Utvalg for tjenesteutviklings uttalelse til formannskapet:

Saken tas til orientering.

Partssammensatt utvalgs behandling 08.06.2011:

Eirik Sjøvoll's forslag til vedtak. Årsregnskap 2010 for Ski kommune tas til orientering.

Votering:

Årsregnskap 2010 for Ski kommune tas til orientering. Enstemmig vedtatt.

Partssammensatts utvalgs uttalelse er:

Årsregnskap 2010 for Ski kommune tas til orientering

Formannskapetets behandling 08.06.2011:

Amund Kjernli, AP, fremmet følgende forslag til vedtak:

Alt.pkt 1:

Regnskapsmessig mindreforbruk på kr. 19.938,195 disponeres som følger:

Kr 16.384,251- avsetning fond til fremtidig pensjonskostnad

Kr. 53.944,- - avsetning økonomiplanfond

Kr. 3.000.000 avsettes til skole og øremerkes arbeid mot frafall i skolen.

Kr 300.000 avsettes til helsestasjon for ungdom.

Kr. 200.000 avsettes til ferietilskudd for ledsagere til funksjonshemmede.

Anne Kr. Eikebråten, H, fremmet følgende forslag til vedtak på vegne av H, Frp og Krf:

Skole: 2 mill fond IKT-læremidler

Omsorg: 1 mill fond kjøp av sykehjemsplasser/hjemmetjenester

Miljø/energitiltak kommunale bygg: 400.000,-

153.944,- avsettes økonomiplanfond.

Lise Vistnes, Krf, fremmet følgende tilleggsforslag til punkt om miljø og energi:

Disse midlene kan for eksempel brukes som initiativtiltak for miljøsertifisering av kommunens egne virksomheter.

Innstilling:

1. Forslag til vedtak pkt 1 med endringsforslag fra hhv:
2. Aps endringsforslag innstilles med 4 stemmer 3 AP og 1 sp
3. H, Krf og Frps endringsforslag innstilles med 6 stemmer, 3H, 2 Frp og 1 Krf
4. Krfs tilleggsforslag innstilles med 6 stemmer, 3H, 1Krf og 2 Frp
5. Forslag til vedtak uendret innstilles med 1 stemme, SV
6. Forslag til vedtak pkt 2-6 innstilles enstemmig

Saksbehandler: Terje Trovik

Arknr.: 145

Arkivsak: 11/1236-1

BEHANDLING:

Partssammensatt utvalg
Formannskapet
Kommunestyret

SAKNR

6/11
42/11
58/11

DATO

08.06.2011
15.06.2011
22.06.2011

RAMMER FOR UTARBEIDELSE AV BUDSJETT OG HANDLINGSPLAN 2012-2015

Forslag til vedtak:

1. Økonomisk redegjørelse vedrørende driftsbudsjettet for perioden 2012-2015 tas til orientering.
2. Investeringsbudsjett for 2012-2015 vedtas.

Ingress/hovedbudskap:

Ski kommune står fortsatt foran betydelige økonomiske utfordringer i årene framover. En viktig årsak til dette er det høye nivået på investeringer. Investeringene gir økning i både finansutgifter, men også utgifter til drift av de nye tiltakene. Samtidig er kommunen i den situasjon at kommunens reserver i form av disposisjonsfond er redusert til et minimum.

Sakens foreløpige beregning av konsekvensjusteringer og nødvendige investeringer for perioden 2012-2015 viser at netto utgifter øker gjennom perioden. I 2015 er det udekkete behovet på drøyt 60 mill. kroner. Sammen med eventuell volumvekst indikerer dette et omstillings- og innsparingsbehov som øker med 35-40 mill. kroner hvert år i planperioden.

Saksopplysninger:

Rammene for driftsbudsjettet for perioden 2012-2015 tar utgangspunkt i kommunestyrets forutsetninger for handlingsplanperioden 2011-2014. Rådmannen har i tillegg hensyntatt nye kjente opplysninger og beregninger som påvirker budsjett- og handlingsplangrunnlaget for perioden 2012-2015.

Anslag for kommunens frie inntekter er oppdatert på bakgrunn av framlagt kommuneproposisjon for 2012. Videre er finansutgifter og -inntekter samt avsetninger oppdatert.

Rådmannen legger også frem forslag til investeringsbudsjett for perioden 2012-2015.

Vurdering:

Rammer for driftsbudsjett 2012 - 2015

Konsekvensjustering av virksomhetenes driftsrammer

Det er foretatt konsekvensjustering av vedtatt driftsbudsjett 2011 for kommunalområdene for å få oversikt over hva det i kommende økonomiplanperiode 2012-2015 koster å opprettholde eksisterende drift samt å finansiere nye tiltak som er vedtatt. De beregnede konsekvensjusteringene utgjør 7,5 mill. kroner i 2012, økende til 32,5 mill. kroner i 2015.

Nedenfor vises sum av konsekvensjusteringene og hovedinnholdet beskrives. De enkelte tiltak vil bli ytterligere presentert og tallfestet sammen med eventuelle øvrige forslag til rammeendringer og volumvekst i rådmannens forslag til budsjett og handlingsplan 2012-2015 til høsten. Som det fremgår av tabellen nedenfor er deler av endringene i driftsrammene uspesifisert, se egen kommentar nedenfor.

	2012	2013	2014	2015
Administrasjon	3 873	4 673	3 873	4 673
Oppvekst	-1 065	-1 485	-2 265	-2 135
Levekår	9 464	11 114	31 769	44 167
Samfunn	6 913	9 913	9 913	9 915
Interkommunale virksomheter	802	1 605	2 437	2 437
Uspesifisert	-12 500	-25 000	-26 500	-26 500
Sum konsekvensjusteringer	7 487	820	19 227	32 557

Tall i hele tusen. Merutgifter/mindreinntekter med positivt fortegn, mindreutgifter/merinntekter med negativt fortegn.

Administrasjon

Årsaken til økningen er bl.a. prisøkning på driftsavtaler innenfor administrasjon og IKT, herunder scanning av leverandørfakturaer. I tillegg ligger det en økning i rammen for å sikre administrativ kapasitet og kompetanse innenfor både anskaffelser, økonomi og personal. Innenfor rammen ligger også midler til gjennomføring av valg i 2013 og 2015.

Oppvekst

Årsakene til reduksjon i rammen er hovedsakelig helårseffekten av at Kontra barnehage ble lagt ned.

Levekår

Økningen gjennom perioden skyldes i hovedsak åpningen av Finstadtun 2 i 2013. Åpningen av 50 nye sykehjemsplasser fører til en betydelig utgiftsøkning, men deler av utgiftsøkningen kompenseres ved at 32 sykehjemsplasser holdes ledige på Solborg under oppgradering av 1956-bygget.

I tillegg øker budsjetterte utgifter for blant annet capitatilskudd til privatpraktiserende leger og driftstilskudd til fysioterapeuter.

Samfunn

Konsekvensjusteringene innenfor samfunn er hovedsakelig knyttet til utgifter til forvaltning, drift og vedlikehold nye bygninger og økte energikostnader.

Tilskudd til interkommunale virksomheter

Tilskuddene til interkommunale virksomheter er lagt inn iht. vedtatt økonomiplan, men vil revideres etter at budsjettene vedtas i de interkommunale virksomhetene. Selv om eierkommunene, gjennom Follorådet, ber virksomhetene om å foreslå innsparinger, forventes det fortsatt moderate utgiftsøkninger knyttet til konsekvensjusteringer og lønns-/prisvekst.

Uspesifisert

Kommunestyret vedtok ved behandlingen av budsjett- og økonomiplanen 2011-2014 helårseffekt av 1,5 % effektivisering fra og med 2013. Inkludert i det uspesifiserte kuttet ligger den budsjetterte effekten av "Prosjekt nærvær" som er forutsatt å bidra til sparte vikarutgifter ved redusert korttidsfravær. Rådmannen vil komme tilbake med en nærmere beskrivelse av hvordan og om effektiviseringsgevinsten kan realiseres ved høstens budsjettbehandling.

Kommuneproposisjonen for 2012

I kommuneproposisjonen for 2012 varsler regjeringen en realvekst i kommunenes frie inntekter på mellom 3,25 og 3,5 mrd kroner.⁴ Veksten i frie inntekter må ses i sammenheng med merutgifter knyttet til befolkningsutviklingen.

Anslaget for skatt og rammetilskudd bygger på KS' prognosemodell. Årsaken til økningen skyldes hovedsakelig økte estimat for skatteinngang på nasjonalt nivå og økningen i folketall. I revidert nasjonalbudsjett er anslaget på kommunesektorens skatteinntekter oppjustert med 1,3 milliarder. Det vil likevel innebære en nedgang på ca 5,4 % med 2010.

Ski kommune har i 2011 budsjettet med en skatteinngang pr innbygger som er estimert å ligge 3,5 % over landsgjennomsnittet. I estimatet nedenfor er dette nivået videreført⁵.

Foreløpig anslag på endringer i frie disponible inntekter (i forhold til vedtatt driftsbudsjett 2011):

	2012	2013	2014	2015
Skatt og rammetilskudd	-25 045	-25 045	-26 045	-34 045
Andre generelle statstilskudd	-3 500	-2 900	-2 400	-2 400
Sum frie disponible inntekter	-28 545	-27 945	-28 445	-36 445

Tall i hele tusen. Merutgifter/mindreinntekter med positivt fortegn, mindreutgifter/merinntekter med negativt fortegn.

Utover vekst til å dekke merutgifter ved befolkningsutviklingen varsles også følgende som vil følges opp i forslag til statsbudsjett for 2012:

- Kommunene vil tilføres ca 5 mrd til finansiering av oppgavene som overføres i forbindelse med Samhandlingsreformen.⁶ Ski kommunes andel av dette vil innarbeides i anslaget på frie inntekter ved høstens budsjettbehandling. Fra 1. januar 2012 vil kommunene vil få 20 % medfinansieringsansvar for medisinsk behandling ved sykehusene. I tillegg vil det gjelde et betalingsansvar for utskrivningsklare pasienter.⁷
- Det vil etableres øremerket tilskuddsordning for tilbud om dagaktiviteter for demente. Årsverkene til slik ordning forutsettes finansiert gjennom frie inntekter. Statsbudsjettet vil gi en nærmere beskrivelse av ordningen.
- Delkostnadsnøkkelen for barnehagene kan bli foreslått endret. Departementets analyser på 2009-tall gir relativt like resultat som 2008-tallene. Sektoren er likevel fortsatt i endring, og 2010-tallene vil vurderes når de foreligger.
- Endring i kriteriet for psykisk utviklingshemmede i inntektssystemet vil isolert sett medføre høyere kompensasjon ved søknad om refusjon til ressurskrevende tjenester. Økningen vil finansieres ved reduksjon i rammeoverføringene til kommunene. Departementet vil komme tilbake med oppdatert beregning i statsbudsjettet.

⁴ I tillegg kommer 0,5 – 0,75 mrd til fylkeskommunene.

⁵ Det forutsettes da en skattevekst på 1,6 % fra 2011 til 2012. For landet legger KS' prognosemodell opp til en skattevekst på 3,2 % fra 2011 til 2012.

⁶ En foreløpig beregning viser at Ski kommunes andel kan utgjøre ca 26 mill. kroner.

⁷ Medfinansieringsansvaret har unntak for kostnadskrevende kirurgi og fødsler. Det settes i tillegg et tak (kr 30 000,-) for enkeltopphold. Betalingsansvaret for utskrivningsklare pasienter følger en sats på kr 4 000,- per pasient.

- Det er varslet forslag om nedkorting i amortiseringstiden for årlige premieavvik fra 15 til 10 år fra 2012. Den økonomiske betydningen avhenger av fortegnet og størrelsen på avviket det enkelte år. Hensikten med forslaget er å sikre at premieavviket bygges ned noe raskere enn dagens regel som tillater inntil 15 år.

Andre generelle statstilskudd består av rente- og avdragskompensasjon for investeringer ved Reform 94, sykehjem og omsorgsboliger samt rentekompensasjon skoleanlegg og kirkebygg. Tilskuddene beregnes på bakgrunn av flytende lånerente i Husbanken.

Finansinntekter-/utgifter

Endringer i netto finansutgifter (i forhold til vedtatt driftsbudsjett 2011):

	2012	2013	2014	2015
Netto rente og avdragsutgifter	6 884	31 271	43 322	53 940
Sum netto rente og avdragsutgifter	6 884	31 271	43 322	53 940

Tall i hele tusen. Merutgifter/mindreinntekter med positivt fortegn, mindreutgifter/merinntekter med negativt fortegn.

Kommunens investeringsnivå er høyt, og rente-/avdragsbelastningene forventes å øke med knapt 7 mill. kroner i 2012 og ytterligere utover i perioden. Investeringsplan for 2012-2015 er lagt til grunn for beregningene, og i denne er det foreslått investeringer for drøyt 860 mill. kroner i perioden.

Det er tidligere budsjettert med 5 % rente fra og med 2012. Anslaget er nedjustert til 4,25 % for 2012.

Rådmannen har lagt til grunn følgende rentesats i perioden for lån som ikke har fastrenteavtale:

	2012	2013-2015
Innskudd/plasseringer	3,50 %	4,25 %
Lån	4,25 %	5,00 %

Avdragstiden i 2010 ble i forbindelse med årsavslutningen beregnet til å kunne være maksimalt 35,3 år, iht. reglene om minimumsavdrag i kommuneloven. I budsjett 2012 er avdragstiden foreslått til å være 30 år, som vil være innenfor maksimal avdragstid og i tråd med avdragstiden benyttet i budsjett 2011. Rådmannen minner om at Ski kommune betaler avdrag tett opp mot minimumsgrensen, og at vi betaler lite i forhold til andre Akershus-kommuner.

Rammeendring vann, avløp og renovasjon (VAR)

Som følge av økte investeringer innenfor vann og avløpsområdet vil beregnede kapitalkostnader i selvkostregnskapet også øke. Dette innebærer at kommunen kan øke gebyrene eller bruke midler fra selvkostfond for å finansiere de økte utgiftene. Dette gir økte inntekter i kommunens regnskap.

Rammeendring VAR (i forhold til vedtatt driftsbudsjett 2011):

	2012	2013	2014	2015
Rammeendring VAR	-8 464	-9 212	-8 907	-8 906
Sum rammeendring VAR	-8 464	-9 212	-8 907	-8 906

Tall i hele tusen. Merutgifter/mindreinntekter med positivt fortegn, mindreutgifter/merinntekter med negativt fortegn.

Lønns- og pensjonsutgifter

I statsbudsjettet vil inntektene bli justert for regjeringens anslag for pris- og lønnsvekst for 2012. Den nominelle inntektsøkningen skal finansiere økte lønnsutgifter fra 2011 til 2012. Pris- og lønnsjustering av de frie inntektene holdes derfor utenfor rammesaken.

Det vil være behov for å øke rammen til pensjonsutgifter noe. Kommunen har nå et balanseført premieavvik (utsatt utgiftsføring av pensjonsutgifter) på over 60 mill. kroner inkl. arbeidsgiveravgift. Denne "pensjonsgjelden" har økt betydelig de siste årene. Premieavviket det enkelte år skal fordeles (utgiftsføres) over de neste 15 årene, noe som igjen fører til økte utgifter i årene framover.

Rammen for lønnsoppgjøret for kommunal sektor ble høyere enn hva som lå til grunn i statsbudsjettets rammer. Rådmannen har tatt høyde for at kommunesektoren ikke får dekket lønnsoppgjøret fullt ut gjennom kommende statsbudsjett sin lønns- og priskompensasjon.⁸

Det foreslås at Lønns-, pensjons- og omstillingsfondet styrkes for å ta høyde for disse forholdene (i forhold til vedtatt driftsbudsjett 2011):

	2012	2013	2014	2015
Lønns-, pensjons- og omstillingsfondet	7 000	7 000	7 000	7 000
Sum Lønns-, pensjons- og omstil. fond	7 000	7 000	7 000	7 000

Tall i hele tusen. Merutgifter/mindreinntekter med positivt fortegn, mindreutgifter/merinntekter med negativt fortegn.

Momskompensasjon (endres etter investeringsinnspill)

Nye regler som ble gitt en gradvis oppstart i 2010 innebærer at merverdiavgiftskompensasjon knyttet til investeringer ikke lenger kan finansiere driftsutgiftene i kommunen, men må overføres til investeringsregnskapet for å finansiere investeringer. På lang sikt vil kommunens utgifter til renter og avdrag reduseres som følge av redusert behov for låneopptak i investeringsregnskapet. Endringen trappes opp slik at all merverdiavgiftskompensasjonen fra investeringer finansierer investeringsregnskapet fra 2014.

Budsjettert momskompensasjon fra investeringer er satt til 20 mill. kroner. Beløpet vil avhenge av faktisk fremdrift i investeringsprosjekter.

Endringer i overføring av merverdiavgiftskompensasjon til investeringsregnskapet (i forhold til vedtatt driftsbudsjett 2011):

	2012	2013	2014	2015
Overført mvakomp til investeringsregnskapet	4 000	8 000	12 000	12 000
Sum Overført mvakomp. til investeringsreg.	4 000	8 000	12 000	12 000

Tall i hele tusen. Merutgifter/mindreinntekter med positivt fortegn, mindreutgifter/merinntekter med negativt fortegn.

⁸ Det er tatt høyde for merkostnader på 0,5 % av lønnsmassen, tilsvarende ca 5 mill. kroner.

Investeringsbudsjett 2012-2015

Rådmannen foreslår investeringer for totalt 866 mill. kroner i perioden 2012-2015.

De største investeringsprosjektene i perioden er Finstادتun 2, Siggerud barnehage, Nye Solborgveien 2, 4 og 6 samt ombygging ved Solborg. I tillegg må det foretas en kapasitetsutvidelse knyttet til ungdomstrinnet ved Ski ungdomsskole. Det legges også opp til rehabilitering av Hebekk skole mot slutten av planperioden. Oversikt med alle investeringsprosjektene og omtale av disse finnes i vedlegget "Investeringsbudsjett 2012-2015 med kommentarer".

	2012	2013	2014	2015
Sum adminstrasjon	4 000	2 800	2 800	2 800
Sum oppvekst	15 805	23 000	3 000	60 000
Sum levekår	86 930	83 500	70 350	0
Sum samfunn	51 750	26 500	17 300	17 000
Sum ikke-selvfinansierende	158 485	135 800	93 450	79 800
Sum boligforvaltningen	50 000	26 000	49 000	25 000
Sum VAR	76 000	57 000	57 000	57 000
Sum selvfinansierende	126 000	83 000	106 000	82 000
Sum investeringer	284 485	218 800	199 450	161 800
Finansiering:				
Merverdiavgiftskompensasjon	-12 000	-16 000	-20 000	-20 000
Tilskudd	-5 000	-37 500	-5 000	-5 000
Salg av eiendom Si1 (Siggerud)		-10 000	-20 000	
Lån	-267 485	-155 300	-154 450	-136 800
Sum finansiering	-284 485	-218 800	-199 450	-161 800

Tall i hele tusen.

Investeringene planlegges hovedsakelig finansiert med lån. Selvfinansierende investeringer får sin inndekning gjennom økte gebyr-/leiesatser i driftsbudsjettet fordelt utover anlegges avskrivningsperiode.

Budsjetterte inntekter fra første salg av eiendom på Si1 (Siggerud) kommer til fradrag på lånebehovet med til sammen 30 mill. kr i 2013 og 2014.

Kommuneplanen understreker viktigheten av å se lokalisering av skoler, barnehager og annen sosial infrastruktur i nær sammenheng med by- og tettstedsutviklingen for øvrig. Som oppfølging av kommuneplanen vil rådmannen utarbeide et langsiktig kommunalt investeringsprogram der målet er en optimal infrastruktur for kommunale tjenester. Fremtidig skolestruktur og -kapasitet vil bli vektlagt spesielt. I den fysiske planleggingen (områdereguleringer og større reguleringsplaner for boligutbygging) vil det bli lagt vekt på å finne lokaliseringer for kommunale og andre offentlige virksomheter som underbygger mål om trafikksikkerhet og god tettstedsutvikling.

Økonomiske konsekvenser:

Med de konsekvensjusteringer mv. som er angitt foran, legges det opp til slik netto utgiftsending i perioden 2012-2015:

	2012	2013	2014	2015
Sum konsekvensjusteringer virksomhetene	7 487	820	19 227	32 557
Sum frie disponible inntekter	-28 545	-27 945	-28 445	-36 445
Sum rente og avdragsutgifter	6 884	31 271	43 322	53 940

Sum rammeendring VAR-området	-8 464	-9 212	-8 907	-8 906
Sum pensjonsutgifter	7 000	7 000	7 000	7 000
Sum mva.kompensasjon investeringer	4 000	8 000	12 000	12 000
Netto utgiftsendring	-11 638	9 934	44 197	60 146

Tall i hele tusen. Merutgifter med positivt fortegn/ merinntekter med negativt fortegn

Oversikten viser en netto utgiftsreduksjon på drøyt 11 mill. kroner i 2012. Utover i perioden øker netto utgifter til et udekket behov på ca 60 mill. kroner i 2015. Fordelt over fireårsperioden innebærer dette et årlig omstillings- og innsparingsbehov på 15-20 mill. kroner. Store deler av økningen skyldes økte rente- og avdragsutgifter som følge av de foreslåtte investeringene. I tillegg kommer en særlig økning i budsjettbehovet ved åpningen av Finstادتun i 2014 og 2015.

I tillegg til konsekvensjusteringene i tabellen over kommer eventuell volumvekst i enkelte virksomheter. Rådmannen vil være svært restriktiv med å foreslå volumvekst og økte midler til prioriterte områder i sitt forslag til budsjett og handlingsplan. Det må likevel påregnes et slikt behov i størrelsesorden 20-25 mill. kroner årlig. Rådmannen peker i den forbindelse på den ekstraordinært kraftige befolkningsveksten i 2010.

Det samlede omstillings- og innsparingsbehov anslås etter dette å være i størrelsesorden 35-40 millioner kroner årlig gjennom budsjett og handlingsplanperioden 2012-2015. Virksomhetene har allerede gjennomført krevende innsparingstiltak. Arbeidet med å finne netto innsparingsforslag vil pågå fram mot framleggelse av budsjett og handlingsplan til høsten.

Konsekvenser for bærekraftig utvikling:

Konklusjon:

Kommunen står ovenfor et årlig omstillings- og innsparingsbehov i størrelsesorden 35 -40 millioner kroner gjennom budsjett og handlingsplanperioden 2012-2015.

Ski, 30.05.2011

Audun Fiskvik
rådmann

Per Erik Andersen
økonomi- og personalsjef

Vedlegg som følger saken:

Investeringsbudsjett 2012-2015 med kommentarer

Vedlegg som ligger i saksmappen:

Partssammensatt utvalgs behandling 08.06.2011:

Vedlegg utdelt i møte:

Notat fra de tillitsvalgte til PSU sak Rammer for HP 2012-2015.

Møtereferat fra Sentralt samhandlingsutvalg og sentralt arbeidsmiljøutvalg 31. mai

Møtereferat fra Sentralt samhandlingsutvalg 7. juni.

Felles forslag til vedtak:

Rammer for utarbeidelse av budsjett og handlingsplan 2012-2015 tas til orientering.

Votering:

Enstemmig vedtatt.

Partssammensatt utvalgs uttalelse er:

Rammer for utarbeidelse av budsjett og handlingsplan 2012-2015 tas til orientering.

Formannskapetets behandling 15.06.2011:

Innstilling:

Forslag til vedtak innstilles enstemmig.

Saksbehandler: Trygve Johansen

Arknr.: PLA 2131

Arkivsak: 07/1809-32

BEHANDLING:

Plan og byggesaksutvalget
Kommunestyret

SAKNR

17/11
59/11

DATO

24.05.2011
22.06.2011

FORSLAG TIL REGULERINGSPLAN FOR ET OMRÅDE VED FINSTADTUNET, SKI TETTSTED

Forslag til vedtak:

Med henvisning til plan og bygningsloven §12-13 vedtas forslag til reguleringsplan med bestemmelser for et område ved Finstادتunet, sist datert 02.05.11.

Vedtaket av planforslaget medfører endring av reguleringsplan for områdene rundt Kråkstadveien, stadfestet 24.10.79.

Ingress/hovedbudskap:

Reguleringsforslaget legger til rette for videre utbygging av Finstادتunet ved omdisponering av kommunens eiendom mellom Finstادتunet og Kråkstadveien fra boligformål til institusjon. I forhold til gjeldende reguleringsplan gir planforslaget også byggemuligheter også ved at tomteutnytting samt mulig byggehøyde økes.

Finstادتunet har i dag atkomst via Delerudbakken – Eikeliveien med tilknytning til et kapasitetssvakt kryss med Åsveien. Tilkjøring skjer på boligveier uten fortau. Etter vurdering av ulike alternativ, innebærer reguleringsforslaget at Finstادتunet får ny kjøreatkomst direkte fra Kråkstadveien. Tilstøtende boligområder vil da ikke bli belastet med gjennomkjøring til Finstادتunet. Uttalelsene ved offentlig ettersyn er i hovedsak positive til valgt atkomst.

Saksopplysninger:

Finstادتunet ligger innenfor reguleringsplan for områdene rundt Kråkstadveien vedtatt 24.10.79. Reguleringsbestemmelsene er endret 21.06.89 og 26.01.05, da bestemmelsene for alle boligområdene i Ski kommune ble revidert i en samlet prosess.

Finstادتunet gnr. 137/438 er regulert til offentlig formål/institusjon. Kommunens tilstøtende eiendom gnr. 135/571 er regulert til boligformål, frittliggende småhusbebyggelse. Denne eiendommen foreslås nå omregulert til institusjon.

Gjeldende reguleringsplaner tilsier maks. 2 etasjer. Reguleringsforslaget åpner for større byggehøyder.

Selv om planforslaget også medfører endring av formål, tomteutnytting og byggehøyder, er det omlegging av atkomsten som har påkalt størst oppmerksomhet ved planbehandling.

Alternativene som har vært vurdert er:

- Alternativ 0. Opprettholde dagens atkomst fra Åsveien via Eikeliveien og Delerudbakken
- Alternativ 1. Delerudbakken med avkjørsel fra Kråkstadveien ved dagens gangveg
- Alternativ 2. Ny avkjørsel fra Kråkstadveien, ca. 100m syd for Delerudbakken
- Alternativ 3. Høysletta

For beskrivelse av alternativene og begrunnelse for valg av alt. 2 vises til saksframlegget ved første gangs behandling av planforslaget, vedlegg I.

I samsvar med plan- og byggesaksutvalgets vedtak av 01.06.10 har reguleringsforslaget vært utlagt til offentlig ettersyn i tiden 15.06. – 31.08.10.
(Annen gangs behandling har måttet avvete pga. kapasitetsmangel i administrasjonen.)

Sammendrag og kommentar til merknadene ved offentlig ettersyn:

Fylkesmannen i Oslo og Akershus, brev av 31.08.10

Bemerket at den framlagte Risiko og sårbarhetsanalyse ikke er tilfredsstillende.

Kommentar:

Det er utarbeidet ny ROS-analyse. Denne er oversendt fylkesmannen.

Akershus Fylkeskommune, brev av 04.08.10

Arkeologiske undersøkelser er gjennomført, uten at det ble gjort funn i området. De som skal utføre arbeidet i marka bør gjøre oppmerksom på at dersom man i arbeidet støter på fornminner, skal arbeidet straks stanses og fylkeskommunen varsles. Når det gjelder nyere tids kulturminner, anser fylkesrådmannen at de SEFRAK-registrerte bygningene (Våningshus og to uthus tilhørende gården Delerud) kan ha lokal verneinteresse. Kommune bør vurdere om bygningene eller noen av dem kan bevares å integreres ved utbygging av Finstادتunet.

Kommentar:

Ved de gårdene som har gitt grunnlag for framveksten av Ski tettsted vil gårdstunene alltid kunne ha lokal verneinteresse, da de forteller noe vesentlig om tettstedets historie.

(Gårdstunene ved Nordre Finstad og Søndre Finstad er regulert for bevaring.)

Innenfor planområdet er det tre SEFRAK registrerte bygg, knyttet til tidligere Delerud gård: Våningshus (reg.nr. 508/001) oppført 1897-98, senere tilbygd og ombygd. Våningshuset ligger på 137/3, som opprettholdes som boligtomt.

Fjøs/uthus (reg.nr. 508/002) oppført 1897-98, påbygd i nord 1915. ligger også på gnr. 137/3.

Låve/uthus (reg.nr. 508/003) oppført 1897-98, flyttet 1915-18 pga. plassmangel i tunet.

Dette uthuset ligger på kommunens eiendom, som foreslås regulert til institusjon.

Uthusene ligger innenfor byggegrense mot Kråkstadveien, og er følgelig i strid med gjeldende reguleringsplan. Planen fra 1978 angir ikke noe om verneinteresse ved disse byggene.

Samlet er det ikke noe intakt gårdstun eller et bygningsmiljø med verneinteresse. Heller ikke som enkeltobjekt kan rådmannen se at bygningene har verneinteresse, mellom annet fordi de senere er vesentlig endret. Med sin funksjon, uforming og beliggenhet like opp til Kråkstadveien er det ikke mulig å integrere uthusene ved videre bygging ved Finstادتunet. Verneinteressene har altså vært vurdert, men har ikke gitt føringer for planarbeidet. Låve/uthus ligger også i frisisone til nytt kryss, og må av den grunn rives eller flyttes, jf. neste merknad.

Statens Vegvesen, brev av 30.08.10

- er i utgangspunktet negative til at det etableres flere kryss/avkjørsler fra Kråkstadveien. Vegvesenet har imidlertid forståelse for at det er ønskelig å begrense trafikken i boligområder, og kan derfor vurdere å akseptere planforslaget. De er imidlertid betenkt med hensyn til sikt i nytt kryss og ber om at det utarbeides detaljplan for nytt kryss før planvedtak. Detaljplanen skal godkjennes av SV før planvedtak.

Det bør tydeligere framgå av plankart/bestemmelser at uthuset på gnr. 137/571 må rives/flyttes, for å oppnå tilstrekkelig sikt i krysset.

Dersom ny avkjørsel kan etableres iht. vegnormalenes krav, bør det vurderes om all trafikk til Høysletta kan benytte ny avkjørsel, slik at eksisterende kryss Kråkstadveien / Høysletta kan stenges for all trafikk.

Av plankartet framgår det at eksisterende avkjørsel fra Kråkstadveien til gnr. 137/3 skal stenges og tilknyttes ny avkjørsel over gnr. 137/571. Av planbestemmelsene framgår imidlertid at gnr. gnr. 137/3 kan tilknyttes gangveg ved Delerudbakken. Denne motsetning må avklares. Eksisterende atkomst til gnr. 137/3 må stenges når ny avkjørsel er opparbeidet.

Kommentar:

Etter offentlig ettersyn har en foretatt en detaljert gjennomgang og kvalitetssikring av planlagt veg til Finstادتunet. Vegen kan anlegges med akseptabel stigning iht. Statens Vegvesens vegnormer. Cotehøyde for ny veg er nå vist på reg.plan, tilsvarende en stigning på mindre enn 80 o/oo.

Vegen er nå flyttet noe lengre nord, og bort fra tilstøtende boligeiendommer for å lette gjennomføring av veganlegget ved at fylling og evt. støttemur kan anlegges uten inngrep i tilstøtende eiendommer.

Ved kontroll av sporingskurver har en registrert at nytt kryss er tilstrekkelig dimensjonert for aktuelle kjøretøytyper, inkl. buss. (buss må nytte kjøremåte B, det vil si bruke begge kjørefelt, noe som er påkrevd ved de fleste kryss i tettstedet.)

Ved befaring har en også konstatert at vertikalkurvatur (høybrekk) ved Kråkstadveien ikke vil begrense sikt fra Kråkstadveien til ny avkjørsel.

Ved ovenstående gjennomgang har en rimelig sikkerhet for at ny veg og nytt kryss kan anlegges i samsvar med Statens Vegvesen vegnormer. Det er imidlertid ikke utarbeidet en fullstendig detaljplan for ny veg, da målsettingen er at vegen i størst mulig grad skal tilpasses utomhusanleggene ved byggetrinn 3 ved Finstادتunet. (Vegen skal i hovedsak kun gi atkomst til Finstادتunet.) Reguleringsbestemmelsene åpner for justering av detaljer ved vegen, noe som er mulig da kun Ski kommune blir berørt som grunneier. For å ivareta Statens Vegvesens behov for kvalitetssikring av nye anlegg, presiserer reguleringsbestemmelsene at detaljplan for nytt kryss og atkomstveien skal være godkjent av Statens Vegvesen før anleggsstart. Statens Vegvesen er orientert om dette, og har ved mail av 04.05.11 akseptert en slik plantilnærming.

Det framgår nå av plankartet at uthus på kommunes eiendom må rives da bygget ligger i regulert frisikt.

Ved anlegg av ny veg vil eksisterende snuplass ved Høysletta bli fjernet. Planforslaget åpner derfor for utkjøring fra Høysletta til ny veg. Kjøring andre vegen (fra Finstادتunet til Høysletta) tillates ikke. Stenging av krysset Kråkstadveien – Høysletta vurderes som lite ønskelig, mellom annet fordi det ikke er snuplass i søndre del av vegen.

Det framgår nå av plankart og bestemmelser at gnr. 137/3 skal ha framtidig atkomst over gnr. 137/571 og at eksisterende avkjørsel skal stenges når ny atkomst er opparbeidet.

Høysletta Vel, v/styret, brev av 30.09.10

Gir en omfattende begrunnelse for at Høysletta ikke bør være atkomst til Finstادتunet.

Kommentar:

Uttalelsen er tatt til følge. (Da vurderingene deles og merknaden er tatt til følge er det ikke påkrevd med detaljert gjennomgang av uttalelsen, som er vedlagt.)

G.H. Wiik, B. S. Johannessen og S. Bjørntad, brev av 31.10.10

At kommunen fremmer et forslag som verken berører Delerudbakken eller Høysletta er positivt. I saksframlegget bør det også presiseres at Statens Vegvesen og Politiet har uttalt seg meget kritisk til Delerudbakken som atkomst til Finstادتunet.

De er positive til at det ikke vil skje noen endring ved Delerudbakken.

De antar det må være feil i bestemmelsene vedr. atkomst til gnr. 137/3.

Kommentar:

Når planforslaget ikke opprettholder Delerudbakken som kjøreatkomst, er det ikke påkrevd med ytterligere understrekning av motforestillingene til slik atkomst.

Kjøremønster og eiendomsforhold ved øvre del av Delerudbakken opprettholdes uendret.

Det er nå presisert i bestemmelsene hvordan atkomst til gnr. 137/3 skal anlegges, jf.

kommentar til Statens Vegvesens merknad.

A. Meland, G. Solberg og M. Skeie, brev av okt. 10

Beskriver problemene med dagens trafikk i Delerudbakken – Eikeliveien og problemene ved utkjøring til Åsveien. Ber om at alt. 2 legges til grunn for ny regulering.

Kommentar

Trafikkforholdene ved Delerudbakken, Eikeliveien og kryss ved Åsveien, har vært avgjørende for valg av framtidig atkomst til Finstادتunet. Uttalelsen er tatt til følge.

Konsekvenser for bærekraftig utvikling:

Utbygging av institusjonen er viktig for å dekke lokale pleiebehov.

Opparbeiding av ny kjøreatkomst vil begrense kjøring på boligveier og direkte tilkjøring fra det overordnede vegnett kan samlet begrense transportarbeidet.

Ingen kjente verdifulle naturforekomster berøres av utbyggingen.

Utbyggingen vil ha positive virkninger for bærekraftig utvikling.

Konklusjon:

Rådmannen tilrår at reguleringsforslaget vedtas.

Ski 02.05.11

Audun Fiskvik
rådmann

Jan Willy Mundal
Kommunalsjef samfunn

Vedlegg som følger saken:

- a) Oversiktskart
- b) Forslag til reguleringsplan, sist datert 02.05.11
- c) Forslag til reguleringsbestemmelser, sist datert 02.05.11
- d) Utsnitt av gjeldende reguleringsplan
Merknader ved offentlig ettersyn.
- e) Fylkesmannen i Oslo og Akershus
- f) Akershus fylkeskommune
- g) Statens Vegvesen
- h) Høysletta Vel
- i) G.H. Wiik, B.S. Johannessen og S. Bjørnstad
- j) A. Meland, G. Solberg og M. Skeie
- k) Risiko og sårbarhetsanalyse, datert 02.05.11
- l) Første gangs behandling av planforslaget, Plan og byggesaksutvalgets møte 01.06.10, med samtlige vedlegg

Plan og byggesaksutvalgets behandling 24.05.2011:

Karl Edvin Moksnes, KRF reiste spørsmål om habilitet. Utvalget fant Karl Edvin Moksnes habil i saken.

Utvalget fremmet følgende felles tilleggsforslag:

Planutvalget ser behov for at det opparbeides opphøyd gangfelt i forlengelse av Delerudbakken over Kråkstadveien.

Fellesforslag ble enstemmig innstilt.

Utvalgets innstilling til kommunestyret:

Med henvisning til plan og bygningsloven §12-13 vedtas forslag til reguleringsplan med bestemmelser for et område ved Finstadtunet, sist datert 02.05.11.

Vedtak av planforslaget medfører endring av reguleringsplan for områdene rundt Kråkstadveien, stadfestet 24.10.79.

Planutvalget ser behov for at det opparbeides opphøyd gangfelt i forlengelse av Delerudbakken over Kråkstadveien.

Saksbehandler: Anita Myrmæl

Arknr.: M50 &00

Arkivsak: 10/2157-24

BEHANDLING:

Formannskapet
Kommunestyret

SAKNR

44/11
60/11

DATO

15.06.2011
22.06.2011

FORSLAG TIL NY RENOVASJONSFORSKRIFT FOR SKI KOMMUNE

Forslag til vedtak:

Kommunestyret vedtar forslag til ny renovasjonsforskrift med følgende endringer i paragrafene 4 og 8 etter høringen:

1. §4 Definisjoner. Her strykes alle eksempler på type farlig avfall.
2. §8 Plassering av oppsamlingsenheter og krav til veistandard. Legger til et punkt 4 med ordlyd: 4. "Plassering av oppsamlingsenheter skal ikke bidra til eventuell spredning av brann."
3. §8 skal følgende ordlyd inn til slutt: "Abonnenter med dokumentert behov gis rett til å søke fritak fra gangtillegget etter gitte kriterier utarbeidet i samarbeid mellom Follo Ren og kommunen."

Ingress/hovedbudskap:

Eierkommunene til Follo Ren IKS har vedtatt ny renovasjonsløsning kalt Kretsløp Follo. Det ble samtidig vedtatt å legge ny renovasjonsforskrift ut på høring før politisk behandling. Rådmannen foreslår som følge av høringen å gjøre tre endringer og presiseringer i forslaget til forskrift.

Saksopplysninger:

Bakgrunn

Eierkommunene til Follo Ren IKS har i respektive kommunestyre vedtatt ny renovasjonsløsning kalt Kretsløp Follo. I samme kommunestyre ble det vedtatt å legge ny renovasjonsforskrift ut på høring før politisk behandling. Renovasjonsforskriften gjelder kildesortering, innsamling, oppsamling og transport av husholdningsavfall. Den omfatter alle registrerte bebygde grunneiendommer hvor det oppstår husholdningsavfall i deltagerkommunene.

Follo Ren IKS har utarbeidet den nye renovasjonsforskriften mht til nytt renovasjonssystem – Kretsløp Follo. Ny felles renovasjonsforskrift tar sikte på forenklinger og harmonisering mellom kommunene. Representanter fra administrasjonen i alle eierkommunene har i møter fått anledning til å komme med innspill i utarbeidelsesprosessen.

Gjeldende vedtekter for renovasjonsordningen i Ski kommune ble vedtatt i 1964 og sist revidert i 1974.

Høringen

Forslaget ble sendt ut på høring etter reglene i forvaltningslovens § 37, 1. ledd, med seks ukers høringsfrist, perioden 13.04.11 til 27.05.11. Forslaget er sendt på høring til sameier, borettslag, velforeninger og grendelag m.fl.

Følgende kommuner har hatt felles høring av ny renovasjonsforskrift:

- Ski kommune
- Nesodden kommune
- Ås kommune
- Oppegård kommune

Totalt 19 høringssvar kom inn, fordelt slik:

- Ingen i Ås kommune
- Tre i Nesodden kommune
- Seks i Ski kommune
- 10 i Oppegård kommune

Vurdering:

Rådmannen i de respektive eierkommunene tilrår på bakgrunn av vurderingene i **Vedlegg 1** at renovasjonsforskriften godkjennes med endringer slik de går fram i forslaget til vedtak.

Økonomiske og administrative konsekvenser:

Gebyrene fastsettes årlig av kommunestyrene i eierkommunene, basert på selvkost. For de fleste abonnentene vil selve forskriften ikke medføre økonomiske endringer.

I forskriften gis det rom for gebyrdifferensiering etter forurenser betaler prinsippet. Har man lite avfall betaler man mindre, har man mer enn standardløsning betaler man mer.

Forskriften vil håndheves av Follo Ren og kommunen.

Helse-, miljø- og sikkerhetsmessige konsekvenser:

Arbeidsmiljøet til renovatøren blir kraftig forbedret mht belastningsskader og stikkskader.

Økt krav til veistandarden vil bedre sikkerheten ved renovasjon.

Konsekvenser for bærekraftig utvikling:

Kretsløp Follo har som formål å gjenvinne mer av husholdningsavfallet til nye produkter.

Dette bidrar til en mer bærekraftig utvikling, og den nye avfallsforskriften er et ledd i arbeidet for Kretsløp Follo.

Konklusjon:

Rådmannen fremmer følgende:

Kommunestyret vedtar forslag til ny renovasjonsforskrift med følgende endringer i paragrafene §§4 og 8:

4. §4 Definisjoner. Her strykes alle eksempler på type farlig avfall, samt at ordet brann kommer inn under definisjonen på farlig avfall
5. §8 Plassering av oppsamlingsenheter og krav til veistandard. Legger til et punkt 4 med ordlyd: 4. Plassering av oppsamlingsenheter skal ikke bidra til eventuell spredning av brann.
6. §8 skal følgende ordlyd inn til slutt: "Abonnenter med dokumentert behov gis rett til å søke fritak fra gangtillegget etter gitte kriterier utarbeidet i samarbeid mellom Follo Ren og kommunen."

Ski 2. juni 2011

Audun Fiskvik
rådmann

Anita Myrmæl
spesialrådgiver klima og miljø

Vedlegg som følger saken:

- Vedlegg 1. Rådmannens vurderinger av høringsinnspillene. I tabellen framgår også opprinnelig forslag til forskriftstekst, høringsinnspill og forslag til forskriftsendringer.
- Vedlegg 2. Høringsbrev av 14. april 2011 med forslag til forskrift.

Vedlegg som ligger i saksmappen:

Høringsuttalelser

Formannskapetets behandling 15.06.2011:

André Kvakkestad (FRP) fremmet følgende tillegg til § 18:

”Kommunen kan gi dispensasjon fra bestemmelser i denne forskrift.”

Innstilling:

1. Forslag til vedtak innstilles enstemmig.
2. Kvakkestads forslag til tillegg til § 18 innstilles enstemmig.

Saksbehandler: Kjell-Arne Ekeberg

Arknr.: A25

Arkivsak: 11/732-14

BEHANDLING:

Utvalg for tjenesteutvikling
Kommunestyret

SAKNR

14/11
61/11

DATO

25.05.2011
22.06.2011

**SAMARBEID GRUNNSKOLE - LIVSSYNSORGANISASJONER
KOMMUNALT FASTSATTE REGNINGSLINJER FOR SKOLEVERKET I SKI**

Forslag til vedtak:

Vedlagte forslag gjelder som retningslinjer for grunnskolene i Ski i deres samarbeid med Den norske kirke og med andre trossamfunn og livssynsorganisasjoner.

Ingress/hovedbudskap:

Tradisjoner er i endring. Stadig flere foresatte og deres skolebarn har et annet livssyn og/eller en annen kulturbakgrunn enn den kristne. Skolen er kommet i et dilemma: Den skal være kulturbærer for vårt samfunns tradisjoner og høytider. Samtidig skal den offentlige grunnskolen kunne favne alle elevene. Skolens planer og praksis skal derfor speile det mangfoldet av livssyn og kulturer, som våre elever og deres foresatte representerer. Barna/elevne skal ikke oppleve forkynnelse og/eller inviteres til religionsutøvelse i skolens undervisningstid.

Rådmannen mener det foreliggende forslaget vil bidra til et godt samarbeid mellom kommunens skoler og Den norske kirke og med øvrige, nåværende og framtidige livssynsorganisasjoner med aktivitet i Ski. Retningslinjene bør gi forutsigbarhet. De bør også kunne være en konfliktforebyggende ramme for samarbeidet mellom de ulike deltakerne i skolesamfunnet og i samarbeidet mellom skolene og livssynsorganisasjonene.

Saksopplysninger:

Det legges til grunn at elevene skal kunne delta i alle aktiviteter i skolens regi.

Utdanningsdirektoratet ønsker en mest mulig felles håndtering av skole – kirkesamarbeidet. Utdanningsdirektoratet har dog ikke utarbeidet entydige retningslinjer for gjennomføring av gudstjenester i skoletiden. Ei heller kan man utlede entydige retningslinjer direkte ut fra lov eller forskrift. Dette har ført til ulik praksis og uenighet tidvis både i Ski og i andre kommuner. Rådmannen legger derfor fram retningslinjer både hva gjelder deltakelse i gudstjenester og i andre livssynsarrangementer for grunnskolene i Ski.

Felles retningslinjer - og ensartet praktisering av disse - skal bidra til forutsigbar skolehverdag for elevene og de tilsatte, et tillitsfullt samarbeid mellom skolen og de foresatte og med skolens rådsorganer. Retningslinjene burde være et verktøy for gode samarbeidsforhold mellom den enkelte skole og kirken og med andre livssynsorganisasjoner.

Viktige grunnlagsdokumenter:

Opplæringslovens § 1-1, Formålsparagrafen

Opplæringa i skole og lærebedrift skal, i samarbeid og forståing med heimen, opne dører mot verda og framtida og gi elevane og lærlingane historisk og kulturell innsikt og forankring.

Opplæringa skal byggje på grunnleggjande verdiar i kristen og humanistisk arv og tradisjon, slik som respekt for menneskeverdet og naturen, på åndsfridom, nestekjærleik, tilgjeving, likeverd og solidaritet, verdiar som òg kjem til uttrykk i ulike religionar og livssyn og som er forankra i menneskerettane.

Opplæringa skal bidra til å utvide kjennskapen til og forståinga av den nasjonale kulturarven og vår felles internasjonale kulturtradisjon.

Opplæringa skal gi innsikt i kulturelt mangfald og vise respekt for den einskilde si overtyding. Ho skal fremje demokrati, likestilling og vitskapleg tenkjemåte.

Elevane og lærlingane skal utvikle kunnskap, dugleik og holdningar for å kunne meistre liva sine og for å kunne delta i arbeid og fellesskap i samfunnet. Dei skal få utfalde skaparglede, engasjement og utforskartrøng.

Elevane og lærlingane skal lære å tenkje kritisk og handle etisk og miljøbevisst. Dei skal ha medansvar og rett til medverknad.

Skolen og lærebedrifta skal møte elevane og lærlingane med tillit, respekt og krav og gi dei utfordringar som fremjar danning og lærelyst. Alle former for diskriminering skal motarbeidast.

Kommuneplanen for Ski kommune (2007 – 2019) har følgende visjon:

*Ski kommune skal være en kommune der innbyggerne har gode og stimulerende levevilkår og opplever tilhørighet. Videre står det, under avsnittet om "Livskvalitet og identitet":
Det skal arbeides for at Skis innbyggere, uavhengig av tro, livssyn eller kulturell bakgrunn, skal føle seg som en del av sitt lokalsamfunn.*

Iht. sentrale retningslinjer, er det viktig at grunnskolene legger til rette for å videreføre verdier i kristen og humanistisk arv og tradisjon, jf. formålsparagrafen for den offentlige grunnskolen. Den norske kirke, sammen med andre tros- og livssynssamfunn, er viktige bærere av denne kulturen. Av dette følger at livssynsorganisasjonene også i skoletiden skal ha anledning til å invitere barna/elevane på arrangementer, som bygger opp under våre verdier og tradisjoner.

I skrevet fra Utdanningsdirektoratet datert 09.11.2009, står det følgende:

Skolen kan gjennomføre gudstjenester som en del av sin generelle kultur- og tradisjonsformidling. Gudstjenesten kan ikke være en del av RLE-faget. (Religion, Livssyn og Etikk)

Dommen av 29. juni 2007 i Den europeiske menneskerettighetsdomstolen (EMD).

Som stat er Norge bundet av dommer i Den europeiske menneskerettighetsdomstolen (EMD). Ved motstrid, går EMDs dom foran bestemmelser i annen norsk lovgivning.

EMD har i sin dom av 29. juni 2007 bl.a. påpekt at Norge må følge første tilleggsprotokoll artikkel 2, som lyder:

Ingen skal bli nektet retten til utdanning. Funksjoner staten påtar seg i utdanning og undervisning, skal den utøve med respekt for foreldres rett til å sikre slik utdanning og undervisning i samsvar med deres egen religiøse og filosofiske overbevisning.

Samtidig fastslår dommen det faktum at kunnskap om kristendommen i norsk skole utgjør en større del av pensum enn andre religioner og filosofiske retninger, og at dette ikke i seg selv er i strid med prinsippet om pluralisme og objektivitet, så lenge det ikke er forkynnelse og/eller annen religionsutøvelse.

Dommen i EMD omtaler derfor også deltagelse i religiøse aktiviteter (bønn, salmesang, gudstjenester og lignende). Dommen uttrykker bekymring, spesielt for de yngste elevene.

Departementet ber derfor skolene være *spesielt aktsomme overfor barna/elevene på de laveste klassetrinnene*. Departementet har derfor gjort uttrykkelig oppmerksom på at skolegudstjenester ikke er en del av RLE-faget.

Fritak fra aktiviteter m.m. i opplæringen

Departementet ved Utdanningsdirektoratet minner om at den enkelte elev etter opplæringslovens § 2-3a, har rett til fritak fra aktiviteter, som han eller hun oppfatter som støtende eller krenkende ut fra egen religion eller eget livssyn. En slik fritaksrett gjelder også aktiviteter som blir oppfattet som religionsutøvelse eller tilslutning til annet livssyn. Dette er en generell regel som gjelder opplæringen i alle fag, herunder opplæringen i RLE-faget (Se nedenfor). I andre ledd i § 2–3a er det presisert at det ikke kan kreves fritak fra *kunnskapsinnholdet* i de ulike målene i læreplanen.

På bakgrunn av dommen i EMD påpeker departementet at det er viktig at retten til fritak, særlig fra kristendomselementene i faget, praktiseres med stor romslighet. Departementet har presisert at skolene må være *særdeles tilbakeholdne med å overprøve foreldrenes meldinger om fritak*.

RLE-faget. For helhetens skyld nevnes her RLE-faget, Religion, Livssyn og Etikk.

Det er slik beskrevet i fagplanen:

- *RLE er eit ordinært skolefag som normalt skal samle alle elevar.*
- *Undervisninga i faget skal ikkje vere forkynnande.*

Den norske kirke og grunnskolen her i Ski samarbeider om en plan for besøk i kirken knyttet til faget RLE. I dette arbeidet har besøkene et faglig innhold, som er beskrevet i *Kunnskapsløftet*. Rent praktisk betyr dette besøk og omvisning i kirkerommet én gang i løpet av skoleåret. Besøkene skal gi elevene kunnskap om den lokale kirken, ritualer ved gudstjeneste, sentrale tekster fra bibelen og bruk av dem, kunst og estetiske uttrykk samt sang og musikk. Lærestoffet fordeles mellom klassetrinnene slik at hvert besøk knyttes til et tema. Det presiseres at dette kirkebesøket, som er en del av RLE-faget, ikke må forveksles med gudstjenesten, som kirken arrangerer i skoletiden.

Den enkelte skole skal ha en egen lokal plan for dette samarbeidet. Den skal være drøftet i skolens rådgivende organer. Eksempel på en slik plan ligger i saksmappen.

Om høringsprosessen

Kommunalsjefen har vært i dialog med de tilsattes organisasjoner underveis i prosessen.

Høringsnotatet ble sendt til:

- Ski Kommunale FAU
  - Den norske kirke, Ski
  - Humanetisk forbund, Ski
  - Muslimsk kultursenter, Ski.
- (Det mosaiske trossamfunn er ikke representert i Ski.)

Hørings svar er innkommet fra henholdsvis:

Kråkstad menighetsråd, Langhus menighetsråd, Siggerud menighetsråd og Ski menighetsråd. Humanetisk forbund - Ski, Ski Kommunale FAU, Foreldrerådet ved Kråkstad skole, 30 lærere på Kråkstad skole, 4 lærere på Kråkstad skole og fra Bård Normann Andersen – forelder, Kråkstad skole

Høringssvarene

Høringssvarene i sin helhet er vedlagt saken. For må øke lesbarheten og begrense omfanget av selve saksdokumentet, følger her en kort gjennomgang av synspunkter som avviker fra det utsendte høringsdokumentet og/eller fra det reviderte forslaget, som rådmannen med dette legger fram.

Menighetsrådet på Kråkstad skriver bl.a.:

Punkt 2. "Her ønsker Kråkstad MR å slå sammen punkt 2. og punkt 5. slik at alle elevene må melde seg til et av alternativene. Altså gudstjeneste eller livssynsnøytralt opplegg, og ikke undervisning."

Punkt 3. Det må sørges for at ansatte v/skolen følger barna/elevene."

Punkt 4. "Punkt 4 virker unødvendig tungvint. Hvorvidt eleven kan delta i gudstjenesten bør avklares fra foresatte på skjemaet. Det er lite hensiktsmessig med pålegg om at forberedelser skal skje utenom undervisningstiden da noe av dette naturlig kan inngå i vanlig undervisning, eks. Luciatog, julesanger, julespill etc."

Rådmannens kommentar

Ad pkt. 2: Rådmannen er enig i innspillet, se pkt 4 i rådmannens forslag til retningslinjer. Rådmannen tolker lovgivers intensjoner slik at skolen skal sørge for at ingen foresatte/elever skal føle seg presset til at barna/elevene skal delta på livssynsarrangementer i skoletida. Det vises ellers til at departementet ber skolene være *spesielt aktsomme overfor elevene på de laveste klassetrinnene*. Ved å signere et påmeldingsskjema for deltakelse i skolegudstjenesten eller annet livssynsarrangement, sikrer man at de foresatte tar et aktivt valg.

Ad pkt. 3: Rådmannen har justert sitt forslag i samsvar med dette. Rådmannen mener det er hensiktsmessig at noen i personalet kan følge elevene. Dette vil, etter rådmannens syn, ivareta både sikkerhetsbehovet til og fra arrangementet, og behovet for ro og verdighet under arrangementet. Rådmannen peker på at det er rektors rett og plikt er å sørge for at det uansett er med et tilstrekkelig antall ansatte. Hvilke av de ansatte det skal være, bestemme rektor.

Ad pkt. 4. Rådmannen har fjernet pkt. 4 i høringsutkastet. Innholdet er bearbeidet og bakt inn i det reviderte forslaget pkt. 4. De foresatte krysser av på meldingsskjemaet dersom de ønsker at deres barn skal delta på forberedelsene og/eller bistå under livssynsarrangementet.

Menighetsrådet på Langhus skriver bl.a.:

Til pkt. 1: "... det setter store begrensninger ved at det kun er en gudstjeneste pr. år."

Til punkt 2: "Rundskrivet fra utdanningsdirektoratet (av 9.11.2009) omhandler ikke at elevene som ønsker å delta skal meldes på arrangementet. Vi mener at man skal kunne søke fritak og ikke melde seg på."

Til punkt 4: "Hva med de tilfellene hvor skolen selv ønsker at elevene skal delta i gjennomføringen av gudstjenesten. Hvordan skal dette gjøres? Ønsket om å delta kommer jo som oftest fra skolene. Kan skolene da avklare det direkte med den enkelte elevs foreldre, og kan forberedelsene da skje i undervisningstiden?"

Rådmannens kommentar

Ad pkt. 1: Som skoleeier og ansvarlig for at de nasjonalt fastsatte fag og antall timer gis, kan ikke rådmannen tilrå at man legger opp til mer enn én gudstjeneste eller annet livssynsarrangement pr. år. Her unntas undervisning i ulike livssyn i RLE – faget (religion, livssyn og etikk), herunder besøk i kirker og andre livssynslokaler i undervisningsøyemed. Ad punkt 2: Rådmannen viser her til sin kommentar til tilsvarende punkt fra menighetsrådet på Kråkstad.

Ad punkt 4: Rådmannen viser til behovet for å få ensartede retningslinjer for alle grunnskolene i Ski. Retningslinjene skal være robuste for endringer i hvem som leder skolen eller den enkelte livssynsorganisasjon og hvem som er foresattes representanter i FAU. Retningslinjene er ment å danne en forutsigbar og konfliktforebyggende ramme for samarbeidet mellom skolene og livssyns-organisasjonene.

Menighetsrådet på Siggerud skriver bl.a.:

Til pkt. 1: "Teksten bør forandres til minst 1 gudstjeneste pr. år...."

Til pkt. 2: "...det naturlige er at de som ikke ønsker å delta, ber seg fritatt via foreldrene

Til pkt. 4: "Det bør legges til rette for at enkelte elever kan forberede sin deltagelse på gudstjeneste i skoletiden...."

Rådmannens kommentar.

Ad pkt 1: Rådmannen viser her til sin kommentar til tilsvarende punkt fra Menighetsrådet på Langhus.

Ad pkt og 2: Rådmannen viser her til sin kommentar til tilsvarende punkt fra menighetsrådet på hhv. Kråkstad og på Langhus.

Ad pkt. 4: Rådmannen viser her til sin kommentar til pkt. 1 i uttalelsen fra Menighetsrådet på Langhus. Rådmannen kan ikke anbefale at man tar ytterligere tid av den sentralt fastsatte undervisningstiden til aktiviteter, som knytter seg direkte til den årlige gudstjenesten eller til andre livssynsarrangementer. Det vises også til at undervisningen ikke skal bære preg av bønn, salmesang mv. (Jf. dommen i Den europeiske menneskerettighetsdomstolen, EMD, av 29. juni 2007).

Menighetsrådet på Ski skriver bl.a.:

Til punkt 2: "...Elever som ikke deltar på gudstjenesten, har et alternativt opplegg i skolens regi i nevnte tidsrom. De foresatte melder eleven på ett av alternativene."

Til pkt. 3: "Skolen sørger for at elevene får følge av lærerne på vei til og fra kirke, og at disse er tilstede under gudstjenesten." "Det er viktig at det er klassens lærer som følger. Hun/han er godt kjent med barna/elevene og kan takle ulike situasjoner både underveis til kirken og under gudstjenesten på en god måte. Læreren vet hva som skal foregå og når ting skal skje. Det gir ro og trygghet for elevene."

Til pkt. 4:

"a)Hvorvidt den enkelte elev kan delta på forberedelser til og gjennomføring av gudstjenesten, avklares på påmeldingsskjemaet. Her kan det komme fram hva hvert enkelt trinn skal bidra med. Eksempelvis: inn- og utgangsprosesjon, lystenning, dramatisering, sang, musikkinnslag, tekstlesing.

b) Gjennomføringen av gudstjenesten som et likeverdig tilbud, vanskeliggjøres om ikke kirken har skolen som samarbeidspartner i forberedelsene."

Til pkt. 6: "Den oppsatte undervisningstiden fravikes for inntil to undervisningstimer."

Rådmannens kommentar

Ad pkt. 2: Rådmannen viser her til sin kommentar til tilsvarende punkt fra Menighetsrådet på Kråkstad

Ad pkt. 3. Det vises til Rådmannens kommentar foran til samme pkt. i høringsuttalelsen fra menighetsrådet på Kråkstad.

Ad pkt. 4: Rådmannen har i sitt reviderte forslag pkt. 4 imøtekommet nevnte forslag.

Humanetisk forbund, Ski skriver bl.a.:

Til pkt 1: "... intet trossamfunn og ingen livssynsorganisasjoner skal ha noen mer fremtredende rolle enn andre i slike retningslinjer. Vi foreslår at retningslinjene innledes med nærmere beskrivelse av omfangsområdet for retningslinjene (altså hvilke trossamfunn/livssynsorganisasjoner osv som omfattes av retningslinjene)."

Til pkt 3: "Vi undres også prinsipielt over at "Skolen skal sørge for at elevene får følge av voksne på veien til og fra kirken, og at voksne er tilstede under gudstjenesten". Ordene "kirken" og "gudstjenesten" er kommentert tidligere. Men vi stiller oss spørrende til at når slikt arrangement (gudstjeneste) ikke skal gjennomføres i skolens regi, så skal likevel skolen pålegges ansvar for barna for den tiden barna er utenfor skolen på de foresattes initiativ?"

Til pkt. 5: "...så bør det fremkomme på ukeplanen hva skolen vil ha av undervisningsopplegg eller alternativt opplegg for de elevene som forblir på skolen."

Til pkt. 6: "...den enkelte skole eller lærer får myndighet til å utvise skjønn om han/hun synes det er hensiktsmessig å fravike undervisningsplanen, og vurdere hvordan den tapte undervisningstiden kan kompenseres faglig."

Til pkt. 8 (rådmannens understrekning) "Forannevnte regler gjelder også for arrangement i regi av andre livssynssamfunn organisert i Ski"

Rådmannens kommentar

Ad pkt 1. Som det framgår av rådmannens forslag, jf. siste punkt, er det hans intensjon at retningslinjen skal gjelde skolenes samarbeid ikke bare med Den norske kirke her i Ski, men også andre trossamfunn og livssynsorganisasjoner. Navnet på retningslinjene er derfor endret til *Samarbeid skole – livssynsorganisasjoner*.

Ad pkt. 3. Det vises til det reviderte forslaget pkt. 5. Rådmannen mener det er hensiktsmessig at noen i personalet kan følge elevene. Dette vil ivareta både sikkerhetsbehovet til og fra arrangementet, og behovet for ro og verdighet under arrangementet. Rådmannen peker på at det er rektors rett og plikt er å sørge for at det uansett er med et tilstrekkelig antall ansatte. Rektor bestemmer hvilke det skal være.

Ad pkt. 5: Innenfor lov, regelverk og vedtak, har skolene frihet til å planlegge undervisningen og til å bestemme bruken av den øvrige tiden barna/elevene er på skolen. Rådmannen mener at den enkelte skole selv best finner en hensiktsmessig måte for å informere elever og foresatte om programmet og tidspunktet for livssynsarrangementer.

Ad pkt. 6: Rådmannen ser at det kan være et poeng at den enkelte skole eller lærer får myndighet til å utvise skjønn, også når det gjelder å kompensere for følgene av at normal undervisningsplan fravikes ved livssynsarrangementer. Like fullt mener rådmannen at det er mest ryddig at man retningslinjens punkt 6 tydelig sier fra om at den oppsatte undervisningsplanen fravikes i den tiden livssynsarrangementet/ene pågår.

Ad pkt. 8: Rådmannen beklager trykkfeilen. Det står 'retningslinje' i det reviderte forslaget.

Ski Kommunale FAU skriver bl.a.:

"pkt. 1 foreslås endret til: Gudstjenesten/livssynsarrangementet skal ikke falle sammen med eller legges i tid etter skolens avslutningsarrangement..."

"Det forventes at kirkens og livssynssamfunnets plan gjøres kjent for skolen så tidlig som mulig i skoleåret."

"...så sant det er hensiktsmessig, bør flere invitasjoner kunne legges til samme tidsrom (slik at elevene får mest mulig undervisningstid.)"6

"...forventes det at skolen i samarbeid med kirken legger gudstjenesten/arrangementet mest mulig hensiktsmessig i tid i forhold til tentamener og/eller andre spesielle opplegg for elevene".

"Skolen skal sørge for en hensiktsmessig rutine slik at alle elever som ønsker å delta blir registrert av skolen. Det kommer ikke klart frem i retningslinjene hvordan en påmelding er tenkt, hvem denne skal rettes til, eller om det skal søkes fritak. Ut fra retningslinjene forøvrig antas imidlertid at formålet er at skolen skal registrere informasjon om elevenes deltakelse, for planlegging i forhold til pkt 3. Skolen bør kunne finne beste løsning for å oppnå dette. Det skal ikke føres noen form for fravær ved deltakelse."

"Ansatte som ønsker å følge sine elever til kirken/arrangementet, bør gis anledning til det."

"Til punktene 6 og 7:Idet begge punkter behandler bortfall av undervisningstid, foreslås disse to punktene slått sammen til ett punkt..."

Rådmannens kommentar

Ad pkt. 1: Det vises til rådmannens justerte forslag, pkt.1 - 5. For øvrig peker rådmannen på at rektor har ansvar og myndighet for den daglige skoledriften. Rådmannen finner det ikke hensiktsmessig ytterligere å spesifisere tidfesting og organisering av livssynsarrangement. Rådmannen peker på at det er rektors rett og plikt å sørge for at det uansett er med et tilstrekkelig antall ansatte. Hvilke det skal være, bestemmer rektor – i samhandling med de ansatte og deres tillitsvalgte.

Foreldrerådet ved Kråkstad skole skriver bl.a.:

Til pkt 2: "Skolen skal sørge for en hensiktsmessig rutine slik at alle elever som ønsker å delta blir registrert av skolen. Det kommer ikke klart frem i retningslinjene hvordan en påmelding er tenkt, hvem denne skal rettes til. Det antas imidlertid at skolen skal registrere informasjon om elevenes deltakelse, for planlegging i forhold til pkt 3. Det skal ikke føres noen form for fravær ved deltakelse."

Til pkt. 3: "Det forventes at det i tråd med dette anses som rektors plikt å sørge for tilstrekkelig antall lærere/ansatte til å følge elevene i skoletiden. Ansatte som ønsker å følge sine elever til kirken/arrangementet, bør gis anledning til det."

Til pkt. 5: "Skolen må legge til rette for et likeverdig tilbud som ikke skaper press for elevene."

Til pkt. 6 og 7: "Idet begge punkter behandler bortfall av undervisningstid, foreslås disse to punktene slått sammen til ett punkt som følger: Den oppsatte undervisningsplanen fravikes for inntil to undervisningstimer i forbindelse med livssynsarrangementet."

"I tillegg til punktene i høringsutkastet, foreslås følgende tilleggspunkt:

- I samarbeidet skole – kirke/livssynsorganisasjoner skal skolen påse at likeverdige henvendelser fra disse ikke forskjellsbehandles."

Rådmannens kommentar

Ad pkt. 2: Det vises til rådmannens reviderte forslag pkt. 4

Ad pkt. 3: Det vises til rådmannens reviderte forslag pkt. 4. Utover dette mener rådmannen at rektor skal anvende sin myndighet til å disponere sitt personale – i samhandling med de ansatte og deres tillitsvalgte.

Ad pkt. 5: Det vises til rådmannens reviderte forslag pkt. 3 og 4.

Ad pkt. 6 og 7: Det vises til rådmannens reviderte forslag pkt. 6.

Ad forslaget tilleggsbemerkning: Det vises til at rådmannen i sitt reviderte forslag konsekvent bruker betegnelsen *livssynsorganisasjoner*, og gir disse lik rett til å tilby elevene ett årlig arrangement, jf. bl.a. pkt. 1 i det reviderte forslaget.

30 lærere på Kråkstad skole skriver bl.a.:

Til pkt. 3: " Hvis høytidsmarkeringen faller innenfor skolens tid, er det naturlig at foreldrene fritar elevene fra skoletid, og har da ansvaret for tilsyn og liknende."

Til pkt. 4: " a) Skolen i Norge er religionsnøytral. Det vil derfor være uheldig å arrangere en religiøs feiring i en religion fremfor en annen.

b) Det er et mål at alle elevene skal favnes i skolens arrangementer. En skolegudstjeneste utelukker elever med andre livssynsmessige tilknytninger, og virker derfor ekskluderende.

c) Norge er bundet av dom i EMD (29. juni 2007) der det blir uttrykt bekymring med tanke på forkynning i skolens tid. Det å delta i en gudstjeneste er pr. definisjon en aktiv handling, og er derfor ikke forenlig med konklusjonen til EMD. Også *forberedelse* til religiøse feiringer i skolens tid er problematisk i forhold til denne dommen.

d) I RLE-faget, og skolens virksomhet for øvrig, foreligger det er klart skille mellom formidling og forkynning. Det er presisert at forkynning ikke skal forekomme i skolen. At skolen arrangerer, samt står for forberedelsene til denne i skolens tid, er å betrakte som forkynning og religionsutøvelse.

Rådmannens kommentar

Ad pkt. 3. Rådmannen mener det er hensiktsmessig at noen i personalet kan følge elevene. Dette vil, etter rådmannens syn, ivareta både sikkerhetsbehovet til og fra arrangementet, og behovet for ro og verdighet under arrangementet. Rådmannen peker på at det er rektors rett og plikt å sørge for at det uansett er med et tilstrekkelig antall ansatte. Hvilke det skal være, bestemmer rektor – i samhandling med de ansatte og deres tillitsvalgte.

Ad pkt. 4 a: Alle livssynsorganisasjoner i Ski gis mulighet for å arrangere ett tilbud i skoletida pr. år.

Ad pkt. 4 b og c: Rådmannen viser til at Norge har justert formålsparagrafen og innholdet i faget religion, livssyn og etikk (RLE). Rådmannen mener at det er statens oppgave å tolke og gi kommunene rettleiding i hvordan den offentlige grunnskolen skal forholde seg til dommen i Den europeiske menneskerettsdomstolen, EMD, av 29. juni 2007.

Rådmannen peker på at departementet har åpnet for at barna/elevene kan delta på skolegudstjenester. I skrevet fra Utdanningsdirektoratet datert 09.11.2009, står det følgende: *Skolen kan gjennomføre gudstjenester som en del av sin generelle kultur- og tradisjonsformidling. Gudstjenesten kan ikke være en del av RLE-faget.*

Ad pkt. 4 d): Det er ikke skolen, men vedkommende livssynsorganisasjon/-er, herunder Den norske kirke, som står for arrangementet/-ene, både hva gjelder forberedelser og gjennomføring.

4 lærere på Kråkstad skole skriver bl.a.:

Til pkt. 3: "Elevene får følge av de voksne på veien og under gudstjeneste."

Til pkt. 5: "Hva menes med opplegg i skolen? Dette bør presiseres nærmere. Det må aldri bli noen konkurranse mellom disse tilbudene, og elevene må slippe å oppleve press i den ene eller den andre retningen...."

Til pkt. 8: "Dette (punktet) synes vi er uklart. Det må utdypes og konkretiseres. Skal alle punktene gjelde alle livssynssamfunn?"

"Andre tanker: Dersom de endelige retningslinjene formuleres slik de står i høringsutkastet, leser vi det slik at det er opp til hver enkelt skole å bestemme om man vil takke ja til kirkens tilbud om en gudstjeneste, og å legge opp til et godt alternativt tilbud."

Rådmannens kommentar

Ad pkt. 3: Det vises til rådmannens kommentar til høringssvaret fra *30 lærere på Kråkstad skole*.

Ad. pkt. 5: Rådmannen har justert teksten i sitt forslag, som beskriver at de av elevene som ikke deltar på livssynsarrangementet, skal ha kulturelt/idrettslig/sosialt opplegg i skolens regi. Det vil altså ikke avholdes "timer" i henhold til oppsatt timeplan i det nevnte tidsrommet.

Ad pkt. 8: Rådmannen peker på at både høringsforslaget og det foreliggende forslaget er ment å skulle gjelde Den norske kirke, så vel som øvrige livssynsorganisasjoner representert i Ski. I det foreliggende forslaget til retningslinjer er dette tydeliggjort ved at man konsekvent benytter betegnelsen livssynsorganisasjoner organisert i Ski.

Ad *Andre tanker*: I forslaget til retningslinjer legger rådmannen opp til at rektor setter av tid til det/de årlige livssynsarrangement, som Den norske kirke og/eller andre livssynsorganisasjoner kan invitere elever til å delta på. Som det framgår av forslaget, mener rådmannen at dersom flere livssynsorganisasjoner i Ski enn Den norske kirke skulle arrangere tilbud, skal alle disse tilbudene legges til samme tidsrom - så langt det er mulig. Dette for å unngå at skolen skal fravike timeplanen, og barna/elevene dermed miste undervisningstid, flere ganger i løpet av et år.

Bård Normann Andersen, forelder, Kråkstad skole skriver bl.a.:

Til pkt. 1: "I enkelte tilfeller (år) kan det være aktuelt med mer enn en skolegudstjeneste. Dette kan gjelde f.eks. ved kirkejubileer, store ulykker, osv.".... "Jeg foreslår at ordet skolens settes inn foran ordet semesteravslutning." ... "Det bør gå klarere frem at skolen skal legge til rette for at skolegudstjenesten legges naturlig inn tidsmessig etter gudstjenestens karakter. F.eks. er det naturlig at en eventuell julegudstjeneste legges like før jul (dog ikke som siste elevsamlings før ferie). Det bør også gå klart frem at skolen skal legge tilrette slik at ikke tentamener, forberedelse til tentamen, andre viktige arr. ikke legges i konflikt med skolegudstjenesten. Det mest hensiktsmessige ville være å legge gudstjenesten til dagene mellom tentamen og siste skoledag."

Til pkt. 2: "...Høringsutkastet definerer et krav om påmelding til deltakelse. Dette er prinsipielt i strid med Utdanningsdirektoratet, retningslinjer, opplæringsloven, dommen i Den europeiske menneskerettighetsdomstol (EMD) og øvrige årelang praksis i skoleverket når det gjelder deltakelse. Prinsippet skal være fritak ikke påmelding. Elever (eller foresatte) som ikke ønsker deltakelse ved skolegudstjenester kan be om fritak. Det er ikke slik at det er krav til påmelding. (At det er praktisk for skolen å vite deltakelse er noe annet). Kommunens retningslinjer kan ikke være i strid med at det er prinsippet om fritak som er førende. Siste setning må endres."

Til pkt. 4: "Kravet om at eventuelle forberedelser skal skje utenom skoletiden kan virke unødvendig begrensende. Dette kan i enkelte tilfeller medføre at enkelte fag (f.eks. musikk) mister en arena. Jeg foreslår at siste setning strykes, da den er unødvendig."

Til pkt. 8: "Da disse retningslinjene gjelder mer enn skolegudstjeneste, må de inneholde krav om at skolen skal behandle øvrige trossamfunn (ut over Den Norske Kirke) likt. Forslag til tilleggstekst: "Skolen skal ikke preferere eller diskriminere livssynssamfunn /livssynsorganisasjoner, men behandle disse likt".

Rådmannens kommentar

Ad pkt. 1: Det vises til rådmannens justerte forslag, pkt.1. Rektor har ansvar og myndighet for den daglige skoledriften. Rådmannen finner det ikke hensiktsmessig ytterligere å spesifisere tidfesting og organisering av livssynsarrangementet.

Ad pkt. 2: Rådmannen kan ikke se at det har vært lovmakers intensjon å forby at foresatte aktivt velger hvilken type livssynsarrangement deres barn skal delta på. Imidlertid strider det mot retningslinjene at foresatte skal måtte søke om fritak fra religiøse aktiviteter og arrangementer. Foresatte skal ikke be om fritak fra religiøse aktiviteter og arrangementer, men kun melde fra til skolen om at deres barn ikke skal delta.

Ad pkt. 4: Det reviderte forslaget åpner opp for at barna/barna/elevene, etter foresattes skriftlige samtykke, skal kunne være med i forberedelsene til livssynsarrangementet, jf. rådmannens forslag pkt. 4.

Ad pkt. 8: Kravet til likebehandling er ivaretatt ved at det reviderte forslaget til retningslinjer konsekvent benytter begrepet 'livssynsorganisasjoner' og 'livssynsarrangementer'.

Vurdering

Rådmannen ser det som sin oppgave å bidra til det gode samarbeidet Ski kommunes skoler skal ha med foresatte, med Den norske kirke og med andre tros- og livssynssamfunn her i Ski. Norsk skole har en lang tradisjon for at elevene deltar i skolegudstjenesten før jul. Nær de fleste elevene og deres foresatte oppfattet dette som en fast del av juleforberedelsene, som det ikke ble stilt spørsmålsteget ved. Denne tradisjonen er i endring. Stadig flere foresatte og deres skolebarn har et annet livssyn og/eller en annen kulturbakgrunn enn den kristne. Skolen er kommet i et dilemma: Den skal være kulturbærer for vårt samfunns tradisjoner og høytider. Samtidig skal den offentlige grunnskolen favne alle elevene. Skolenes planer og praksis skal derfor speile det mangfoldet av livssyn og kulturer, som våre elever og deres foresatte representerer. Ved å signere et påmeldingsskjema for deltakelse i skolegudstjenesten eller annet livssynsarrangement, sikrer man at de foresatte tar et bevisst valg, som synliggjøres for skolen ved at de foresatte returner skjemaet.

Rådmannen viser til behovet for å få ensartede retningslinjer for alle grunnskolene i Ski. Erfaringer både fra Ski kommune og andre steder i landet har avdekket at det er stor uenighet. Dett er en uenighet som kan spores blant de ansatte og foreldrene på den enkelte skole. Det kan være ulikt syn fra én skole og foreldregruppe til en annen. Rådmannen mener at de foreslåtte retningslinjene burde være robuste for endringer i hvem som leder skolen og/eller den enkelte livssynsorganisasjon og for endringer i hvem som er de foresattes representanter i FAU. Ved at retningslinjene fastsettes av innbyggerne selv gjennom deres folkevalgte organ, mener rådmannen at man vil ha en forutsigbar og konfliktforebyggende ramme for samarbeidet mellom skolene og livssynsorganisasjonene.

Rådmannen presiserer at skoleeier har ansvar for at skolene drives i samsvar med opplæringsloven med tilhørende forskrifter, herunder Læreplanverket for Kunnskapsløftet. Det innebærer at barna/elevene får minimum det nasjonalt fastsatte timetall i de enkelte fag. Rådmannen mener man dermed må sette begrensninger på omfanget av aktiviteter, som ikke faller inn under de oppsatte fag og det sentralt fastsatte timetall. Rådmannen har derfor foreslått at det åpnes opp for én gudstjeneste eller annet livssynsarrangement av en varighet på inntil to timer i året. I løpet av grunnskolen kan det altså være et bortfall på inntil 20 ordinære undervisningstimer. I de tilfellene det skulle være flere livssynsarrangementer ved samme skole, mener rådmannen av samme grunn at disse arrangementene skal foregå samtidig. Rådmannen kan ikke anbefale at man tar ytterligere tid av den sentralt fastsatte undervisningstiden til livssynsarrangementer.

Rådmannen viser også til at undervisningen i skolens regi ikke skal bære preg av bønn, salmesang mv. Barna/elevene skal ikke oppleve forkynnelse og/eller inviteres til religionsutøvelse, jf. dommen i Den europeiske menneskerettighetsdomstolen av 29. juni 2007. (EMDs dommer er førende for norsk lovgivning og rettsanvendelse).

Økonomiske konsekvenser

Forslaget innebærer ingen økonomiske konsekvenser for kommunen.

Konsekvenser for bærekraftig utvikling

Forslaget innebærer ingen nevneverdige konsekvenser for kommunen.

Konklusjon

Rådmannen mener det foreliggende forslaget vil bidra til et godt samarbeid mellom kommunens skoler og Den norske kirke og med øvrige nåværende og framtidige livssynsorganisasjoner, som er registrert i Ski. Retningslinjene bør gi forutsigbarhet og være en konfliktforebyggende ramme for samarbeidet mellom de ulike deltakerne i skolesamfunnet og for samarbeidet mellom skolene og livssynsorganisasjonene.

Ski, 13.05.11

Audun Fiskvik
rådmann

Kjell-Arne Ekeberg
kommunalsjef, oppvekst

Vedlegg:

1. Gudstjenester i skoletida, rundskriv fra Utdanningsdirektoratet R-F 1507
2. Skolegudstjeneste. Brev av 091109 fra Utdanningsdirektoratet
3. Høringsforslaget av 290311, her vedlagt kun utkastet til selve retningslinjene
4. Rådmannens reviderte forslag til retningslinjer
Høringssvar fra:
  5. Kråkstad menighetsråd
  6. Langhus menighetsråd
  7. Siggerud menighetsråd
  8. Ski menighetsråd
  9. Humanetisk forbund, Ski
  10. Ski Kommunale FAU
  11. Foreldrerådet ved Kråkstad skole
  12. 30 lærere på Kråkstad skole
  13. 4 lærere på Kråkstad skole
  14. Bård Normann Andersen, forelder, Kråkstad skole.

I saksmappen:

15. Høringsforslaget av 290311 i sin helhet
16. Plan for skolens besøk i krikene i Ski, som del av RLE-faget.

Utvalg for tjenesteutviklings behandling 25.05.2011:

Dag A. Fedøy (KRF) fremmet følgende forslag til vedtak:

"Forslag sendes på ny høring fordi nytt forslag avviker så vidt mulig fra opprinnelig høringsutkast."

Votering:

Fedøys forslag til vedtak fikk 2 stemmer (1KRF, 1FRP).
Forslag til vedtak innstilles enstemmig.

Utvalg for tjenesteutviklings innstilling til kommunestyret:

Vedlagte forslag gjelder som retningslinjer for grunnskolene i Ski i deres samarbeid med Den norske kirke og med andre trossamfunn og livssynsorganisasjoner.

Saksbehandler: Liv Marit Bølset

Arknr.: N06

Arkivsak: 10/1970-10

BEHANDLING:

Utvalg for tjenesteutvikling
Formannskapet
Kommunestyret

SAKNR

13/11
36/11
62/11

DATO

25.05.2011
08.06.2011
22.06.2011

SKOLESKYSS I SKI KOMMUNE

Forslag til vedtak:

Alternativ A

1. Skoleskyss utover den lovbestemte 2- og 4 kilometersgrensen, kan innvilges for alderstrinnet 1. tom 4. trinn.
2. Skoleskyss utover den lovbestemte 4 kilometersgrensen, kan innvilges i perioden mellom 1.11 og 15.3 fra og med 5.årstrinn.
3. Ved behov for skoleskyss i 5.-7. trinn kan foresatte fremme ny søknad. Det må foretas en ny tverrfaglig vurdering før vedtak fattes.
4. For 8.-10. trinn innvilges ikke skoleskyss utover den lovbestemte 4 kilometersgrensen, med unntak av de elever som må krysse E 18.
5. Det lages rutiner for hvordan transportselskapet skal varsles om fri- og/eller sykedager slik at unødvendig kjøring bortfaller.
6. Foresattes ansvar for trafikkopplæring av sine barn bør tas inn i tidelingsbrevet.

Alternativ B

1. Dagens praksis med å innvilge skyss for trafikkfarlige strekninger opprettholdes. (Det vil i praksis si at barn innvilges skyss mellom hjem og skole). Det skal forligge ny søknad som skal vurderes tverrfaglig ved overgang mellom småskoletrinn/mellom trinn og ved overgang til ungdomskolen.
2. Det lages rutiner for hvordan transportselskapet skal varsles om fri- og/eller sykedager slik at unødvendig kjøring bortfaller.
3. Foresattes ansvar for trafikkopplæring av sine barn bør tas inn i tidelingsbrevet.

Ingress/hovedbudskap:

Skoleskyss er en stor utgiftspost. Rådmann skal vurdere om utgiftsnivået er riktig. De siste årene har utgifter til skoleskyss økt betraktelig grunnet økte priser og økning i den kommunale skyssen. På bakgrunn av den økonomiske situasjonen må kommunen vurdere kutt i tilbudet.

Saksopplysninger:

Skoleskyss består av mange elementer

Totale utgifter til skoleskyss i 2010: kr 6.740.805.

Dette inkluderer all lovpålagt skoleskyss, kjøring av funksjonshemmede til/fra SFO i og utenfor Ski kommune, skyss til svømming Siggerud og Skotbu skole, skyss til bassengtrening på Dagbo og skyss grunnet farlig skolevei.

Skyss grunnet farlig skolevei:

Ca. 1,8 mill.kr. skoleåret 2010/2011. Dette vil variere fra år til år ut ifra antall elever.

Kjøring av funksjonshemmede til/fra SFO:

Fra og med skoleåret 2010/2011 ble denne skyssen lovpålagt. Kommunen betaler kun egenandelen.

Kjøring av funksjonshemmede til/fra skole utenom Ski kommune:

Pr i dag er det 4 barn som har skoleskyss. Denne transporten vil gradvis bli redusert etter hvert som disse elevene går ut av ungdomskolen. Fra skoleåret 2011/2012 er det 2 elever som har behov for skyss.

Kjøring av barn som følge av plassering i beredskapshjem:

Volumet i denne transporten er ikke forutsigbar. I henhold til retningslinjer fra Utdanningsdirektoratet rundskriv 3/2009 – "Særlige problemstillinger i samband med skyss", bør barnevernet bekoste denne transporten.

Barn med 2 hjem som får skyss pga trafikkfarlig vei

Barn som bor ca 50% hos hver av foreldrene har krav på skyss dersom avstanden tilsier det. Dersom kravet om avstand ikke er oppfylt og veien er definert som trafikkfarlig, vil dette være en kommunal utgift.

Volumet i denne transporten er ikke forutsigbar.

Funksjonshemmede barn som får bassengtrening:

For tiden er denne utgiften lagt til felles grunnskole.

Kjøring av elever til SAS:

Dette tilbudet eksisterer ikke lenger.

Opplæringsloven § 7.1 :

Elevar i 2.-10. årstrinn som bur meir enn fire kilometer frå skolen har rett til gratis skyss. For elevar i 1. årstrinn er skyssgrensa to kilometer. Elevar som har særleg farleg eller vanskeleg skoleveg har rett til gratis skyss utan omsyn til veglengda.

Opplæringsloven §7.3:

Elevar som på grunn av funksjonshemming eller mellombels skade eller sjukdom har behov for skyss, har rett til det uavhengig av avstanden mellom heimen og opplæringsstaden. Elevar som har plass i skolefritidsordninga, jf. Opplæringslova § 13-7, og som på grunn av funksjonshemming eller mellombels skade eller sjukdom har behov for skyss, har rett til skyss til og frå skolefritidsordninga. Retten omfattar ikkje skyss i skoleferiane. Retten til skyss gjeld uavhengig av avstanden mellom heimen og skolefritidsordninga.

I forskrift til opplæringsloven kapitel 8-4 er kommunen pålagt å sørge for ulykkesforsikring for elevene. Forsikringen skal bl.a dekke ulykker på vei mellom skole og hjem.

Farlig skolevei.

I Ski kommune har noen vegstrekninger vært definert som trafikkfarlig skoleveg og derfor er det blitt innvilget skoleskyss for elever på barneskolen også innenfor 2- og 4 kilometersgrensene. Disse veiene er: Opsandveien, Tomterveien, Løkenveien, Sinnerudveien, Askimveien, Stenerudveien, Bøhlerveien, Eikjolveien, Kråkstadveien (til Kråkstad skole), Oppegårdveien (til Hebekk skole), Steinsleppen (til Langhus skole), Klemmaveien, Kollerøysveien og området ved Ski stasjon når bytte av transportmiddel er nødvendig.

Opsandveien, Tomterveien, Sinnerudveien, Stenerudveien og Eikjolveien (2011) hadde tidligere grusdekke og har nå fått fastdekke. Erfaringsmessig vil anlegg av fast dekke medføre at kjørehastigheten økes noe og veiene blir mer trafikkfarlige for barn enn den opprinnelige grusveien.

Anlegg av gang og sykkelveier er kostnadskrevenende. Langs Siggerudveien er det under arbeid gang-/ sykkelvei fra Siggerud til Østre Solberg, strekningen ferdigstilles høsten 2011, og da faller den ekstra skoleskyss bort i dette området.

For tiden pågår arbeidet med reguleringsplan for gang-/sykkelvei langs Kråkstadveien fra Ellingsrudveien på Ski til idrettsplassen på Kråkstad. Byggestart er planlagt i løpet av 2012. Kostnadene til ekstra skoleskyss fra Kråkstadveien til Kråkstad skole utgjør ca kr. 490 000 pr. år. Dette beløpet utgjør besparelse når gang-/sykkelveien er opparbeidet.

Alle elever som må krysse E 18 for å komme til Kråkstad skole, må ha skoleskyss. Sideveistiltak ved utbygging av E 18 må fremmes i planarbeidet for E 18. Sikker kryssing for skolebarn over E 18 er langt fram i tid og innsparinger i skoleskyss vil derfor være vanskelig å tall- eller tidfeste.

I Steinsleppen forutsettes kloakkeringen å samkjøres med utbygging av gang-/ sykkelvei. Det er vanskelig å se hvordan det er mulig å få redusert utgiftene før de fysiske tiltakene er på plass langs de mest trafikkfarlige skoleveiene.

Trafikksikkerhet er et svært viktig område i Ski kommunes arbeid for å være et trygt lokalsamfunn.

Vurdering:

Politiet har framskaffet statistikk for Ski kommune. Konklusjonen er at de har svært mange trafikkoppdrag. I perioden 2002-2009 er de fleste ulykkene samlet langs FV152, FV154, Kjeppestadvegen, Kråkstadvegen og Løkenvegen i tillegg til Europavegene. Tiltross for dette er det nødvendig å vurdere mulige tiltak som kan redusere kostnadene for kommunen. Samtidig bør økonomiske kostnadene settes opp mot den risiko som barna utsettes for på veg til og fra skolen. Det er kommunen som har ansvar for å forsikre barn til og fra skolen.

Når ekstra skoleskyss innvilges pga trafikkfarlig skolevei, er det mulig å sette opp noen kriterier.

1. Skoleskyss kan innvilges for alderstrinnet 1. tom 4. trinn.
2. Skoleskyss kan innvilges i perioden mellom 1.11 og 15.3 fra og med 5.årstrinn.
3. Ved behov for skoleskyss i 5.-7. trinn kan foresatte fremme ny søknad. Det må foretas en ny tverrfaglig vurdering før vedtak fattes.
4. For 8.-10. trinn innvilges ikke skoleskyss med unntak av de elever som må krysse E 18.
5. Det lages rutiner for hvordan transportselskapet skal varsles om fri- og/eller sykedager slik at unødvendig kjøring bortfaller.
6. Foresattes ansvar for trafikkopplæring av sine barn bør tas inn i tidelingsbrevet.

Rådmannen fremmer alterantivt forslag om at dagens praksis med å innvilge skyss for trafikkfarlige strekninger opprettholdes. (Det vil i praksis si at barn innvilges skyss mellom hjem og skole). Det skal forligge ny søknad som skal vurderes tverrfaglig ved overgang mellom småskoletrinn/mellom trinn og ved overgang til ungdomskolen. Foresattes blir påminnet sitt ansvar for trafikkopplæring av sine barn som trafikanter, i tidelingsbrevet.

Vurdering av mulige kriterier:

1. Ekstra skoleskyss kan innvilges for alderstrinnet 1. tom 4. årstrinn - gjennom hele skoleåret.

Det er de yngste barn som har minst forutsetning og dermed også er mest utsatt når de ferdes i trafikken. Elever fram til 9- til 10 års alderen, og spesielt på 1.årstrinn, har bl.a. vansker med å forstå det de ser og hører i trafikken, klarer ikke å bedømme avstand og fart til biler som nærmer seg og de forstår ikke at biler kan dukke opp når de selv ikke ser dem. I tillegg følger de regler ukritisk og de er små og det er vanskelig for bilfører å se dem. Det bør uttrykkes en oppfordring når ekstra skoleskyss innvilges, at foresatte trener på skolevegen med barna sine slik at elevene gradvis blir i stand til å mestre den trafikken som er i deres nærmiljø. Det må også være et samarbeid mellom skolens opplæring i trafikk og den praktiske treningen som foresatte oppfordres til å ta ansvaret for. I veilederen "Særlig farlig eller vanskelig skolevei" fra Trygg Trafikk presiseres at foreldrene har hovedansvaret for trafikkopplæringen av sine barn og at det er svært viktig å trene mye med barna slik at de blir i stand til å ferdes på egenhånd når skoleskyssen bortfaller.

2. Ekstra skoleskyss kan innvilges i perioden mellom 1.11 og 15.3 fra og med 5.årstrinn.

Det stiller større krav til å ferdes langs veiene i vinterhalvåret enn i den lyse årstid. Derfor kan det på gitte veier være mulig å innvilge bare vinterskyss. Veiene er mer oversiktlig når det er lyst og uten brøytekanter, slik at det er mulig å gå ut av veibanen når biler kommer. De veiene som de senere årene har fått fast dekke, er smale og farten har dessverre økt med fast dekke. Derfor er det en avvegning hva som er klokt å gjøre.

3. Ved behov for ekstra skoleskyss på 5.-7. trinn, kan foresatte fremme ny søknad. Det må foretas en ny tverrfaglig vurdering før vedtak fattes.

Opp mot 5.årstrinn får elevene gradvis mer kroppskontroll og god motorikk, de er ikke så regelbundne slik at de evner å tilpasse seg bedre, og de kan tolke og dra nytte av det de ser og hører i trafikken. De er på veg til å bli selvstendige trafikanter. Hvis elevene har trent på å ferdes i trafikken, vil de fra og med 5. årstrinn bli tryggere trafikanter, som evner å forutse situasjoner og forstå at biler kan komme selv om de ikke ser dem.

4. 8.-10. trinn innvilges ikke ekstra skoleskyss med unntak av de elever som må krysse E 18.

Elever fra og med 8.trinn skal ha tilegnet seg trafikkerfaring og en tilstrekkelig trafikkunnskap til å kunne ferdes i trafikken. De kan bedømme fart og avstand, de kan konsentrere seg og har stor tro på egne ferdigheter og usårbarhet. Elevene kan skille mellom vesentlig og uvesentlig informasjon i trafikken, men de tenker kortsiktig. Elever på 8.trinn er fortsatt en noe utsatt gruppe fordi de har mangelfull risikoforståelse. Dette må også de foresatte ha i mente

5. Det lages rutiner for hvordan transportselskapet skal varsles om fri- og/eller sykedager, slik at unødvendig kjøring bortfaller.

Det er viktig at transportfirmaet får beskjed når aktuell elev ikke trenger skyss pga av sykdom eller fridager. Det arbeides med å lage rutiner for dette og det vil også bli vurdert å innføre et gebyr hvis transporten kjører unødvendige turer.

6. Foresattes ansvar for trafikkopplæring av sine barn bør tas inn i tidelingsbrevet.

Som tidligere nevnt under punkt 1, har foresatte hovedansvaret for trafikkopplæringen av egne barn. Det er i tråd med anbefalinger fra Trygg Trafikk å fokusere på dette.

Ski kommune har en opplæringsplan i trafikksikkerhet i barnehager og skoler. Ski skole er også ambassadørskole i trafikkopplæring for Trygg Trafikk. Samarbeid mellom hjem og skole er sentralt i arbeidet. Ski skoles ambassadør har deltatt i utvikling av læremateriell som er til godkjenning i Utdanningsdirektoratet. Dette vil ytterligere styrke samarbeidet mellom hjem og skole i trafikkopplæringen. I løpet av skoleåret 2011/2012 vil planen for Trafikkopplæring i barnehager og skole for Ski kommune bli revidert i tråd med det arbeidet som gjøres ved Ski skole.

7. Dagens praksis med å innvilge skyss for trafikkfarlige strekninger opprettholdes. (Det vil i praksis si at barn innvilges skyss mellom hjem og skole). Det skal foreligge ny søknad, som skal vurderes tverrfaglig ved overgang mellom småskoletrinn/mellom trinn og ved overgang til ungdomsskolen. Foresattes blir påminnet sitt ansvar for trafikkopplæring av sine barn som trafikanter, i tildelingsbrevet.

På sikt vil også kostnadene gå ned, men det tar tid før veiene blir sikret. Fysiske tiltak er nødvendige før veiene kan sies å være på et akseptabelt sikkerhetsnivå. Det er nødvendig å få tiltak inn i kommunal trafikksikkerhetsplan samt inn i planene til Statens vegvesen.

Kostnadene med fysisk å sikre veiene er langt større enn den utgift som pr i dag brukes til å sikre skolebarn ved å tildele ekstra skoleskyss innenfor 2 og 4 kilometersgrensen. Ut fra en faglig vurdering anbefales det å opprettholde dagens praksis med prosedyre, som ligger i forslag til vedtak.

I sak 58/96 vedtok skolestyret at elever ved Kråkstad skole som bor langs Løkenveien i 1.-4. klasse, innvilges fri skoleskyss. Det ble også fattet tilsvarende vedtak for Siggerud skole, der det i siste del av vedtaket står at ordningen opphører når gang og sykkelveg opphører. Når gang- og sykkelvegen langs Siggerud veien ferdigstilles høsten 2011, bortfaller tilbudet om ekstra skoleskyss her.

Økonomiske konsekvenser:

Skoleåret 2010/2011 oversikt over skoleskyss pga farlig skolevei

Vei	Ant. elever m/skyss 1.-4.trinn	Ant. elever m/skyss 5.-7.trinn	Ant. elever m/skyss 8.-10.trinn	Tot. ant. elever m/skyss pga farlig skoleveg	1. trinn Høst 2011
Oppsandvn	3	6	2	11	0
Tomtervn	2	1	4	7	0
Løkenvn	0	1	3	4	1
Sinnerudvn		3		3	1
Askimvn	0	0	1	1	0
Stenerudvn	0			0	1
Bøhlervn	0	0		0	0
Eikjolvn	0	1	2	3	1
Kråkstadvn til Kråkstad skole	0	4	2	6	2
Oppegårdvn til Hebekk skole	0	0		0	1
Steinsleppen til Langhus	0	0	0	0	2

Klemmavn				0	0
Kollerøysvn	0	0	0	0	1
Ski st. –		1		1	
Tot.ant. elever	5	16	13	35	10*
For skoleåret 2010 / 2011ca. kostnad kr	260000	832000	676000	Ca. 1,8 mill. (ca. 52.000/elev)	

*1. tr. Høst 2011. Det er usikkert hvor mange av disse barna som skal gå i SFO, vi vet derfor ikke antallet som vil ha behov for skyss.

Kostnadene til ekstra skoleskyss fra Kråkstadveien til Kråkstad skole utgjør ca kr. 490 000 pr. år. Dette beløpet utgjør besparelse når gang-/sykkelveien er opparbeidet (byggestart 2012).

Høringsuttalelse

Kommunalt FAU har fått tilsendt de 7 mulige kriteriene, som rådmannen legger fram som mulige vedtak.

"Saken er omdelt blant KFAUs medlemmer.

KFAU er tilfreds med at kommunen ut fra en faglig vurdering anbefaler å opprettholde dagens praksis.

På bakgrunn av politiets statistikk og mengde trafikkoppdrag, synes ikke trafikksituasjonen å ha endret seg til det bedre for de myke trafikkantene. Noe annet er at kommunen synes å ha prioritert veistrekn timer med utbygging av gang-/sykkelveier. Det er veldig bra. Inntil gang- og sykkelveiene er ferdig opparbeidet, kan imidlertid ikke kommunen redusere utgiftene til skoleskyss.

Hvorvidt det er anledning til å stille betingelser til innvilgelse av gratis skoleskyss, synes tvilsom. I opplæringsloven § 7.1, fremgår at elever i grunnskolen som har særleg farleg eller vanskeleg skoleveg har rett til gratis skyss utan omsyn til veglengda. Det er sannsynligvis ikke noe problem at foreldrene påminnes at de har et ansvar for trafikkopplæringen av sitt barn, men gratis skoleskyss kan ikke inndras hvis foreldrene ikke er seg sitt ansvar bevisst.

KFAU anbefaler at forslag til vedtak pkt. 7 vedtas".

Adminstrasjonen kommentarer:

KFAU betenkning om sammenhengen mellom tildeling av skoleskyss og betingelse overfor foresatte er tatt til følge i formuleringen av punkt 1 og 6.

Konsekvenser for bærekraftig utvikling:

Begrensinger av trafikk på skoleveien er en god ting. Det er også helsefremmende at barn går eller sykler til skolen. Disse to godene blir vanskelig å oppnå, når de fysiske tiltakene langs skolevegen ikke er gode nok. Da blir det mest bærekraftig at barn blir kjørt av sikkerhetsmessige grunner.

Konklusjon:

Skoleskyss er en stor utgiftspost. Rådmann skal vurdere om utgiftsnivået er riktig. De siste årene har utgifter til skoleskyss økt betraktelig grunnet økte priser og økning i den kommunale skyssen. På bakgrunn av den økonomiske situasjonen må kommunen vurdere kutt i tilbudet samtidig som det er vanskelig å se hvordan det er mulig å få redusert utgiftene før de fysiske tiltakene er på plass langs de mest trafikkfarlige skoleveiene.

Ski, 6.mai 2011

Audun Fiskvik
rådmann

Vedlegg som følger saken:

- a) Høringsuttalelse KFAU mai 2011
- b) Statistikk

Vedlegg som ligger i saksmappen:

- a) sak nr 58/96 fra skolestyret: skoleskyss for elever med farlig skolevei
- b) samlet saksframstilling Skoleskyss i Ski kommune sak TU-26/10

Utvalg for tjenesteutviklings behandling 25.05.2011:

Votering:

Forslag til vedtak, alternativ A fikk 7 stemmer (2FRP, 1KRF, 3H, 1V).
Forslag til vedtak, alternativ B fikk 4 stemmer (2AP, 1PP, 1Rødt).

Utvalg for tjenesteutviklings uttalelse til formannskapet er:

1. Skoleskyss utover den lovbestemte 2- og 4 kilometersgrensen, kan innvilges for alderstrinnet 1. tom 4. trinn.
2. Skoleskyss utover den lovbestemte 4 kilometersgrensen, kan innvilges i perioden mellom 1.11 og 15.3 fra og med 5.årstrinn.
3. Ved behov for skoleskyss i 5.-7. trinn kan foresatte fremme ny søknad. Det må foretas en ny tverrfaglig vurdering før vedtak fattes.
4. For 8.-10. trinn innvilges ikke skoleskyss utover den lovbestemte 4 kilometersgrensen, med unntak av de elever som må krysse E 18.
5. Det lages rutiner for hvordan transportselskapet skal varsles om fri- og/eller sykedager slik at unødvendig kjøring bortfaller.
6. Foresattes ansvar for trafikkopplæring av sine barn bør tas inn i tidelingsbrevet.

Formannskapets behandling 08.06.2011:

Innstilling:

1. Alternativ A innstilles med 6 stemmer, 3 H, 1 Krf og 2 Frp
2. Alternativ B innstilles med 5 stemmer, 3 Ap, 1 SV og 1 sp

Saksbehandler: Anne Berit Hogstad

Arknr.: D11

Arkivsak: 11/1003-1

BEHANDLING:

Utvalg for samfunn og miljø
Formannskapet
Kommunestyret

SAKNR

15/11
37/11
63/11

DATO

25.05.2011
08.06.2011
22.06.2011

KUNSTGRESSBANE I SIGGERUD IDRETTSPARK

Forslag til vedtak:

1. Ski kommune bygger 7'er - kunstgressbane i Siggerud Idrettspark.
2. Ski kommune bevilger kr. 500 000,- som tas av Generelt fond investeringer.
3. Mva - kompensasjonen for kunstgressbanen, beregnet til kr. 360 000,- tilføres prosjektet.
4. Ski kommune forskutterer for spillemidler, kr 600 000,- som tilbakeføres når spillemidlene tildeles.
5. Ski kommune inngår driftsavtale med Siggerud IL.

Ingress/hovedbudskap:

Ski kommune anlegger kunstgressbane 7' er i Siggerud idrettspark i samarbeid med Siggerud IL.

Saksopplysninger:

Siggerud IL har ønske om å få realisert en 7'er-kunstgressbane i Siggerud idrettspark. I Siggerud idrettspark er det nå en stor grusbane. Denne banen blir ikke vinterbrøytet eller vedlikeholdt av Ski kommune og en kunstgressbane vil bedre forholdene på Siggerud betraktelig. Kunstgressbanen vil ikke bli benyttet på vinterstid, da Siggerud IL har egen skigruppe med stor aktivitet.

Prosjektet vil bli satt inn i handlingsprogrammet for kommunedelplan for idrett, fysisk aktivitet og friluftsliv. Etter godkjenning av KUD, vil Ski kommune søke om spillemidler til prosjektet. Kunstgressbane 11'er på Siggerud har nå prioritert som nummer 8 under ordinære anlegg i handlingsprogrammet for 2011 i "kommunedelplan for idrett, fysisk aktivitet og friluftsliv 2008 – 2018, Ski kommune", denne vil bli endret til å bli en kunstgressbane 7'er.

Siggerud IL har nå 8 fotballag for de minste og fotballgruppen er under vekst. I tillegg benytter FBIL fotballbanen til kamper i bedriftsserien.

Vurdering:

Rådmannen ser behovet for å bedre banekapasiteten i Siggerud Idrettspark og stiller seg positiv til prosjektet. Det er et stort behov for få bedret fotballbanen i Siggerud idrettspark da tilbudet pr i dag er dårlig. Det er ønskelig å bygge en kunstgressbane for å ha forbedrede treningsarealer og treningsforhold for barn og ungdom på sommeren.

Rådmannen stiller seg videre positiv til at banen vil bli bygget og eid av Ski kommune.

Rådmannen er enig i at momskompensasjon kommunen får, pålydende ca. kr. 360 000,-, tilfaller prosjektet slik at disse pengene blir en del av finansieringen.

Det er stort behov for en kunstgressbane snarest mulig og det er vil bli søkt om spillemidler til prosjektet i 2012. Vi vet dessverre ikke når vi kan forvente å få spillemidlene for prosjektet og rådmannen mener at det er nødvendig at Ski kommune forskutterer spillemidlene, kr 600 000,-, for at kunstgressbanen kan bygges etter at forhåndsgodkjenningen av KUD foreligger.

Økonomiske konsekvenser:

Kunstgressbanen er tenkt finansiert slik:

Ski kommune	500 000,-
Ski kommune (momskompensasjon)*	360 000,-
Spillemidler **	600 000,-
Siggerud IL – egenkapital	340 000,-
Sum	1 800 000,-

*Prosjektet genererer momskompensasjon. Disse pengene tilbakeføres fra Ski kommune til prosjektet.

**Ski Kommune forskutterer spillemidlene og tilbakeføres til kommunen når de blir utbetalt.

Konsekvenser for bærekraftig utvikling:

Siggerud har en sterk befolkningsvekst og det er stor underkapasitet for idrettsanlegg, herunder fotballbaner. En kunstgressbane på Siggerud vil øke aktiviteten til barn og unge. Ski kommune vil stimulere til fysisk aktivitet i vår kommune.

Konklusjon:

Ski kommune anlegger kunstgressbane 7'er i Siggerud idrettspark i samarbeid med Siggerud IL.

Ski, 04.05.2011

Audun Fiskvik
rådmann

Jan Willy Mundal
kommunalsjef samfunn

Vedlegg som følger saken:

a) Søknad fra Siggerud IL

Utvalg for samfunn og miljøes behandling 25.05.2011:

Tonje Bringsvor (H) fremmet følgende tilleggsforslag:
"6. Siggerud IL bidrar med egenkapital på 340.000 kr."

Votering:

1. Forslag til vedtak tiltres enstemmig.
2. Bringsvors tilleggsforslag tiltres enstemmig.

Utvalg for samfunn og miljøes uttalelse til formannskapet:

1. Ski kommune bygger 7'er - kunstgressbane i Siggerud Idrettspark.
2. Ski kommune bevilger kr. 500 000,- som tas av Generelt fond investeringer.
3. Mva - kompensasjonen for kunstgressbanen, beregnet til kr. 360 000,- tilføres prosjektet.
4. Ski kommune forskutterer for spillemidler, kr 600 000,-som tilbakeføres når spillemidlene tildeles.
5. Ski kommune inngår driftsavtale med Siggerud IL. '
6. Siggerud IL bidrar med egenkapital på 340.000 kr.

Formannskapets behandling 08.06.2011:

Enstemmig innstilling:

1. Forslag til vedtak innstilles enstemmig
2. Tilleggsforslag innstilt fra utvalg for Samfunn og miljø innstilles enstemmig.

Saksbehandler: Lene Martinsen Østby

Arknr.: G41

Arkivsak: 11/1066-1

BEHANDLING:

Utvalg for tjenesteutvikling
Formannskapet
Kommunestyret

SAKNR

17/11
38/11
64/11

DATO

25.05.2011
08.06.2011
22.06.2011

VIDEREFØRING AV FRISKLIVSENTRALEN I SKI KOMMUNE

Forslag til vedtak:

1. Utredning av Frisklivssentralen Ski tas til orientering
2. Frisklivssentralen Ski videreføres i ordinær drift fra 1.1.2012
3. 100 % fast stilling for leder av Frisklivssentralen Ski opprettes
4. Lønns- og driftsmidler på kr 700.000,- innarbeides i budsjett- og handlingsplan 2012-2016

Ingress/hovedbudskap:

Frisklivssentralen (heretter FLS) Ski er startet opp i april 2011 og anbefales videreført i ordinær drift fra 1.1.2012, med leder i 100 % fast stilling.

Saksopplysninger:

FLS fungerer som et kommunalt kompetansesenter og et koordinerende ledd innenfor livstilsendring, med fokus på levevaneområdene fysisk aktivitet, kosthold og røykeslutt. Sentralen har et strukturert henvisnings- og oppfølgingssystem for personer som har behov for endring av helseatferd, og den vil være en ressurs og et kontaktpunkt for andre helsefremmende og forebyggende tiltak i kommunen.

FLS har et stort utviklingspotensiale og kan ta for seg forskjellige tiltak for ulike målgrupper. I første fase vil FLS Ski ta for seg tiltaket frisklivsresept. Frisklivsresept er en blankett for henvisning til en FLS etter en helse-/sosialfaglig vurdering. Henvisningen gir tilgang til tidsavgrenset og strukturert veiledning og oppfølgingstiltak innen fysisk aktivitet, kosthold og tobakk. Henvisende instans er: Fastlegene i Ski, NAV Ski og fysioterapeuter/ergoterapeuter.

Målgruppen til frisklivsresepten er personer:

- over 18 år som bor i Ski kommune
- som har eller står i fare for å utvikle livsstilssykdommer*
- som vil ha en helsegevinst av livstilsendringer innen fysisk aktivitet, kosthold, tobakk
- som kan gå 20 minutter sammenhengende uten hjelpemidler

*Metabolsk syndrom, hjerte- og karsykdommer, diabetes, muskel- og skjelettlidelser, smerteproblemer, overvekt, beinskjørhet, astma, kols

Reseptperioden varer i 12 uker og starter og slutter med en helsesamtale. Deltakerne skal selv komme med løsninger, og de skal sette opp mål og en plan for reseptperioden. De kan delta i lavterskelaktivitetene til Aktiv på dagtid Ski og de kan motta veiledning i forhold til kosthold og tobakk. I sluttsamtalen vil reseptperioden bli oppsummert og evaluert og det blir vurdert hvor deltakeren er i endringsfasen. Deltakerne får veiledning om det generelle aktivitetstilbudet i Ski, eventuelt blir de tilbudt en ny reseptperiode. Det er lagt frem forslag om en egenbetalingssats på kr 250,- per resept.

Iverksettingen av FLS Ski er nøye planlagt gjennom planarbeid, kartlegging og etablert samarbeid med andre kommunale sektorer, frivillige lag og foreninger og det private. FLS Ski startet opp i april 2011 og fortsetter under prosjekt fysisk aktivitet ut året 2011. Beslutning om å videreføre FLS Ski baseres på denne kommunale utredningen og saksbehandling. For videreføring må FLS Ski innarbeides i kommunens budsjett- og handlingsplan 2012-2016.

Det er opprettet et samarbeid med: Aktiv på dagtid (Ski IL Alliansen), Fastleger, fysioterapeuter og ergoterapeuter, Frivilligsentralen og Kultur og fritid i Ski kommune og Friskliv i Oppegård kommune. Det er også opprettet et samarbeid med Kreftforeningen i forhold til røykeslutt og Diabetesforbundet Follo i forhold til kostholdskurs. FLS Ski vil ved en videreføring se på muligheten til å opprette et samarbeid med skoler, barnehager, dagsentrene, miljøarbeidertjenesten, helsestasjon og andre relevante samarbeidspartnere. Samarbeidspartnere vil variere i forhold til hvilke tiltak som blir lagt til sentralen.

Vurdering:

St.meld.nr 47 (2008-2009) Samhandlingsreformen skal gi helsetjenesten en ny retning, ved å legge fokus på å forebygge framfor å reparere. Intensjonen er å få ulike ledd i helsetjenesten til å jobbe bedre sammen og tjenestene bør ligge nærmere der folk bor. Flere oppgaver blir lagt til kommunen. Det vil bli flere tilbud til dem som ønsker hjelp til å endre levevaner som kan føre til sykdom, for eksempel å endre kosthold, komme i gang med fysisk aktivitet eller slutte å røyke. Samhandlingsreformen trekker fram tre hovedutfordringer for helse- og omsorgstjenesten. Disse utfordringene går ut på; at pasientenes behov for koordinerte tjenester ikke dekkes godt nok, at det gjøres for lite for å begrense og forebygge sykdom og at den demografiske utviklingen og endringene i sykdomsbildet vil kunne true samfunnets økonomiske bæreevne.

Verdens helseorganisasjon konkluderer med at ikke-smittsomme sykdommer er ledende årsak til global dødelighet. Ski kommune har, som hele Norge, en utfordring i forhold til økende vekt blant innbyggerne. Økt vekt rammer hele befolkningen, og øker forekomsten av livsstilssykdommer betraktelig. "Eldreølgen" er på vei, også til Ski kommune, og den vil by på store utfordringer i forhold til behandling, sykdom, sykehusopphold og sykehjemsplasser. Sykefravær og antall personer som mottar trygdeytelser er høyt i Norge. Tall fra NAV viser at innbyggere i Ski kommune i siste kvartal i 2010 hadde et legemeldt sykefravær på 5,7 %. Det vil si 41 812 tapte dagsverk.

I Norge er 80 % av den voksne befolkningen ikke tilstrekkelig fysisk aktive i forhold til anbefalingene på 30 minutter moderat aktivitet daglig. Fysisk inaktivitet, dårlig kosthold og røyking blir sett på som noen av de største risikofaktorene for den totale sykdomsbyrden. Flere nye undersøkelser viser at personer som bedrer sin livsstil, ved å bli mer aktiv, bedre kosthold og/eller slutter å røyke vil kunne oppnå bedre helse, bedre livskvalitet, flere gode år i arbeidslivet, bedre funksjonsevne, bedre og flere leveår, mindre sykdom og mindre plager.

Det er behov for et systematisk oppfølgende apparat som fastleger og/eller annet helsepersonell kan henvise pasienter til, slik at pasientene kan få hjelp og oppfølging til å endre levevaner. Noen fysioterapeuter her i Ski kommune har lagt frem en problemstilling om at brukerne deres blir værende over lange perioder i deres tilbud. De savner tiltak de kan løse brukerne videre til. Endring av helseatferd krever ofte individuell og/eller gruppetilpasset veiledning og oppfølging over tid i et støttende miljø.

FLS Ski kan bli et koordinerende ledd innenfor levevaneområdene fysisk aktivitet, kosthold og røykeslutt i Ski kommune. Sentralen vil kunne skape samhandling mellom det kommunale, frivillige og private tilbudet i kommunen. På den måten kan vi utnytte og bruke de eksisterende tilbudene på en optimal måte, og vi kan se på hvilke grupper det er hensiktsmessig å utvikle nye tiltak for. FLS Ski kan jobbe for å øke fokuset rundt fysisk aktivitet, kosthold og røykeslutt for alle innbyggerne i Ski kommune, og for å implementere dette i de forskjellige kommunalområdene.

Økonomiske konsekvenser:

Tilskudd

Helsedirektoratet har tildelt Ski kommune kr 160 000,- og Akershus fylkeskommune kr 100 000,- for prosjekt fysisk aktivitet og etablering av FLS. For 2011 brukes også tildelte midler fra Akershus fylkeskommune – partnerskap for folkehelse. Om Ski kommune kommer til å motta tilskudd videre er usikkert.

Prosjektmidler

Det ble i februar sendt inn en søknad om midler til samhandlingstiltak til Helsedialog. Helsedialog er et program med mål om å bedre samhandlingen mellom kommuner, helseforetak og pasienter. Det ble søkt om kr 600 000,- til frikjøp av kommunalt ansatte innenfor ulike fagfelt, der ressursene vil bli brukt til å utføre helsesamtaler, gi veiledning og oppfølging av deltakere og å være instruktør for aktivitet. Dette i forhold til frisklivsresepten, men også for å sette i gang tiltak for overvektige barn. Helsedialog behandler søknaden innen sommeren 2011.

Det finnes ulike midler en kan søke på i forhold til en FLS. Ski kommune har tatt i bruk tilskuddsportalen, og holdes oppdatert om hva som kan søkes på.

Egenandeler

Erfaring tilsier at det tar tid å bygge opp et frisklivstilbud, i en oppbygningsfase må det påberegnes lav inntekt i forhold til egenandeler.

Lønn og drift

Videreføring av tiltaket omfatter lønns- og driftsutgifter på kr 700.000,-. Det vil være behov for midler til å lønne instruktører på timesbasis i forhold til aktiviteter, og eventuelt til organisering av kostholds- og røykesluttkurs. Det vil kreves midler til markedsføring, kontormateriell, kurs og utstyr.

Konsekvenser for bærekraftig utvikling:

Gode og sunne levevaner for innbyggerne i Ski kommune er en langtidsinvestering. Ved å videreføre helsefremmende og forebyggende tiltak kan man etter hvert se resultat som lavere sykefravær, mindre medisinbruk, mindre behov for helsetjenester og støtteordninger, sykehus- og sykehjemsinnleggelse, mindre tap av arbeidskraft, friskere innbyggere, bedre livskvalitet. Helsedirektoratet har beregnet at en inaktiv 55-åring, som øker sitt aktivitetsnivå slik at han tilfredsstillt anbefalingene, vil vinne 4,17 leveår uten kronisk sykdom. For en person som er fysisk inaktiv, røyker og er overvektig kan man forvente et tap på 15-20 kvalitetsjusterte leveår.

Helseutfordringene preges videre av sosial skjevfordeling: Helsetilstanden bedres med høyere utdanning og inntekt. For å legge til rette for bedre helseatferd i befolkningen er det behov for effektive, strukturelle virkemidler. Samfunnet kan gjøre det enklere for den enkelte å fremme egen helse ved å legge til rette gjennom lovgivning, økonomiske virkemidler og fysisk tilgjengelighet. Befolkningen har tiltro til veiledning gitt av helsepersonell. Dersom den muntlige veiledningen blir fulgt opp med øvrig oppfølgingstiltak kan det gi enda bedre effekt på endring i positiv retning.

FLS Ski har i løpet av de ti første dagene allerede mottatt ti resepter fra fastleger og NAV Ski.

Konklusjon:

Frisklivssentralen Ski anbefales videreført i ordinær drift fra 1.1.2012, med leder i 100 % fast stilling.

Ski, 04.05.2011

Audun Fiskvik
rådmann

Eli Thomassen
kommunalsjef Levekår

Vedlegg som følger saken:

- a) Utredning Frisklivssentralen Ski, mai 2011
- b) Pressemelding fra helse- og omsorgsdepartementet 8.4.2011: *Samhandling for et friskere Norge*
- c) Nyhet fra Den norske legeforening 15.2.2011: *Sentraler for bedre levevaner*
- d) Pressemelding fra helse- og omsorgsdepartementet 11.2.2011: *Støtte til flere frisklivssentraler*

Vedlegg som ligger i saksmappen:

- a) Veileder for kommunal frisklivssentraler
- b) Aktiviteter for alle, vinter/vår 2011
- c) Brosjyre: Frisklivsresept

Utvalg for tjenesteutviklings behandling 25.05.2011:

Votering:

Forslag til vedtak tiltres enstemmig.

Utvalg for tjenesteutviklings uttalelse til formannskapet:

- 1. Utredning av Frisklivssentralen Ski tas til orientering
- 2. Frisklivssentralen Ski videreføres i ordinær drift fra 1.1.2012
- 3. 100 % fast stilling for leder av Frisklivssentralen Ski opprettes
- 4. Lønns- og driftsmidler på kr 700.000,- innarbeides i budsjett- og handlingsplan 2012-2016

Formannskapets behandling 08.06.2011:

Anne Marit Holene, SP, fremmet følgende forslag til vedtak:
Ordningen evalueres innen utgangen av 2013.

Enstemmig innstilling:

- 1. Forslag til vedtak innstilles enstemmig.
- 2. Tilleggsforslag fra SP innstilles enstemmig

Saksbehandler: Jan Willy Mundal

Arknr.: D10

Arkivsak: 11/1083-1

BEHANDLING:

Utvalg for samfunn og miljø
Formannskapet
Kommunestyret

SAKNR

16/11
39/11
65/11

DATO

25.05.2011
08.06.2011
22.06.2011

VEVELSTAD GÅRD FRITIDSSENTER (LAVESI) - RIVING AV "LÅVEN"

Forslag til vedtak:

1. Rådmannen anbefaler at "låven" på Vevelstad gård fritidssenter (LAVESI) rives og at det sendes rivingssøknad i h. t. plan- og bygningsloven.
2. Det avsettes kr 250 000,- eks. mva til riving av "loven", pengene tas av økonomiplanfondet.

Ingress/hovedbudskap:

Ski kommune river "loven" på Vevelstad gård fritidssenter (LAVESI) pga sikkerheten for de som benytter seg av fritidssenteret.

Saksopplysninger:

Vevelstad gård fritidssenter (LAVESI) har nå vært i drift ca 30 år. Den opprinnelige klubben ble etablert i hovedhuset på Vevelstad gård. Dette huset brant i 1985. Kommune leide inn brakker som ble satt opp på tomta. Dette var en svært kostbar løsning, og gleden var derfor stor når kommunen fikk overta brakker fra Alfa Laval mot å bekoste demontering og flytting. Brakkene ble flyttet til Vevelstad gård og istandsatt. Samtidig ble det gjennomført noe oppussing og lagt saltak på brakkene. Den nye klubben åpnet i 1992 og er nøyaktig den samme bygningsmassen som brukes i dag. "Låven" har hele tiden vært en viktig del av aktiviteten til LAVESI.

For ca 10 år siden (1999-2000) ønsket administrasjonen å rive "låven" fordi den var i en svært dårlig forfatning. Rivingen ble ikke gjennomført fordi lokalsamfunnet engasjerte seg. Kommunestyret vedtok å overføre bevilget rivingsbeløp til et dugnadsprosjekt. Det ble nedsatt en gruppe bestående av daværende eiendomssjef samt 2 av kommunens oppsynsmenn i tillegg til klubbleder og representanter fra frivillige på Langhus. Denne gruppa hadde ansvaret og deltok slik at "låven" kunne settes i stand på frivillig basis gjennom dugnad. Det ble nedlagt utallige dugnadstimer av disse frivillige som bla bestod av fagfolk som tømmermestere, glassmestere og blikkenslagere. "Låven" ble rettet opp og det ble støpt nye søyler og deler av den bærende konstruksjonen ble byttet ut.

"Låvens" bruk har variert opp gjennom årene, blant annet har den inneholdt skaterampe og øvingslokaler for band. Bygget ligger litt fra LAVESI og det er ikke sanitære installasjoner i "låven". "Låven" har de siste årene vært avstengt og det utgjør en sikkerhetsrisiko når ungdom bryter seg inn i huset.

SEFRAK

Bygningen er registrert som kulturminne (SEFRAK-registrert). Bygningens alder er ikke kjent, men den er sannsynligvis fra midten av 1800-tallet. "Låven" er avmerket på kart fra 1883.

"Låven" var opprinnelig vognskjulet på Vevelstad gård, som var en stor gård med 7 husmannsplasser på 1800-tallet. Gården har gitt navn til området Vevelstad. Uthuset har derfor høy lokalhistorisk identitetsverdi. Dersom bygningen rives vil det eneste synlige minnet som forteller at dette en gang var et gårdbruk gå tapt.

Vurdering:

"Låven" er i meget dårlig forfatning. Det er skader på grunnmuren, taket lekker og takplater har blåst av. De er spikret på igjen og er i tillegg sikret med forankring. Taket har også setninger på midten. Sannsynligvis må alle sperrer skiftes og det må legges nytt tak. Likeledes må alt av bærekonstruksjoner i yttervegg og inne i bygget skiftes. Store deler av bordkledningen er råtten og må skiftes. Vinduene må skiftes. Når en går inne i "låven" og hopper lett, beveger hele gulvet seg. Derfor må sannsynligvis alle gulvbjelkene forsterkes / skifte. Entreprenør Jan Vidar Moen som kommunen har rammeavtale med, uttaler at bygget må tas helt ned og settes opp på nytt hvis det skal restaureres. En totalrestaurering estimeres til kr 2 millioner.

De funksjonene som tidligere lå i "låven" er nå erstattet. Det er satt opp en musikkbinge i tilknytning til klubben, det monteres innvendig skaterampe på LAVESI, og utendørs skateramper vil bli satt i stand i vår.

Rådmannen ser dessverre ingen annen mulighet enn å rive "låven" ved Vevelstad gård. Bygningen er nå i en så dårlig forfatning at det er en sikkerhetsrisiko å være i eller i nærheten av den. I dagens økonomiske situasjon er det viktig å prioritere strengt og da er det dessverre ikke midler til rehabilitering, selv om dette hadde vært ønskelig.

Økonomiske konsekvenser:

Riving av "låven" er estimert til ca. kr 250 000,- eks. mva. Beløpet tas av økonomiplanfondet.

Konsekvenser for bærekraftig utvikling:

Ved å rive et kulturminne blir vi litt fattigere som lokalsamfunn. Kulturminner sier noe om hvem vi er og hvor vi kommer fra – det er en del av vår identitet.

Grønt regnskap

I kommunens grønne regnskap har vi fulgt med på hvor mange kulturminner som går tapt hvert år. Uthus som ikke lenger holder dagens standard står generelt i fare for forfall. Dårlig vedlikehold er et økende problem. I 2010 ble det revet 4 bygninger som var registrert som kulturminne (SEFRAK). Ved riving av "låven" på Vevelstad vil ytterligere ett kulturminne gå tapt.

Konklusjon:

Rådmannen anbefaler riving av "låven".

Ski, 06.05.2011

Audun Fiskvik
rådmann

Jan Willy Mundal
kommunalsjef samfunn

Utvalg for samfunn og miljø behandling 25.05.2011:

Stein Bjørlo (SV) fremmet følgende alternative forslag til vedtak:

"Rådmannen foreslår at man bevarer og restaurerer "låven" på Vevelstgad siden det er siste synlige minne fra "gammeltiden" på Langhus."

Kristin Solberg Hylin (AP) fremmet følgende tilleggsforslag:

"Hvis låven skal bestå, kan det nåværende ytre være førende for ny visuell karakter, men den kan oppgraderes innvendig."

Gro Sander Marthinsen (FRP) fremmet følgende tilleggsforslag:

"Nordre Follo Brannvesen blir forespurt om de vil brenne ned vognskjulet som en øvelse (også i forhold til beliggenheten). Dette gjøres i vinterhalvåret."

Votering:

1. Forslag til vedtak ble satt opp mot Bjørlos alternative forslag og forslag til vedtak fikk 9 (2KRF, 2H, 2FRP, 2AP, 1PP) mot 2 stemmer (1SV, 1AP)
2. Kristin Solberg Hylins tilleggsforslag fikk 2 (1SV, 1AP) mot 9 stemmer (2KRF, 2H, 2FRP, 2AP, 1PP).
3. Gro Sander Marthinsens tilleggsforslag fikk 10 (2KRF, 2H, 2FRP, 3AP, 1PP) mot 1 stemme (1SV).

Lise Vistnes (KRF) og Stein Bjørlo (SV) tar partimessig forbehold.

Utvalg for samfunn og miljø uttalelse til formannskapet:

1. Rådmannen anbefaler at "låven" på Vevelstad gård fritidssenter (LAVESI) rives og at det sendes rivingssøknad i h. t. plan- og bygningsloven.
2. Det avsettes kr 250 000,- eks. mva til riving av "loven", pengene tas av økonomiplanfondet.
3. Nordre Follo Brannvesen blir forespurt om de vil brenne ned vognskjulet som en øvelse (også i forhold til beliggenheten). Dette gjøres i vinterhalvåret.

Formannskapets behandling 08.06.2011:

Stein Bjørlo, SV, fremmet forslag fremmet i utvalg for samfunn og miljø:

Amund Kjernli, AP, fremmet følgende nytt punkt 4 " tomta reserveres for fremtidig fritidsbruk for barn og unge".

Innstilling:

1. SVs forslag innstilles med 1 stemme(SV)
2. Innstilling i tre punkter fra utvalg for samfunn og miljø innstilles med 10 mot 1 stemme (SV)
3. Aps forslag til nytt pkt 4 innstilles med 3 AP, 1 SV og 1 SP

Saksbehandler: Tove Næs

Arknr.: 033

Arkivsak: 11/1243-1

BEHANDLING:

Formannskapet
Kommunestyret

SAKNR

41/11
66/11

DATO

08.06.2011
22.06.2011

VEDTAKSOPPFØLGNING

Forslag til vedtak:

Kommunestyret tar saken til orientering

Saksopplysninger:

Vedlagt følger oversikt over vedtak fattet av kommunestyret. Saker som var ferdig utkvittert ved siste teritalmelding, er tatt ut av listen.

Konklusjon:

Ski, 26.05.11

Audun Fiskvik
rådmann

Tove Næs
rådgiver

Vedlegg som følger saken:

a)

Vedlegg som ligger i saksmappen:

Formannskapetets behandling 08.06.2011:

Notat av 08.06.11 om utvikling av Ski Sentrum, ble omdelt.

Enstemmig innstilling:

Forslag til vedtak tiltres.

ERROR: undefined
OFFENDING COMMAND:

STACK: